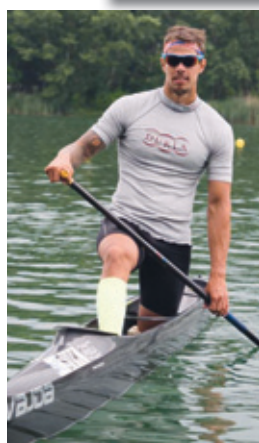
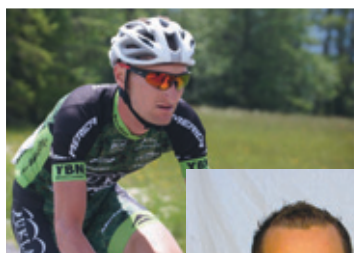
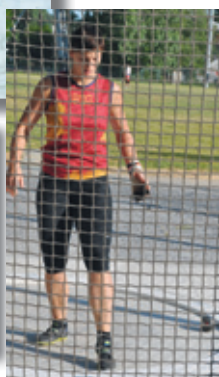
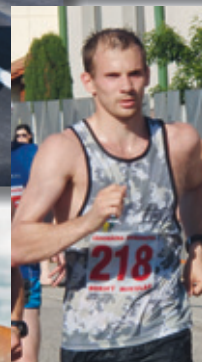
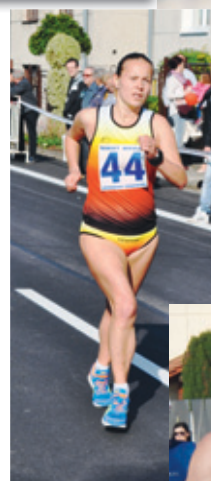

OBZRAVNA

Rio 2016™

Tankové dni Laugarício s pozemnými silami

Nedávne Trenčianskych Stankoviec sa uskutočnil štvrtý ročník Tankových dní Laugarício ako Deň s pozemnými silami OS SR. Podujatie sa konalo pod záštitou ministra obrany SR Petra Gajdoša a predsedu Trenčianskeho samosprávneho kraja Jaroslava Bašku. Minister obrany poznamenal, že tak ako majú vzdušné sily svoj sviatok SIAF na Sliači, budujú ho aj pozemné sily v Stankovciach. Na podujatí sa zúčastnil aj predseda výboru NR SR pre obranu a bezpečnosť Anton Hrnko, 1. zástupca náčelníka Generálneho štábu OS SR generálmajor Pavel Macko, veliteľ pozemných síl generálmajor Ondřej Novosad, veliteľ pozemných síl Armády Českej republiky generálmajor Ján Gurník, bývalý náčelník generálneho štábu generálporučík v. v. Peter Vojtek a ďalší hostia. Výstrel zo samohybnéj húfnice Sexton a 122 mm húfnice D30 odštartoval pred zrakmi tisícok návštevníkov vydarené podujatie, ktoré zaujalo nielen milovníkov vojenskej techniky. Zástupcovia Klubov vojenskej histórie nielen zo Slovenska, ale aj z Čiech, Poľska a Rakúska predviedli raritné kusy vojenskej techniky. Pozemné sily prispeli nielen statickými ukážkami techniky, ale aj ukážkami činnosti príslušníkov nitrianskeho mechanizovaného práporu, seredského ženijného práporu a práporu ISTAR. Svoju techniku divákovi predstavili príslušníci českých pozemných síl, nitrianskej protiletadlovej raketovej brigády či Vojenskej polície.

Text a foto: Jozef Žiak

Peter Gajdoš,
minister obrany SR

Vážení profesionálni vojaci a civilní zamestnanci rezortu obrany, vláda Slovenskej republiky má za sebou prvých 100 dní a my rovnaké obdobie spoločnej práce. Udalosti posledných dní nám ukazujú akými krehkými záležitosťami sú sloboda, mier, dodržiavanie demokratických princípov, ale predovšetkým ľudský život. Nemôžeme zatvárať oči pred tým, že bezpečnostná situácia sa zásadne zmenila. Jeden z našich prvých krokov a reálnych výsledkov našej práce je preto aktualizovaná Biela kniha o obrane SR, ktorá na tieto zmeny reaguje. Od začiatku tvrdím, že obrana je záležitosťou všetkých občanov. K návrhu aktualizovaného dokumentu sme preto otvorili verejnú diskusiu. V zásadne zmenenom bezpečnostnom prostredí zvyrazňujeme primárnu zodpovednosť Slovenskej republiky za vlastnú obranu, komplexný prístup k obrane a k rozvoju systému obrany štátu. Kladieme dôraz na zvyšovanie pripravenosti ozbrojených síl. V oblasti modernizácie sme pristúpili k novému nastaveniu priorít a postupnosti projektov vyzbrojovania smerom k ťažšej výzbroji a technike s vyššou odolnosťou a palebnou silou. Potreba vyššej obranyschopnosti Slovenskej republiky je realitou, pred ktorou dnes stojíme a s ktorou sa musíme vyrovnávať. Zmenené bezpečnostné prostredie bolo aj jednou z hlavných tém varšavského summitu NATO, ktorý bol z hľadiska prijatých opatrení prelomový. Najzásadnejším rozhodnutím je vyslanie štyroch mnohonárodných praporov do Pobaltia a Poľska. Do opatrení na posilnenie východného krídla sa zapojíme aj my vyslaním výcvikovej jednotky v rámci spoločnej iniciatívy V4. Slovenská delegácia pod vedením prezidenta SR a hlavného veliteľa Ozbrojených síl SR Andreja Kisku tiež potvrdila, že záväzky zo summitu vo Walese splníme. Spomeniem ešte čo nás čaká v najbližšom období. Už onedlho si pripomenieme 72. výročie Slovenského národného povstania. Verím, že napriek pribúdajúcemu veku jeho priamych účastníkov budeme mať príležitosť stretnúť sa s nimi na oslavách v Banskej Bystrici. Sú totiž živým mementom toho, že zomknúť sa pre dobrú vec a národ má význam. V tejto súvislosti chcem tiež upriamiť vašu pozornosť na jednu z našich priorít, ktorou je prehlbovanie vlastenectva a branného povedomia, pretože ako povedal jeden rímsky historik a filozof: „Vlast máme tak milovať, aby sme sa nebáli ani straty dobrého mena, ani smrti, keby to bolo potrebné na jej záchranu.“ Myslím si, že nikto z nás nepochybuje o tom, že týmto sa riadili všetky odvážne ženy a muži v SNP. No je na diskusiu, či si dnešní mladí ľudia uvedomujú silu vlastenectva a hodnôt, ktoré nám zanechali naši predkovia. Koniec augusta je v našom rezorte už tradične spojený aj s leteckým sviatkom, ktorým Medzinárodné letecké dni SIAF nepochybne sú. Verím, že prídete svojou účasťou povzbudiť letecké majstrovstvo aj našich vojenských letcov a budú pre vás tak, ako každý rok, nezabudnuteľným zážitkom. Prajem vám všetkým ešte krásny zvyšok leta a veľa síl do našej spoločnej práce.

NA TITULNEJ STRANE: Devätnásť športovcov VŠC Dukla Banská Bystrica bojuje na hrách XXXI. letnej olympiády v Riu de Janeiro

4 Summit NATO vo Varšave

6 ROZHOVOR: štátny tajomník
Marián Saloň

8 TÉMA: vojenské vysoké školstvo

16 Cvičenie ANAKONDA-16

21 Zbrojársky veľtrh
EUROSATORY 2016

26 Ako sa rekonštruje tank

30 Výcvik vrtuľníkárov v USA

36 Dukla ide do Ria

38 Mládež a obrana

39 Blížia sa letecké dni SIAF

44 Skroťme letné horúčavy!

46 Partizáni po skončení vojny

Nájdete nás aj na internetových adresách www.mosr.sk/obrana/ a www.mosr.sk/ebulletin/
Informácie o distribúcii OBRANY vám poskytneme na e-mailovej adrese obrana@mod.gov.sk

MINISTERSTVO
OBRANY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Mesačník Ministerstva obrany SR, založený v Clevelande (USA) 1914, obnovený v Bratislave v roku 1993 • Ročník XXIV. • č. 8/2016
• Redakčná uzávierka 22. 7. 2016 • Do výroby zadané 26. 7. 2016 • Vydavateľ: Ministerstvo obrany SR, SELUZ • Vedúci oddelenia rezortnej tlače: PhDr. Miloslav ŠČEPKA, tel.: 0960 31 17 40, 0903 820 996, e-mail: miloslav.scepka@mod.gov.sk • Šéfredaktor: PhDr. Pavol VITKO, tel.: 0960 31 30 72, 0903 820 847, e-mail: pavol.vitko@mod.gov.sk • Redaktor: Jozef ŽIAK, plukovník v zálohe, tel.: 0960 33 83 52, 0903 820 194, e-mail: jozef.ziak@mil.sk • Vedúca vydania a jazyková úprava: Ing. Eleonóra BUJAČKOVÁ, tel.: 0960 31 30 54, e-mail: eleonora.bujackova@mod.gov.sk • Tajomníčka redakcie: Mgr. Milena SLEZÁKOVÁ, tel.: 0960 31 29 84, e-mail: milena.slezakova@mod.gov.sk • Grafická úprava: Adrian MOLČAN • Adresa redakcie: Mesačník OBRANY, SELUZ MO SR, Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava, e-mail: obrana@mod.gov.sk, www.mosr.sk/obrana/ • Tlač: Západoslvenské tlačiarne Skalica, s.r.o. • © Ministerstvo obrany SR, IČO: 30845572, EV 412/08, ISSN 1336-1910. • Neoznačené obrázky sú z archívu MO SR • NEPREDAJNÉ

Varšavské riešenia NATO

Varšavská vrcholná schôdzka (summit) NATO, ktorá sa konala 8. – 9. júla, zvýraznila význam Aliancie a jej úlohy pri obrane zvereného územia.

Summit NATO sa konajú pravidelne a majú za úlohu zhodnotiť súčasnú bezpečnosť a obrannú stratégiu a vízie ďalšej činnosti. Spravidla ide o vopred dohodnutý konsenzus vyjadrený v záverečnej deklarácii. Nie vždy sa to darí, čo sa ukázalo napr. na dnes už historickom summite v Bukurešti v roku 2008, kde Aliancia odmietla žiadosť Ukrajiny o Akčný plán členstva v nádeji, že NATO tým nebude provokovať Rusko. „Veto“ niektorých členských krajín NATO sa na tomto summite ukázalo ako očividne chybné. Na Varšavskej vrcholnej schôdzke sa tak prednostne vrátilo k článku č. 5 svojej základnej zmluvy z r. 1949.

Rozširovanie a summity

Summit NATO nie sú neomylné a Varšavská vrcholná schôdzka sa pokúsila vniesť do systému bezpečnosti a obrany teritória Aliancie novú taktiku a možno aj stratégiu. Rozširovanie NATO však ostalo na úrovni príslubov. Ako úplne absurdné sa ukazujú úvahy niektorých politických komentátorov, ktorí hovoria o možnosti členstva v NATO takých krajín ako Kolumbia, Južná Kórea, Japonsko či Izrael. Zmluva o NATO z roku 1949 hovorí jednoznačne o tom, že právo na vstup do NATO – po splnení základných kritérií – majú európske krajiny.

Varšavský summit tiež potvrdil, že frekvencia stretnutí Aliancie v budúcnosti bude pokračovať na takmer každoročnej úrovni. Ak medzi prvým summitom NATO v roku 1957 v Paríži a druhou vrcholnou schôdzkou Aliancie v Bruseli v roku 1974 uplynulo sedem rokov, na budúci rok 2017 je už naplánovaný summit v Bruseli a predbežne v roku 2018 v Istanbule.

Posilnenie spôsobilostí

NATO na summite vo Varšave rozhodlo o posilnení svojich spôsobilostí v oblasti odstrašenia a obrany a potvrdilo ambíciu projekcie stability vo svojom širšom susedstve. Lídri členských štátov sa dohodli na výraznejšom zabezpečení tzv. východného krídla Aliancie, a to prostredníctvom pravidelnej rotácie štyroch praporek smerujúcich do Poľska a troch pobaltských republík. Finálna fáza ich rozmiestnenia je plánovaná na budúci rok. Ďalšími mýľnikmi boli deklarácia tzv. Iniciačnej operačnej spôsobilosti protiraketovej obrany NATO, väčší dôraz v oblasti kybernetických obranných politík a uznanie kybernetického priestoru za piate riadne operačné prostredie. Aliancia sa dohodla aj na podpore partnerov; napr. vo vzťahu k Iraku išlo najmä o výcvik a budovanie spôsobilostí. NATO rovnako uvoľnilo svoje AWACS spôso-

bilosti nevyhnutné na zber a poskytovanie informácií v boji medzinárodnej koalície proti Daíš, teda Islamskému štátu. V prípade Afganistanu sa NATO zaviazalo i naďalej pokračovať v misii Rozhodná sloboda a finančne podporovať Afganské národné bezpečnostné sily do roku 2020.

NATO, EÚ a Rusko

Na okraj summitu podpísal Generálny tajomník NATO Spoločné vyhlásenie s predsedom Európskej rady a Európskou komisiou vo veci zblížovania oboch integračných zoskupení. Potvrdili tak trend budovania intenzívnejšieho partnerstva NATO – EÚ. Za oblasti prieniku možnej spolupráce boli identifikované námorná bezpečnosť a boj proti hybridným hrozbám.

Možno dodať, že štyri dni po summite NATO vo Varšave sa 13. júla 2016 zišla Rada NATO – Rusko. Diskutovanými témami bola kríza na Ukrajine či dodržiavanie Minských dohôd, teda oblastí, kde obe strany zatiaľ nenachádzajú spoločnú reč. Stretnutie po dlhšom čase však ukázalo snahu o obnovu dialógu, vzájomného informovania či dokonca reálneho nachádzania spoločných prienikov, napr. pri ruskom návrhu spolupráce pri zabezpečovaní vzdušného priestoru v oblasti Baltského mora.

Text: Ivo Samson, Matej Drotár
Inštitút bezpečnostných a obranných štúdií AOS
Foto: NATO

Lídri členských štátov NATO sa dohodli na výraznejšom zabezpečení tzv. východného krídla Aliancie. Ďalšími míľnikmi boli deklarácia Iniciačnej operačnej spôsobilosti protiraketovej obrany a väčší dôraz v oblasti kybernetických obranných politík.

Štátny tajomník
Ministerstva obrany SR
Marián Saloň:

Stabilné bezpečnostné prostredie je minulosťou

Keď štátny tajomník Ministerstva obrany SR Marián Saloň povedal pre OBRANU, že „stabilné bezpečnostné prostredie je minulosťou,“ bolo to len pár hodín pred tragickým teroristickým útokom v Nice a iba čosi vyše dňa pred pokusom o ozbrojený prevrat v Turecku.

V Programovom vyhlásení vlády sa uvádza, že „vláda pripraví aktualizáciu bezpečnostnej stratégie a obrannej stratégie SR“. Aký bude na ich vypracovaní podiel nášho rezortu?

Z udalostí, ktoré sa stali v posledných mesiacoch v Európe, je úplne zrejmé, že bezpečnostná situácia sa v porovnaní s minulými rokmi výrazne zmenila. Už to nie je o tom, že vojna je niekde v ďalekom Afganistane, Iraku a v podstate sa nás priamo netýka. Ozbrojeným útokom museli čeliť priamo u našich partnerov. Krajiny ako Francúzsko, Belgicko, ale aj Turecko, sa stali terčmi teroristov. Bezpečnostné prostredie Slovenskej republiky

a našich spojencov v NATO a EÚ je čoraz viac ovplyvňované globálnymi bezpečnostnými hrozbami vojenského aj nevojenského charakteru vrátane hrozieb vyplývajúcich z migračných procesov. Vážne bezpečnostné hrozby predstavujú existujúce teroristické organizácie a radikálne skupiny, ktoré neváhajú použiť akékoľvek prostriedky na zastrašenie obyvateľstva v širokom geografickom priestore. Žiaľ, je zrejmé, že stabilné bezpečnostné prostredie je minulosťou a my musíme niesť následky a reagovať. Predovšetkým musíme definovať novodobé, ako aj pretrvávajúce hrozby a prijať opatrenia na zvýšenie obranyschopnosti Slovenskej republiky.

V súlade s programovým vyhlásením vlády SR je preto nevyhnutné aktualizovať Obrannú stratégiu SR, ktorú pripravíme na základe aktualizovanej Bezpečnostnej stratégie SR. Jej finalizácia je síce v gescii ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí, ale na jej príprave budeme významnou mierou participovať. Novinkou v našom rezorte bude tzv. Vojenská stratégia SR. Môžem určite potvrdiť, že tak ako sme to spravili aj pri aktualizácii Bielej knihy o obrane SR, aj tieto dokumenty pred schválením predstavíme bezpečnostnej komunite a verejnosti, pričom budeme pozorne počúvať ich návrhy a pripomienky.

Vláda sa zaviazala rozvíjať spoluprácu relevantných zložiek ministerstva vnútra a ministerstva obrany. V čom bude spočívať?

Spolupráca medzi silovými rezortmi je nevyhnutnosťou. Systém krízového riadenia štátu je nastavený tak, že tieto zložky sú jednoducho odkázané na spoluprácu a naším cieľom je naďalej pokračovať v skvalitňovaní spoločnej prípravy ozbrojených síl, bezpečnostných a záchranných zložiek. A to nielen v rámci domáceho krízového manažmentu. Spomeniem napríklad aj uznesenie vlády o vyčlenení vojakov pre potreby slovenského predsedníctva v Rade Európskej únie. Takisto naša Vojenská polícia sa počas predsedníctva podieľa na zabezpečení VIP osôb a presunoch delegácií. Je však dôležité povedať, že na to, aby zložky z nášho rezortu dokázali fungovať s tými ostatnými, či už policajnými alebo záchrannými, je potrebné, aby v rámci spoločných cvičení koordinovali postupy. Počas minuloročného cvičenia Nový horizont 2015 si napríklad precvičili schopnosť riešiť humanitárnu krízu spojenú s migračnou vlnou na našom území. Cvičenie AKCIA JUH bolo zase zamerané na zabezpečenie štátnej hranice a preverilo spoluprácu Ozbrojených síl SR s Policajným zborom SR. V apríli počas cvičenia Ochranca koordinovali svoje postupy pri zabezpečovaní ochrany a sprevádzaní chránených osôb vojenští policajti s Úradom na ochranu ústavných činiteľov a diplomatických misí Ministerstva vnútra SR. A teraz naposledy v júli, cvičenie Nový Horizont 2016 preverilo spoločné postupy a reakcie v prípade krízových situácií nevojenského ohrozenia.

Keďže ste na ministerstvo obrany prišli práve z ministerstva vnútra, kde ďalej očakávate výraznejší prienik spolupráce oboch rezortov?

Nepovedal by som, že spolupráca medzi našimi rezortmi musí byť výraznejšia. Je na adekvátnej úrovni a jednoducho musí pokračovať, zdokonaľovať sa. Naďalej musíme spoločne cvičiť a reagovať na požiadavky v rámci domáceho krízového manažmentu tak, aby to bolo v prospech všetkých občanov Slovenskej republiky. Boj proti terorizmu, sofistikované hrozby, hybridný konflikt vrátane kybernetických útokov si vyžadujú pripravenosť, interoperabilitu a podporu celého spektra bezpečnostných zložiek Slovenskej republiky. Oblasť civilnej ochrany a komplexnej koordinácie úloh pri obrane obyvateľstva si však vyžaduje spoluprácu nielen s ministerstvom vnútra, ale aj aktívne previazanie všetkých oblastí civilno-vojenskej spolupráce.

V nasledujúcom období bude zrejme „na stole“ aj modernizácia systému krízového manažmentu štátu – a v jeho rámci aj krízového manažmentu v rezorte obrany. Ktorým smerom bude pokračovať?

Zatiaľ by som nerád predbiehal, vyžaduje si to vytvorenie medzirezortnej pracovnej

skupiny, kde budú zástupcovia všetkých zložiek, ktoré sa podieľajú na zabezpečení úloh domáceho krízového manažmentu. Do istej miery je potrebné tento systém zjednodušiť, pretože napríklad pri povodniach či požiaroch, pochopiteľne, v prvom rade reagujú zložky rezortu vnútra, no často sa vzhľadom na náročnosť terénu nezaobídu bez našej techniky. A práve tu

„Novela Etického kódexu vojaka, ktorý je v platnosti od 1. júla, priniesla spresnenie štandardov správania a konania, ktoré sú požadované od profesionálneho vojaka nielen počas výkonu štátnej služby, ale aj mimo nej.“

vidím rezervy v tom zmysle, aby bolo ich nasadenie jednoduchšie, čo však zároveň prináša nové úlohy a výzvy v oblasti aktualizácie a adaptácie plánovacích dokumentov rezortu. Myslieť taktiež musíme na previazanie procesov národného krízového manažmentu s procesmi našich spojencov a záväzkami vyplývajúcimi z interoperability so spojeneckými silami.

Ak sa opätovne vrátime k programovému vyhláseniu, vláda sa v ňom na viacerých miestach dotkla nevyhnutnosti zabrániť radikalizácii spoločnosti vo forme extrémizmu, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu, fašizmu či agresívneho nacionalizmu. Iste sa budeme zaoberať aj tým, aby uvedené javy neprenikali do samotných ozbrojených síl.

Určite áno. Nemôžeme sa tváriť, že sme rovní medzi rovnými a nás sa tieto problémy netýkajú. Samozrejme, treba si priznať, že nikdy nezabráňte, aby ste mali vo svojich radoch aj nejaké „čierne ovce“. Média informovali o profesionálnych vojakoch, ktorí v čase osobného voľna pomáhali cvičiť ľudí v organizácii Slovenskí branci. Ak aj oficiálne nič neporušili, sú takéto aktivity v rozpore s poslaním profesionálneho vojaka, čo verejnosť, ako aj nadriadení veliteľia vnímajú negatívne. Na túto situáciu sme už reagovali aj novelou Etického kódexu vojaka, ktorý je v platnosti od 1. júla. Novela priniesla spresnenie štandardov správania a konania, ktoré sú požadované od profesionálneho vojaka nielen počas výkonu štátnej služby, ale aj mimo nej. Ozbrojené sily Slovenskej republiky už od svojho vzniku patria k inštitúciám, ku ktorým prechováva naša verejnosť najväčšiu dôveru. Je to veľká česť a zároveň veľký záväzok. Preto je dôle-

žité, aby vojaci svojím konaním neohrozili dôveru občanov k ozbrojeným silám a tým nespochybňili úlohy týchto síl v súvislosti s ich poslaním. Rešpektovanie Etického kódexu je súčasťou dodržiavania služobnej disciplíny profesionálneho vojaka v zmysle zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov. Toto je teda jedno z konkrétnych opatrení, ako v uvedenej oblasti reagujeme.

Na túto otázku nadväzuje aj vládny sľub, že „vytvorí podmienky na skvalitnenie prípravy obyvateľstva na obranu štátu vo výchovno-vzdelávacom procese a podporí zvyšovanie vlastenectva a branného povedomia občanov SR v duchu národných a vojenských tradícií“. Kde je v tomto smere parketa pre ozbrojené sily?

Pravdou je, že mladých ľudí tradície ani história veľmi nezaujímajú. Samozrejme, sú výnimky, ale hrdosť na krajinu, rodinú mesto, obec, to sa dnes až tak nenesie. Občas mám dojem, že sme o svojej histórii predsa len vedeli viac ako mladí ľudia dnes. Nemali sme síce toľko technických vymožeností, odkiaľ získavať informácie, no ak sa nás niekto spýtal, čo vieme o Slovenskom národnom povstaní, bojoch na Dukle, alebo kto bol Jozef Gabčík, vedeli sme odpovedať. Ak teda umožníme našim deťom, aby históriu vnímali len ako okrajovú záležitosť, aby si nevážili to, že žijú v slobodnej demokratickej krajine, tak sa nám to raz môže vrátiť v takej podobe, z ktorej by sme veľmi nadšení neboli. Takéto smerovanie skrátka nie je správne. Preto je dôležité, aby sme už vo výchovno-vzdelávacom procese kládli dôraz na témy vlastenectva, branného povedomia a viedli našu mládež k úcte k histórii a tradíciám nášho národa. V tom majú naše ozbrojené sily skutočne čo ponúknuť a dôkazom je i celý rad akcií pre deti a mladých ľudí, na ktorých sme sa podieľali len počas ostatného leta. Začínajúc Dňom detí s ozbrojenými silami cez kurz prežitia, na ktorom boli aj stredoškôlci, až po rôzne letné detské tábory.

S akými osobnými predstavzatiami ste preberali funkciu štátneho tajomníka ministerstva obrany a v akých ťažiskových oblastiach budú spočívať vaše úlohy?

Určite chcem zužitkovať svoje skúsenosti z pôsobenia v rezorte vnútra. Tu na ministerstve obrany nastala po dlhých rokoch zmena v tom, že spolu s ministrom obrany sú vo vedení rezortu dvaja štátni tajomníci. Mojou úlohou je primárne riešenie vnútorných záležitostí a pán štátny tajomník Máčovský má na starosti zahraničnú spoluprácu. Pochopiteľne, v prípade potreby sa vzájomne dopĺňame, pretože cieľ máme všetci spoločný. Kvalitne pripravené ozbrojené sily, s adekvátnym výcvikom a technikou, na ktoré sa môžu občania Slovenskej republiky vždy spoľahnúť.

Akadémia v ofenzíve

„Naše profesionálne ozbrojené sily potrebujú kvalitný a schopný personál. Preto vedenie rezortu obrany považuje za mimoriadne dôležité podporovať všetky formy odborného a vojenského vzdelávania,“ povedal 8. júla na slávnostnom vyradení 63 absolventov denného bakalárskeho štúdia štátny tajomník ministerstva obrany Marián Saloň. V téme tohto čísla OBRANY sa vzdelávaniu v našej akadémii venujeme aj preto, lebo dostáva nové dimenzie. Respektíve – vo viacerých prípadoch by sa dalo povedať, že staronové.

Rektor Akadémie ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika so sídlom v Liptovskom Mikuláši doc. Ing. Jozef Puttera, CSc. konštatoval: „Po tom ako v roku 2004 došlo k výraznej transformácii vysokoškolského aj kariérneho vzdelávania a výraznej redukcii spôsobilostí, sa nám opätovne darí získavať aj tie oprávnenia, o ktoré sme vtedy prišli. Hovorím napríklad o habilitačných a vymenúvacích konaniach.“

„Naša akadémia je opäť dôveryhodná vzdelávacia inštitúcia, spôsobilá vzdelávať vo všetkých troch stupňoch, preto s akreditáciou nemala výraznejší problém,“ zhodnotil takmer dvojročný náročný proces akreditácie, ktorý bol úspešne zavŕšený túto jar, profesor Ing. Miroslav Liška, CSc., ktorý je členom akreditačnej komisie, teda poradného orgánu vlády. Aktuálne pritom pôsobí na Katedre informatiky AOS a v rokoch 1999 až 2002 bol na akadémii rektorom.

Opäť kontinuálne štúdium

„Komplexná akreditácia naozaj dopadla výborne a akreditovali nám všetky študijné programy, o ktoré sme požiadali,“ pokračoval rektor Puttera. Vysvetlil, že ide o študijné programy v prvom, druhom aj v treťom stupni vysokoškolského štúdia, pričom koncepcia schválených študijných

Od West Pointu po Peking

V žiadnom rebríčku prestížnejších vojenských škôl nesmú chýbať americký West Point a britský Sandhurst.

Azda nie je štát na svete, ktorý by mal vlastnú armádu či iné ozbrojené sily, ale nevenoval by pozornosť výchove vlastných kadetov. Sú však inštitúcie či inštitúty vojenského

hoci tamojší prístup mal trochu iný priebeh: „Mladí bakalári po vyradení z našej univerzity odchádzali do praxe a po troch rokoch služby v útvaroch sa vracali na interné štúdium“, povedal nám rektor partnerskej Univerzity obrany Brno brigádny generál prof. Ing. Bohuslav Příkryl, PhD. Zároveň vysvetlil: „Do školy sa však nevracali všetci, pretože niektorým sa už nechcelo pokračovať a viacerých velitelia len neradi púšťali z jednotiek dokončiť si druhý stupeň vysokoškolského vzdelania. Aj u nás sa ukázalo, že kontinuálne štúdium je lepšie.“

Habilitácie a vymenúvanie

„V akreditačnom procese je jedným z našich úspechov potvrdenie spôsobilosti v rámci habilitačných a vymenúvacích konaní. To znamená pri získavaní vedecko-pedagogických titulov docent a profesor v študijnom odbore Bezpečnosť a obrana štátu. To dáva štartovací impulz na znovuzískanie týchto práv aj v rámci technických študijných odborov,“ avizoval rektor. Na objasnenie – habilitačné konanie predchádzajúce udeleniu titulu docent je v kompetencii rektora a vedeckej rady vysokej školy. V prípade získania profesorského titulu je vedecká rada akadémie jedným z medzistupňov, a profesorov menuje prezident republiky.

„V dňoch 27. a 28. októbra naša katedra bezpečnosti a obrany organizuje 7. medzinárodnú vedeckú konferenciu Národná a medzinárodná bezpečnosť 2016, ktorá sa uskutoční v Liptovskom Jáne pod záštitou ministra obrany Petra Gajdoša a náčelníka Generálneho štábu OS SR generála Milana Maxima,“ avizoval profesor

programov umožňuje prechod na 5-ročné denné štúdium. Doteraz totiž študenti absolvovali v dennom štúdiu len trojročné bakalárske štúdium a po vyradení a menovaní do hodnosti poručík nastúpili do útvarov. Potom pokračovali v dvojročnom, a po poslednej zmene legislatívy až v trojročnom externom magisterskom alebo inžinierskom štúdiu. „Od akademického roka 2016/2017 sa opätovne po 12-ročnej prestávke vraciame k modelu, keď prváci začínú prípravnou štátnou službou a zotrvávajú v kontinuálnom štúdiu päť rokov, pričom však štúdium ostane naďalej štruktúrované na prvý a druhý stupeň. Je to osvedčený model a kadetov v 5-ročnom dennom štúdiu vychovávajú aj v okolitých krajinách. Pri externom štúdiu bol nevyhnutne skracovaný vyučovací proces, ako

aj kvalita služby pri útvaroch,“ uviedol Jozef Puttera. Na ilustráciu – k tomuto modelu sa v roku 2013 vrátili aj v Čechách,

vzdelávania, ktorých sláva siaha ďaleko za hranice vlastného štátu. Jednou z najprestížnejších je vojenská akadémia vo West Pointe, v americkom štáte New York. Prívlastok v predchádzajúcej vete sa neviaže len na samotné curriculum, ale aj na podmienky, ktoré musí uchádzač splniť, ak sa chce stať tunajším študentom. Nielenže musí byť mladý uchádzač z USA fyzicky aj mentálne zdatný, ale ak nemá odporúčanie amerického kongresmana príslušného štátu, odkiaľ pochádza, do West Pointu by zbytočne meral cestu... (pre zahraničných študentov táto podmienka neplatí). Prestúpením prahu akadémie sa však výzvy ešte len začínajú: od frekventantov sa očakávajú nielen excelentné študijné

výsledky, ale aj nadštandardné atletické výkony: tunajší futbalový tím je postrachom aj pre niektoré mužstvá profesionálnej NFL. Medzi povinné predmety patrí základný kadetský výcvik, vojenská história, paraglajding, taktika pozemného boja, policajný výcvik či jazdecko. West Point sa hrdí tým, že z radov akadémie vzišli dvaja americkí prezidenti, mnoho generálov U. S. Army a 74 držiteľov Medaily cti (Medal of Honor).

Do Sandhurstu aj 007

Primát najlepšej vojenskej školy na starom kontinente prináleží kráľovskej vojenskej akadémii v britskom

Ing. Vojtech Jurčák, CSc., vedúci katedry. Nielen v rámci konferencie, ale aj samotnej výučby sa chcú intenzívnejšie venovať novým koncepciám obrany, aktuálnym vojenským aj nevojenským hrozbám či najnovším trendom spolupráce v NATO a V4. „Katedra sa bude intenzívnejšie venovať krízovému manažmentu tiež v oblastiach možného nasadenia vojakov pri nevojenských hrozbách vrátane využitia moderného simulačného centra, ktoré slúži nielen AOS, ale aj ozbrojeným silám,“ konštatuje prof. Jurčák. Od jesene na jeho

katedre začne študovať deväť nových doktorandov, u informatikov dvaja a celá AOS ich má aktuálne spolu takmer 80.

Pedagógovia musia omladnúť

„Veľmi pozitívne hodnotím rozhodnutie vedenia ministerstva obrany aj generálneho štábu, ktorí zvýšili požiadavku na počet študentov. Ak tento rok hovoríme o približne 90 prvákoch, budúci rok sa má ich počet ešte mierne zvyšovať,“ očakáva rektor J. Puttera. Je to optimistickejšie číslo, ako keď do ročníka nastupovalo 55 či 60 kadetov. V aktuálnom akademickom roku bude teda v akadémii študovať 437 študentov v rámci všetkých troch stupňov. Opäť na porovnanie – v Brne navštevujú univerzitu približne dve tisícky vojenských študentov, podobný počet nevojen-

ských a krátkodobé kariérne či odborné kurzy absolvujú ročne ďalšie štyri tisícky frekventantov.

Rektor Puttera si pri vlaňajšej inaugurácii dal za jeden zo svojich cieľov omladiť pedagogický zbor. Niežeby nedôveroval svojim kolegom, ale odborník na akademickej pôde nevyrastie za dva, ani za tri roky. „Priemerný vek nášho profesora je 59 rokov a docenta len o dva roky menej. Ak si nevychováme mladých pedagógov, môže to mať pre školu veľmi neprijemné následky,“ zdôraznil. Prirodzene, pedagógov treba aj vzhľadom na väčší počet študentov. „Intenzívne rokujeme s vedením rezortu a s generálnym štáбом o optimalizácii podmienok na vzdelávanie a výcvik. Pripravujeme dokument definujúci stratégiu rozvoja akadémie. V tomto procese nám výrazne pomáha Sekcia

ľudských zdrojov Ministerstva obrany SR, pričom jej pracovníci nám poskytli pomoc i v procese komplexnej akreditácie. Rád by som úprimne poďakoval náčelníkovi generálneho štábu a veliteľom síl za ich podporu, výsledkom ktorej je, že ozbrojené sily v prvom polroku uvoľnili šiestich dôstojníkov z ozbrojených síl na plnenie úloh v našej akadémii. Ďalšie kroky musíme vyriešiť v nasledujúcich dvoch až troch rokoch.“

Záujem: pokles aj nárast

Je o štúdium na AOS stále vysoký záujem? „Na 90 miest sme mali 530 uchádzačov, čo je stále dobré, ale treba priznať, že záujem sa každoročne mierne znižuje,“ porovnal rektor. Je to podľa neho následkom demografických vplyvov, no spočíva to aj v zme-

Sandhurst. Študijné osnovy sú rozdelené na štyri smery: história, komunikácia a vzorce správania, obrana a medzinárodné vzťahy, a archívniectvo. Absolventi Sandhurstu sú uznávanými vedcami a odborníkmi v oblasti vojenstva, autormi mnohých odborných publikácií a analýz vojenskej stratégie a taktiky z histórie aj súčasnosti; ale svoje štvorhranné klobúky tu do vzduchu vyhodili aj stovky dnešných dôstojníkov v britskej aj v zahraničných armádach. Okrem iného si túto školu ako svoju alma mater uvádzal v životopise autor Jamesa Bonda, spisovateľ Ian Fleming, a aj britský princ Harry. Sandhurst patrí spolu s West Pointom a francúzskou Saint-Cyr k najstarším

vojenským školám na svete, fungujú nepretržite od roku 1802.

Napoleonovo dedičstvo

Už spomínaná Saint-Cyr, ktorú nájdete v západnom cípe Francúzska, je vojenská akadémia, ktorú založil ešte Napoleon Bonaparte, a v najlepších tradíciách francúzskeho generála predpisuje svojim študentom rigorózne študijné programy. Miesto, na ktorom stojí École Spéciale Militaire de Saint-Cyr, bolo v časoch druhej svetovej vojny hlavným vojenským táborom poľských brigád, ktoré sa formovali na francúzskom území; škola sa hrdí tým, že jej absolventi bojovali vo všet-

nách vojenskej legislatívy či atraktívnosti služby v ozbrojených silách. J. Puttera pritom porovnal, že väčší pokles záujmu je o technické disciplíny. Manažérske smery sú na tom lepšie. „Druhým aspektom je, že mladí ľudia sú po zdravotnej i fyzickej stránke stále slabšie disponovaní. Po zdravotných prehliadkach, psychodiagnostických vyšetreniach či previerkach fyzických predpokladov postúpilo na vedomostnú časť prijímacieho konania v tomto roku približne len 170 uchádzačov, teda asi tretina prihlásených.“

Treba zároveň povedať, že kontinuálne narastá záujem absolventov civilných vysokých škôl o službu v ozbrojených silách. „Tento rok sa nám ich prihlásilo až 357. Je to najviac za posledné roky, pričom v auguste berieme štyridsiatic a v januári nastúpi ďalších päťdesiat,“ avizoval plukovník Ivan Sálaši, riaditeľ Personálneho úradu Ozbrojených síl SR. Zo špecializácií, ktoré pre ozbrojené sily nevychováva akadémia, sú akútne chýbajúci právnici, psychológovia či telocvikári už minulosťou. Stále citeľný je však nedostatok lekárov. „Chodíme na lekárske fakulty do Košíc, Martina aj do Bratislavy informovať medikov o možnosti uplatniť sa v ozbrojených silách. Po nulovom záujme minulý rok si tento rok oblečú vojenskú uniformu už traja noví lekári,“ avizuje plk. Sálaši. Treba dodať, že na príprave mužov a žien z civilných vysokých škôl sa pred ich nástupom do ozbrojených síl ťažisko vo podieľa v rámci dôstojníckych kurzov pre absolventov vysokých škôl Centrum vzdelávania AOS.

Zmena za zmenou

„Kurz pre absolventov vysokých škôl sme od začiatku tohto roka v zmysle aktuálnej legislatívy výrazne modifikovali, no modernizujeme aj viaceré ďalšie kurzy či školenia,“ povedal riaditeľ Centra vzdelávania plukovník Ing. Tomáš Novotný, PhD. Za všetky zmeny v jeho centre spomeňme Medzinárodný kurz štábných dôstojníkov (ISOC), ktorý má na AOS tradíciu už od roku 2007. „V tomto roku prebieha jeho transformácia z britského systému rozhodovacieho a plánovacieho procesu na procesy používané v armáde USA,“ ozrejmuje. „Cieľom tejto zásadnej zmeny programu kurzu je zvýšenie využiteľnosti lektorov ISOC aj pre národné

kariérne kurzy, keďže rozhodovací a plánovací proces používaný v OS SR korešponduje s americkým, a podobne je to aj v značnej časti krajín Aliancie. To znamená, že sa zároveň zvýši atraktivita tohto kurzu.“ Dodajme, že 11-týždňový ISOC, v poradí už šiestnásty, sa skončil začiatkom júna a zúčastnili sa na ňom dôstojníci zo šiestich krajín.

„V septembri po prvý raz na Leteckej fakulte Technickej univerzity v Košiciach začnú v druhom stupni študovať pre potreby Ozbrojených síl frekventanti čoraz žiadanejších leteckých odborností,“ avizoval prorektor pre vzdelávanie docent Ing. Peter Spilý, PhD. Kadetov v odbornostiach ako pilot, riadenie letovej prevádzky či inžinierska letisková služba má

byť do desať. Je to v zmysle novej legislatívy, podľa ktorej môžu vojaci študovať v dennom štúdiu aj na civilných vysokých školách. V roku 2017 na košickú leteckú fakultu nastúpia budúci príslušníci vzdušných síl už od prvého ročníka bakalárskeho štúdia. „Keďže študenti budú príslušníkmi ozbrojených síl, civilnú časť výučby budeme univerzite refundovať, no vojenský program bude garantovať naša akadémia,“ vysvetlil prorektor. Zároveň prízvukuje, že sa posilní celkový vojenský charakter štúdia na AOS. V rámci 5-ročného kontinuálneho štúdia sa bude dbať na dôslednú odbornú profiláciu kadetov, pričom štvrtáci a piatáci by sa mali zúčastňovať aj na riadnych cvičeniach ozbrojených síl.

kých európskych konfliktoch, od napoleonských vojen až po zahraničné misie v súčasnosti. Saint-Cyr vychodil aj francúzsky prezident Charles De Gaulle.

Dva v jednom...

Žiaden zoznam vychýrených vojenských vysokých škôl by nebol kompletný bez Nemecka, ktoré – v najlepšej historickej tradícii vojenského remesla – nemá jednu, ale hneď dve univerzity zasvätené edukácii mužov (a žien) v uniformách: univerzitu Bundeswehru v Mníchove a Univerzitu Helmuta Schmidta v Hamburgu. Na rozdiel od už spomínaných akademických inštitúcií, ktorých sylaby sú

„V bakalárskom štúdiu majú naši kadeti 1 163 hodín vojenskej prípravy. Po 460 v prvom a v druhom ročníku, v treťom ich je pre prípravu diplomových prác menej,“ sumarizoval plukovník Ing. Ľubomír Matta, prorektor pre vojenské veci. Keďže kontinuálne päťročné štúdium sa začína až tento september, na prípravu vojenských študijných plánov pre aktuálnych prvákov počas ich inžinierskeho či magisterského stupňa vzdelávania je ešte čas. Ale aj on verí v ústretovosť ozbrojených síl, lebo ťažisko vojenskej prípravy by sa malo realizovať priamo v útvaroch podľa jednotlivých špecializácií.

Akadémia je v ofenzíve. Aktuálnych zmien, a to vo viacerých oblastiach, je naozaj veľa, takže už len jedna: „Pripravujeme sa na inštitucionálnu akreditáciu ako aliančné Partnerské vzdelávacie a výcvikové centrum,“ avizuje rektor Puttera. Dodáva: „Návšteva akreditačného tímu zo Strategického veliteľstva NATO pre transformáciu je naplánovaná na november 2016 a jej výsledok bude zásadným spôsobom ovplyvňovať možnosti budúceho financovania medzinárodných kurzov poskytovaných akadémiou v prospech predovšetkým partnerských krajín NATO.“ Že sa tým opätovne zvýši aj prestíž akadémie, je viac ako zrejmé.

Sumarizácia, potlesk a vpred!

Vo štvrtok 7. júla vysokoškolský diplom v aule AOS po dvojročnom a trojročnom externom štúdiu slávnostne prevzalo 66 inžinierov a magistrov. Z nich bolo 48 dôstojníkov a 18 civilných absolventov. Rodičia, partneri, no aj deti či priatelia im v aule s nadšením tleskali. Nebolo to jednoduché, z tých menej úspešných spolužiakov, ktorí to dotiahli až pred „cieľovú rovinku“, jeden neobhájil diplomovku, druhý nebol pripustený k štátniciam a tretí prerušil štúdium.

„Na civilnej škole som absolvovala v rámci bakalárskeho štúdia tlmočníctvo a prekladateľstvo so zameraním na angličtinu, no o niečo neskôr som sa preorientovala na ekonómiu. Na vojenskej akadémii som v externom magisterskom štúdiu promovala v programe manažment obranných zdrojov,“ s úsmevom sa zdôverila Simona Paculíková, ktorá z rúk rektora Jozefa Puttera prebrala inžiniersky diplom.

Dodala: „Iste, popri vojakoch som musela najmä v rámci odborných predmetov riadne zabrať, ale som šťastná a bolo by super, ak by som ako civilný zamestnanec našla uplatnenie v rezorte obrany“. Tu sa však treba pristaviť. Aj preto, aby bolo zrejmé, že ani na AOS nejde všetko hladko. Hoci má akadémia záujem aj na vzdelávaní denných civilných študentov a civilní študenti by na AOS študovali radi, tento rok v septembri neberú žiadneho. S rezortom školstva totiž treba doriešiť viaceré aktuálne otázky súvisiace s financovaním štúdia. Rektor však verí, že aj k tomu cieľu sa „pribijú“.

Ak budeme pokračovať v sumarizácii slávnostných promócií a vyradení, v piatok 8. júla v prítomnosti štátneho tajomníka ministerstva obrany Mariána Saloňa, štátneho tajomníka ministerstva vnútra Rudolfa Urbanoviča, vedúceho služobného úradu MO SR Jozefa Hudáka, 1. zástupcu náčelníka Generálneho štábu Ozbrojených síl SR generálmajora Pavla Macka a ďalších hostí slávnostne vyradili zo štúdia a menovali do prvej dôstojníckej hodnosti 63 vojenských bakalárov. Počas štúdia sa vzdali len dvaja. No a napokon: v pondelok 11. júla bolo po absolvovaní dôstojníckeho kurzu pre absolventov vysokých škôl vyradených pre potreby ozbrojených síl 38 nových poručíkov, ktorí predtým absolvovali civilné vysoké školy. Kurz zvládli všetci. Netreba zabúdať ani na 134 rôznych kariérnych kurzov či odborných školení a ich bezmála 1 600 absolventov, ktorí každoročne prejdú bránou akadémie. Vysokoškolskej ustanovizne, ktorá je po „období otáznikov“ opäť v ofenzíve so zámerom zvyšovania svojej kredibility a prestíže a s cieľom výchovy čo najkvalitnejších absolventov. No platí aj to, čo v príhovore novým poručíkom povedal štátny tajomník Marián Saloň: „Vysokoškolský diplom by pre vás nemal byť cieľom, ale cestou a smerovaním za ďalšími výzvami. Naplňte preto aj vo svojej práci motto akadémie: MÚDROST', DOBRO, VLAST', ktorým vaše vzdelávanie riadili vaši pedagógovia a velitelia.“

Mimochodom, od 18. júla začali druháci a tretiaci svoje každoročné letné, takmer trojtýždňové výcvikové sústreďenie na Lešti. „Neprázdňovali“ tam sami. Jeden týždeň cvičili s americkými kadetmi, druhý s českými.

ANKETA

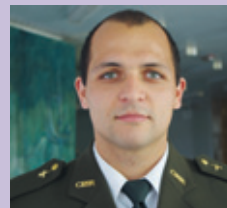
Delené alebo kontinuálne?

Čerstvo promovaní inžinierov a magistrov sme sa spýtali, či im vyhovoval delený typ štúdia (3 roky po bakalársky stupeň v AOS a potom dva roky diaľkového štúdia počas služby v útvaroch), alebo bude lepšie kontinuálne 5-ročné štúdium?

por. Ondrej Šavolt, krídlo velenia, riadenia a prieskumu
Zvolen: Počas externého štúdia sa dalo dosť ťažko dosiahnuť všetko to, čo si predstavovali vyučujúci. Asi bude 5-ročný model lepší, no mne osobne vyhovoval 3+2.

por. Peter Čertek, krídlo velenia, riadenia a prieskumu
Zvolen: Jednoznačne bude efektívnejšie 5-ročná kontinuálna škola, pretože takto nebolo dostatočne dôsledné ani štúdium a ani samotná služba v útvaroch.

založené na vojenskej indoktrinácii, tieto dve univerzity fungujú takmer výlučne ako stánky vyššieho vzdelávania, a „vojenskost“ je odsunutá do úzadia. Dôstojníci a kadeti, ktorí študujú na týchto školách, môžu získať rovnaké tituly ako na bežných univerzitách, t. j. BA resp. MA, s jediným rozdielom, že métu dosiahnu asi o tretinu rýchlejšie, keďže tunajšie kurzy sú zaradené do trimesťov, a nie do semestrov. Kým

väčšina frekventantov sú vojaci (so záväzkom minimálne 13 rokov v uniforme po skončení školy), všetci profesori sú civilni. Školy sa pýšia excelentnými vedeckými a výskumnými pracoviskami, osobitne v oblasti aeronautiky.

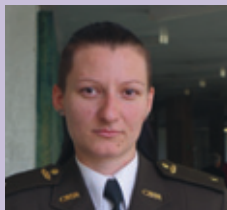
...a dva nakoniec

Kým v krajine piva a klobás si každá z vojenských univerzít chráni svoju nezávislosť, v Číne to vzali z opačného konca, a v roku 1985 zlúčili niekoľko dovtedy separátnych vojenských (a politických) škôl do jednej, ktorá nesie prívlastok Univerzita národnej obrany. Táto škola so sídlom v Pekingu je odpoveďou na americký West Point, samozrejme, je

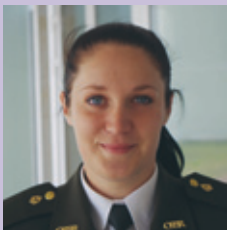
por. Matej Droba, prápor rádiolokačného prieskumu
Ožďany: Škola bola na úkor práce a práca na úkor školy. Niektoré témy sme len prebehli. Kontinuálne to bude lepšie.

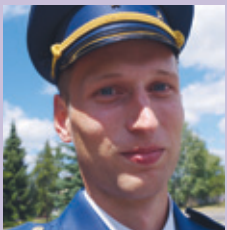
por. Zuzana Kisidayová, 21. zmiešaný mechanizovaný prápor Trebišov:
Ktorý veliteľ by bol rád, keď ide útvar na cvičenie či vyvedenie a vy mu odchádzate ako diaľkový študent školy? Na druhej strane, prebrať celý predmet za pár prednášok, myslíte že sa to dá kvalitne? Päť rokov bude lepších.

por. Denisa Mekýšová, ženijný prápor Sered': Z pohľadu študenta je systém 3+2 lepší, lebo dostane o dva roky skôr poručíka a spolu s hodnosťou aj plat. Isto, každý prípad je iný, ale ako diaľkoví študenti sme v útvaroch neboli príliš tlačení k výkonom ostatných profesionálov. Osobne som sa však usilovala odovzdávať maximum na oboch frontoch.

por. Boris Révay, protiletadlová raketová brigáda Nitra: Každý systém má výhody aj nevýhody. My sme boli dva roky v útvaroch a ako čerství inžinieri sme aj vďaka tým dvom rokom v praxi hotoví vojaci. Ti čo budú študovať päť rokov kontinuálne, prídu k útvarom ako hotoví študenti, ktorí mali viac času na štúdium, no budú potrebovať ďalšie dva roky na rozbeh. Môžu byť na tom lepšie iba vtedy, ak by sa naozaj rozbehol na škole poriadny vojenský program.

štátna a zodpovedá za výchovu veliteľských kádrov Ľudovej oslobodzovacej armády.

Záver výpočtu významných inštitúcií pre výchovu špecializovaných vojenských kádrov patrí opäť Spojeným štátom, kde neďaleko hlavného mesta USA, v Annapolise, v štáte Maryland, je sídlo jednej z najuznávanejších námorných akadémií. USNA (United States Naval Academy) bola založená v roku 1845 sprvu ako vzdelávacie stredisko pre námorníkov slúžiacich v obchodnom loďstve, neskôr ako liahňa pre americké námorníctvo a námornú pechotu. Učebné osnovy zahŕňajú 24 programov vrátane námornej histórie, ekonomiky, námornej architektúry, navigácie, techniky atď. Študenti

Ked' pozdraví legenda

„Pán generál, ako zdravie?“ „Pán generál, všetko dobré.“ Pán generál...“ oslovujú desiatky zamestnancov Akadémie ozbrojených síl muža, ktorý pomaly kráča k čestnej tribúne, aby aj on pozdravil kadetov, ktorí sú 8. júla pasovaní do hodnosti poručík. Generálporučik v. v. Anton Muržic je v škole aj v Liptove váženou legendou napriek tomu, že tu už takmer tri desaťročia nepôsobí.

V Liptove začal slúžiť v roku 1961 v pozícii zástupcu veliteľa technického učilišťa. V septembri 1973 sa tento rodák z Vrbového stal prvým náčelníkom novozriadenej Vysokej vojenskej technickej školy. Začala pripravovať najmä dôstojníkov protivzdušnej obrany. V Liptovskom Mikuláši pôsobil až do roku 1987. A čo bolo pri zakladaní školy najťažšie? „Získať kvalitné pedagogické kádre a vytvoriť pre nich zodpovedajúce zázemie“, povie muž, ktorý velil škole, keď v nej priebežne študovalo až 1 500 vysokoškolákov v uniformách. „Pedagógov som posielal na všetky školenia, ktoré boli k dispozícii. Hoci sme boli najmladšia vysoká škola v bývalej federácii, po piatich rokoch sme už patrili k najlepším“, spomenie hrdlo. A ako sa mu to podarilo? Pred odpoveďou sa generál na chvíľku zastaví a oprie sa o profesora plk. v. v. Miroslava Lišku, ktorého považuje za jedného zo svojich najlepších žiakov, tiež bývalého rektora akadémie (1999 – 2002). Vzápätí sa pozdraví s ďalším bývalým rektorom (1994 – 1997) profesorom Miroslavom Žákom, plk. v. v., ktorý predvlní krátko pred svojím odchodom z pozície vedúceho katedry bezpečnosti a obrany takmer odišiel navždy. Ako sa hovorí, „bol už na druhom brehu“, ale vrátil sa do života. Nikto nevedel, „či to ešte rozhodí“, no on si už dožiči 10-kilometrové denné prechádzky, hoci s rečou to ešte nie je ani zďaleka tak, ako bývalo.

Generálporučik Muržic si už vydýchol. Po chvíli zamyslenia odpovedá na našu otázku: „Aj som vedel pošpásovať, aj som musel vedieť poriadne pritlačiť. No vždy bolo dôležité dať šancu. Raz po jednom probléme stáli v kancelárii vojaci známi ako „prúserári“. Povedal som im, že majú pred sebou už iba ak cestu do vojenskej basy v Sabinove. No, že

im ešte šancu dám. Ale iba ak sľúbia, že už nikdy v mojej kancelárii nebudú stáť pre nejaké problémy. Sľúbili. No na tom mojom povestnom koberci stáli ešte viac razy. Ale už iba pre pochvaly či odmeny. Skrátka, dôležitá bola aj dôvera,“ dokončil generálporučik, ktorému bol tento rok 3. júna k jeho 90. narodeninám doma v Piešťanoch osobne zablahoželať aj minister obrany Peter Gajdoš. O deň nato mu na slávnostnom nástupe zaželala všetko najlepšie celá akadémia vedená rektorom AOS Jozefom Putterom, pričom prvým gratulantom bol náčelník Ozbrojených síl SR generál Milan Maxim.

„Hrdý som, že sa nám tu v Liptove podarilo vysokoškolské vojenské vzdelávanie nielen etablovať, ale aj udržať. Tým, ktorí pokračujú v našom niekdajšom úsilí, želim veľa guráže. Som tu vždy šťastný...“ vzpriami sa generálporučik Anton Muržic, aby dôstojne zaujal miesto na tribúne pre čestných hostí a pozdravil nových kadetov.

Tému pripravil: Pavol Vitko

Foto: autor, kpt. Peter Garaj, Danuša Spilá

si môžu vybrať kurzy z mnohých cudzích jazykov, o. i. sa tu vyučuje arabčina, ruština, japončina i čínština. Podobne ako v o West Pointe, aj tunajší študenti potrebujú odporúčanie od kongresmana – každoročne sa ich do lavíc hlási viac ako 1 300 (!), asi aj preto, že štúdium je zadarmo, podmienkou však je, že absolventi musia potom slúžiť v niektorej zo súčastí ozbrojených síl USA najmenej päť rokov. Na stenách školy visia portréty viac ako 50 astronautov, ktorí túto ustanovizeň absolvovali (šesť z nich letelo na Mesiace), jedného prezidenta a dvoch nositeľov Nobelovej ceny.

Text: Peter Susko

Foto: DoD USA, Marie-Lan Nguyen

Slovenská republika predsedá Rade EÚ

Ministerstvo obrany SR 1. júla plnými vojenskými poctami slávnostne otvorilo slovenské predsedníctvo v Rade Európskej únie. Minister Peter Gajdoš profesionálnym vojakom a zamestnancom predstavil priority rezortu obrany a pripravenosť na ich zabezpečenie. Medzi najväčšie výzvy patrí organizácia predsedníckych podujatí a aktivít na Slovensku i v Bruseli, intenzívnejšie zapojenie do vývoja agendy Európskej únie vrátane flexibilného uchopenia neplánovaných tém a aktívnejšia prezentácia európskych tém doma i v zahraničí. Príprava na predsedníctvo v Rade EÚ sa odvíjala od priorít, ktoré boli definované už v roku 2014 a stali sa súčasťou národného programu predsedníctva. Ozbrojené sily SR vyčleňujú na obdobie slovenského predsedníctva v Rade EÚ do 200 vojakov pre Policajný zbor SR. Okrem toho sú ďalší vojaci vyčlenení ako vodiči na zabezpečenie presunov delegácií. Vojenská polícia sa bude podieľať aj na zabezpečení ochrany VIP osôb a ďalších akciách.

Foto: Ivan Kelement

Minister na summite

Slovenskí vojaci budú v Afganistane pôsobiť aj po roku 2016. Po rokovaní na summite NATO vo Varšave to potvrdil minister obrany Peter Gajdoš. Slovensko má na túto operáciu schválený mandát v počte 66 vojakov, bude pokračovať aj vo finančných príspevkoch na udržateľnosť afganských bezpečnostných síl. Peter Gajdoš sa vo Varšave stretol s ministrom obrany Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska Michaelom Fallonom. Rozprávali sa o brexite, ale aj slovenskom predsedníctve v Rade Európskej únie. Britský minister ubezpečil, že brexit nebude mať vplyv na záväzky Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska voči Severoatlantickej aliancii. Peter Gajdoš sa stretol aj s nemeckou ministerkou obrany Ursulou von der Leyen, s macedónskym ministrom obrany Zoranom Jolevskim a srbským ministrom obrany Zoranom Djorđevićom.

Foto: TASR

O nevyhnutnosti spolupráce

Spolupráca bezpečnostných a záchranárskych zložiek je v rámci domáceho krízového manažmentu nevyhnutná a každé spoločné cvičenie zvyšuje ich pripravenosť, konštatoval minister obrany SR Peter Gajdoš, keď 14. júla navštívil cvičenie Nový horizont 2016 na cvičisku v Devičanoch. Ozbrojené sily SR, Vojenská polícia, príslušníci zložiek rezortu vnútra a Slovenského Červeného kríža precvičovali spoločné reakcie na krízové situácie nevojenského charakteru. Nový Horizont bol súčasťou série cvičení Slovak Shield 2016. Vojaci si počas roka precvičia kompletnú reakciu na eskaláciu konfliktu z mierového stavu až po vojnový. Viac ako 230 cvičiacich naciťovalo aj prípravu, budovanie a ochranu tábora, do ktorého dočasne premiestnili obyvateľov z ohrozených obcí. Použili pritom viac ako 50 kusov techniky a 20 kontajnerov na vybudovanie centra riadenia evakuácie civilných osôb.

Návšteva na Cypre

Minister obrany SR Peter Gajdoš 23. júna prvý raz od vymenovania do funkcie navštívil slovenských vojakov, ktorí pôsobia v misii UNFICYP na Cypre. Návštevu využil aj na rokovania s cyperským ministrom obrany Christoforosom Fokaidesom. S cyperským partnerom sa rozprával o aktuálnych témach a možnostiach spolupráce, summite NATO vo Varšave a o slovenskom predsedníctve v Rade EÚ. Peter Gajdoš sa počas návštevy Cypru stretol aj s predstaviteľkou generálneho tajomníka NATO na Cypre a vedúcou misie UNFICYP Elizabeth Speharovou a veliteľkou mierových síl UNFICYP genmjr. Kristin Lundovou. Vo Famaguste, kde pôsobia slovenskí vojaci, odhalil minister pamätnú tabuľu venovanú M. R. Štefánikovi.

Aktualizácia Bielej knihy

Ministerstvo obrany predstavilo slovenskej mimovládnej odbornej komunite návrh aktualizovanej verzie Bielej knihy o obrane SR pred jej zaradením do medzirezortného pripomienkového konania. Na predstavenie s neformálnou diskusiou boli pozvaní aj dvaja bývalí štátni tajomníci MO SR a dvaja bývalí náčelníci generálneho štábu, ako aj zástupcovia Združenia bezpečnostného a obranného priemyslu SR. Návrh dokumentu bol doručený aj poslancom výboru NR SR pre obranu a bezpečnosť a ministrom obrany SR z predchádzajúcich dvoch funkčných období. Návrh v zásadne zmenenom bezpečnostnom prostredí zvyrazňuje primárnu zodpovednosť SR za vlastnú obranu, komplexný prístup k obrane, rozvoju systému obrany štátu a kladie dôraz na zvyšovanie pripravenosti ozbrojených síl. V oblasti modernizácie pričádza k novému nastaveniu priorít a postupnosti projektov vyzbrojovania smerom k ťažšej výzbroji, technike s vyššou odolnosťou a palebnou silou.

Vojenský výbor EÚ v Bruseli

Náčelník Generálneho štábu OS SR generál Milan Maxim sa 4. júla zúčastnil na otváracíj recepčii Vojenského výboru EÚ v Bruseli pri príležitosti začiatku predsedníctva SR v Rade EÚ. Medzi hosťami nechýbali predseda vojenského výboru EÚ generál Mikhail Kostarakos a predseda vojenského výboru NATO generál Petr Pavel. Generál Maxim ako naše priority uviedol posilňovanie bezpečnosti a stability, prehlbovanie spolupráce s NATO a partnermi. Avizoval tiež viacero podujatí, ktoré sú plánované počas SK PRES16. Vedúci Úradu vojenského predstaviteľa generálmajor Miroslav Kocian sa zúčastnil na prvom rokovaní EUMC počas predsedníctva SR v Rade EÚ. Oboznámil partnerov s programom a hlavnými úlohami slovenského predsedníctva a pozval vojenských predstaviteľov na výjazdové rokovanie EUMC začiatkom októbra v Bratislave.

Reakcia na krízy, spolupráca s NATO

Predseda vojenského výboru EÚ generál Mikhail Kostarakos navštívil v júni na pozvanie náčelníka GŠ OS SR generála Milana Maxima Slovenskú republiku. Na MO SR rokoval aj so štátnym tajomníkom ministerstva Ivanom Máčovským. Predstavitelia rezortu obrany ho informovali o vojenských prioritách počas slovenského predsedníctva v Rade Európy a témou diskusie bola aj bojová skupina EÚ krajín V4, ktorá bola v pohotovosti do konca júna. Gen. Kostarakos tiež poskytol rozhovor Obrane.

Svoj úrad ste prevzali v novembri 2015, mohli by ste zhrnúť hlavné úlohy a ciele, ktoré ste definovali pre vojenský výbor EÚ?

Hlavnou úlohou vojenského výboru Európskej únie je poskytovať výboru pre politiku a bezpečnosť vojenské poradenstvo a odporúčania. Zároveň zabezpečujeme vojenské vedenie a riadenie všetkých vojenských aktivít v rámci Európskej únie. Vo funkcii predsedu vojenského výboru som si stanovil viacero ďalších cieľov popri tých, ktoré prirodzene vychádzajú z môjho inštitucionálneho postavenia vojenského poradcu vysokého predstaviteľa a zároveň podpredsedu EÚ. Moje povinnosti vyplývajú aj z úlohy kontaktnej osoby pre veliteľov operácií a misií EÚ. Som presvedčený, že musíme kladť väčší dôraz na posilnenie vojenskej participácie na komplexnej stratégii EÚ vo vzťahu k prevencii kríz a krízovému manažmentu, aby výsledkom bola rozhodná reakcia na výzvy, ktorým Európska únia dnes čelí. Pre naplnenie týchto cieľov bude nepochybne potrebný konsenzus všetkých náčelníkov generálnych štábov členských krajín EÚ. Okrem toho sa všetci, samozrejme, zhodneme, že potrebným cieľom je aj posilnenie našej spolupráce s NATO.

Nastala vo svetle vznikajúcich hrozieb ako Islamský štát, terorizmus, masívny prílív utečencov či situácia na Ukrajine v rámci vojenského výboru a v samotnej EÚ zmena vo vnímaní bezpečnosti?

Súčasnú bezpečnostnú prostredie v krajinách bezprostredne susediacich s Európskou úniou i v okolitých krajinách je charakterizované nestálosťou. Nové hrozby priamo či nepriamo ovplyvňujú bezpečnosť členských krajín. Dovtedy, kým nebolo možné otestovať a aplikovať iné možnosti, boli v dôsledku naliehavej potreby zabezpečiť okamžitú reakciu povolané aj vojenské sily. Ozbrojené sily v mnohých členských krajinách reagovali na takúto krízovú situáciu veľmi profesionálne a koordinovane, a opäť dokázali, že naďalej zostávajú dôveryhodným, dostupným, adaptabilným, využiteľným a flexibilným nástrojom, ktorý má Európska únia k dispozícii.

Môžeme očakávať inovácie prebiehajúceho projektu sil rýchlej reakcie EÚ?

Táto téma je a zostáva pre EÚ dôležitou úlohou. Naozaj potrebujeme zabezpečiť, že budeme mať pripravené aj vojenské nástroje, okrem iných, aby sme dokázali rýchlo reagovať na akúkoľvek situáciu, ktorá by mohla mať vplyv na EÚ. Verím, že časom sa posunieme vpred aj na základe kolektívnej politickej vôle EÚ využívať vojenské nástroje, ktoré máme k dispozícii.

Kľúčovou operáciou EÚ je ALTHEA v Bosne a Hercegovine, v ktorej pôsobia aj slovenskí vojaci. Mohli by ste sa vyjadriť aj k ďalším aktuálnym operáciám pod vedením EÚ?

Pôsobenie slovenských vojakov sa orientuje najmä na úlohy styčných aktivít a pozorovateľské úlohy a príspevok Slovenska do EUFOR ALTHEA sa vždy vysoko cenil. Slovensko sa zúčastňuje aj na výcvikovej misii Európskej únie v Mali (EUTM Mali). Nemá exekutívny mandát a jej cieľom je poskytovať ozbrojeným silám Mali poradenstvo tak, aby dokázali zaistiť suverenity, bezpečnosť a stabilitu svojej krajiny vlastnými prostriedkami. EÚ vedie ďalšie štyri operácie a misie. Dvoma z nich sú námorné operácie s exekutívnym mandátom. EUNAVFOR v Somálsku bola zriadená s cieľom zlikvidovať pirátstvo a zabrániť ozbrojeným prepadom na mori. Námorná operácia EUNAVFOR (Sophia) má prerušiť siete obchodovania s ľuďmi a tovarom v Stredozemnom mori a zabrániť ďalším stratám na životoch. EÚ vedie aj vojenské poradenské misie v Stredoafrickej republike (EUMAM RCA) a v Somálsku (EUTM).

Vidíte príležitosti na zapojenie slovenského obranného priemyslu a vojenského vzdelávania do programov EÚ?

Na Slovensku boli vyrobené a stále sa vyrábajú mnohé úspešné obranné produkty, v ktorých sa spája spoľahlivosť, inovácie a exkluzívne riešenia. Taktiež je mi známe, že slovenské vojenské vzdelávacie inštitúcie sú renomované vďaka svojej vynikajúcej kvalite a ponukou špičkových programov. Na druhej strane, na úrovni EÚ ponúka EDA (Európska obranná agentúra) zoznam programov, ktoré sú otvorené pre krajiny, ktoré prejavia záujem. Rovnako tak Európska univerzita pre bezpečnosť a obranu, ktorá ponúka množstvo kurzov, pričom niektoré aj ako národné ponuky. Pre slovenský obranný priemysel a príslušné vojenské vzdelávacie inštitúcie by bolo obojstranne prínosné spojiť svoje sily s kompetentnými inštitúciami EÚ, a to v ktorejkoľvek oblasti, ktorú budú považovať za zaujímavú.

Ako vnímate a hodnotíte pôsobenie slovenských jednotiek vo vojenských štruktúrach EÚ a ich službu v operáciách pod vedením EÚ?

Môžem vysloviť len pochvalu za ich profesionalitu, odbornosť a vedomosti. Slovenskí vojaci si vždy vyslúžia u svojich veliteľov obdiv. Sú hrdými reprezentantmi Slovenska a Európskej únie a za to im patrí moja skutočná vďaka.

Text: Pavol Vitko
Foto: Michal Psota a EÚ

Tropický vel'had na severe

Na najväčšom vojenskom cvičení NATO v tomto roku na európskom kontinente ANAKONDA-16 v Poľsku nechýbali ani zástupcovia slovenských ozbrojených síl. Najmä príslušníci veliteľstva a štábu prešovskej mechanizovanej brigády a mnohonárodného práporu Vojenskej polície NATO (MNMPBAT).

Súčastou cvičenia Anakonda-16 bolo aj cvičenie mnohonárodného práporu Vojenskej polície NATO (MNMPBAT) Sharp Lynx -16. V jeho rámci spoločne plnili úlohy vojenskej policajti z Poľska (vedúca krajina celého projektu), Českej republiky, Chorvátska a Slovenska. Spoločne s nimi v rámci práporu pôsobili aj príslušníci 18. brigády Vojenskej polície USA.

Tímu ALPHA velí Slovák

Najsť jednotky absolvovali spoločný stmeľovací výcvik vo výcvikovom priestore neďaleko Varšavy. V ďalšej fáze uskutočnili presun do štyroch výcvikových priestorov poľskej armády (Drawsko Pomorskie, Orzysz, Wędrzyn a Zagan). V nich plnili úlohy policajného zabezpečenia cvičenia Anakonda-16 v spolupráci s príslušníkmi

poľskej vojenskej polície zmiešané medzinárodné hliadky vojenskej polície. Vo výcvikovom priestore Drawsko Pomorskie tejto jednotke velil kapitán Elo Hubáč, ktorý pôsobí ako veliteľ topolčianskej skupiny pre riešenie krízových situácií, ktorá

je súčasťou Odboru policajného výkonu Bratislava. Najväčší zo všetkých mnohonárodných tímov ALPHA musel prekonať do miesta určenia vyše 550-kilometrový presun. V kolóne bolo 13 motorových vozidiel.

Kapitán Elo Hubáč bol už pri prvom spoločnom cvičení MNMPBAT Black Bears 2008, ktoré sa uskutočnilo taktiež v Poľsku. „Boli sme vtedy zohratá jednotka, ktorá sa práve vracala z pôsobenia v operácii ISAF v Afganistane. Cvičenie bolo postavené na národných jednotkách, ktoré boli veľmi dobre pripravené a medzinárodný štáb iba zbieral prvé skúsenosti. Dnes je štáb plne pripravený, funkčný a namiesto národných jednotiek plnia úlohy mnohonárodné. Má to svoje výhody i nevýhody. Predsa len v jednotkách pribudla rečová bariéra. Len spolupráca slovenských a českých vojenských policajtov je v tomto smere bezproblémová. Dorozumievacím jazykom je síce angličtina, ale nie všetci ju dokonale ovládajú. A v prípade stresu a nepredvídateľnej situácie, keď treba presne a detailne opísať situáciu, rozhodnúť sa, predsa len každý vojak predovšetkým reaguje vo svojom rodnom jazyku,“ pripomína na základe skúseností veliteľ tímu ALPHA. Podľa neho určitým problémom je aj nerovnaké vybavenie, výzbroj a výstroj. Rovnako skutočnosť, že veliteľ nemá takú možnosť počas krátkeho spoločného výcviku detailne spoznať svojich podriadených.

Jeden tím - päť národov

Napriek tomu si kapitán Hubáč pochvaľuje prácu svojho mnohonárodného tímu. Základom bola úzka spolupráca s veliteľmi národných celkov. Seržantom Eldonom Cunninghamom z americkej vojenskej polície, rotmajstrom Tomášom Janákom z českej vojenskej polície, čatárom Tomislavom Pritišanacom z chorvátskej vojenskej polície, a najmä jeho zástupcom porúčikom

Lukaszom Charmuszkom z polskej vojenskej polície. „Po prvý raz som velil Američanom. Spočiatku som mal určité obavy. Výsledok však bol veľmi dobrý. Vysoko hodnotím ich disciplínu. Bol som si vždy istý, že splnia všetko, na čom sme sa dohodli,“ hodnotí kapitán Hubač.

Príslušníci tímu ALPHA chodili spoločne s poľskými vojenskými policajtmi z jednotky VP vo VVP v zmiešaných hliadkach. Vykonávali celý rozsah policajného zabezpečenia. Robili sprievody (kratšie i dlhšie, lebo VVP je na naše pomery rozsiahly), aj hľadanie zatúlaných kolón, ktoré sa nachádzali niekde na trase (napríklad z prístavu Štetín). Potom ich doviedli do miesta určenia. Ďalej uskutočňovali klasické patrolovanie vo VVP, reguláciu dopravy a kontrolu vozidiel a vodičov, dodržiavanie pravidiel cestnej premávky. Stacionárne i mobilné hliadky plnili úlohy ochrany priestoru (na jednom výjazde hliadka reálne zadržala niekoľko ľudí, ktorí rozkrádali majetok). Kapitán Hubač s pocitom uspokojenia priznáva, že slovenskí vojenský policajti sa ukázali vo veľmi dobrom svetle pri sprevádzaní kolón. Veľmi dobre ovládajú právo prednosti v jazde. Ich efektívny prístup, ktorý mal pozitívny vplyv na bezpečnosť presunu, ocenili aj poľskí kolegovia, ktorí predsa len nemajú také skúsenosti. Výsledkom bolo, že nakoniec práve slovenskí vojenský policajti ťahali to najzložitejšie, teda čelo kolóny.

Najväčšia výzva kariéry

Na adresu podriadených kapitána Hubača zástupca veliteľa vojenskej polície VVP Drawsko Pomorskie kapitán Jakub Weclawowicz s uspokojením konštatuje: „Som veľmi rád, že táto medzinárodná jednotka nám pomáhala v plnení úloh počas cvičenia ANAKONDA-16, keď bol výcvikový priestor plný cvičiacich jednotiek s množstvom techniky. Citeľná bola ich pomoc hlavne pri zabezpečovaní prevozov techniky a materiálu. Zabezpečovali sme ich podľa potrieb cvičiacich vojsk. Najmä americkej armády, ktorá mala v našom VVP sústredené množstvo svojich zložiek disponujúcich ťažkou technikou. Zaisťovali ich presun po cestách výcvikového priestoru, ktoré merajú vyše 200 kilometrov a po príľahlých komunikáciách, kde by mohlo dôjsť ku kolíziám s civilnými účastníkmi cestnej dopravy. Lebo išlo vo väčšine prípadov o nadrozmernú vojenskú techniku. Výrazne nám pomohli aj pri patrolovaní.“

Veliteľ jednotke, zloženej z piatich národov bolo pre kapitána Ela Hubača doteraz najväčšou výzvou v jeho kariére. Získal množstvo užitočných skúseností. Na Poliakoch sa mu páčilo, že mali dotiahnuté perfektné spojenie (čo u nás nie je vždy samozrejmosťou), spojár pracoval samostatne. Pre veliteľa je to veľká úľava, lebo sa môže sústrediť na svoju prácu. Poliaci mali vlastného medika, čo sa podľa kapitána Hubača konečne podarilo vyriešiť aj u nás.

ženista v operácii Iracká sloboda v poľskej mnohonárodnej divízii. Spolupracovali s poľskými ženistami, špecialistami EOD. Tohtoročné cvičenie preto pre neho bolo ďalšou skúsenosťou zo spolupráce s Poľiakmi. Hovorí, že si vytypovali a pripravili priestory na vedenie obranného boja brigády, obranné postavenia, systém ženijných zátarás s čo najväčšou efektívnosťou. Aby podporili manéver brigády, a teda aj splnenie jej úlohy. „Po tých rokoch pozorujem veľký pokrok, ktorý urobila poľská armáda a konkrétne aj ženisti vo svojom výcviku. No najmä vo vybavení technikou, zbraňami a prostriedkami. Vidieť, že vyšší obranný rozpočet, ktorý majú Poľiaci, prináša svoje výsledky. Na polygóne Drawsko Pomorskie som sa oboznámil aj s miestom ťažby, úpravy a distribúcie pitnej vody v

„Mal som šťastie, že som velil ľuďom, ktorí boli veľmi dobre odborne pripravení, vedeli, čo a ako majú robiť. Videl som však, že náš primárny zbraňový systém jednotlivca je stále kaliber 7,62 mm x 39 teda samopal vz.58. Máme síce aj zbraň HK, ale to je skôr na čistenie budov a podobnú prácu, skôr policajnú. Na vojenskú potrebujeme niečo iné. Videl som, že ostatné národy v tíme už prešli na kaliber NATO 5,56 mm. Chýbajú nám lepšie spojovacie prostriedky. Chlapci na druhej strane pochopili, že naše slovenské Land Rovers sú oveľa lepšie vybavené a pohodlnejšie ako poľské, ktoré si vyskúšali. Hodil by sa možno nosič plátov, ktorý dnes vlastne kombinuje výhody vesty i nosného modulárneho systému. V tomto smere boli ostatné armády v mojom tíme zasa pred nami. Je to vhodnejšie pre našu prácu, vojak je pohyblivejší ako v ťažkej veste. Nemusím sa hanbiť za svojich ľudí, ich pripravenosť. Vedia robiť policajnú prácu i niektoré špeciálne úlohy. Oceňujem najmä rotmajstra Ivana Mančušku, nadrotmajstrov Antona Stopku, Pavla Galadíka a rotmajstra Jána Laššáka. S technikou a výzbrojou sme, žiaľ, na chvoste celého

MNMPBAT,“ sumarizuje kapitán Elo Hubač svoje skúsenosti z medzinárodného cvičenia ANAKONDA-16.

Postrehy ženistu

Príslušník veliteľstva prešovskej mechanizovanej brigády na cvičení kapitán Martin Ocilka pôsobil v roku 2007 ako

pomerne veľkom rozsahu. Pre stupeň divízia. Videl som pri práci poľských míne-rov aj odminovacie jednotky,“ konštatuje kapitán Ocilka.

Slováci zachraňovali

Na cvičení zasahovali slovenskí vojenski policajti aj neplánovane, pri pomoci civilnej osobe. Rotmajster Ľuboš Fides a čatár Martin Drobec, obaja z Oddelenia policajného výkonu Nitra Odboru policajného výkonu VP Bratislava pôsobili počas cvičenia v Poľsku v medzinárodnom tíme Delta vo výcvikovej priestore Zagaň.

„V čase svojho osobného voľna sme sa vracali do kasární. Tesne vedľa cesty sme videli osobu, ktorá mala viditeľnú triašku, nevedela kontrolovať svoje pohyby. Nevedeli sme, či nejde náhodou o epileptický záchvat. Žena mala hlavu sklonenú dolu. Celé telo sa jej triaslo. Spoločne s Ľubošom a českým kolegom čatárom Petrom Hermanom sme prišli k nej, poskytli jej prvú pomoc a zavolali rýchlu lekársku službu a najbližšiu patrolu vojenskej polície nášho tímu Delta. Kolegovia z nášho mnohonárodného tímu medzitým zabezpečili celé miesto. Odklonili odtiaľ dopravu. Po príchode lekárskej pomoci sme jej

pomohli pacientku naložiť,“ približuje celú situáciu vojenský policajt čatár Martin Drobec.

Poľská strana vysoko ocenila obetavý a pohotový postup dvoch slovenských a jedného českého vojenského policajta pri pomoci civilnej osobe. Poľský veliteľ roty poručík Tomasz Scheritz im udelil ďakovný list. Celá udalosť získala široký ohlas na cvičení. Po návrate z cvičenia ich ocenil aj riaditeľ Vojenskej polície plukovník Milan Hamar.

Prelomové cvičenie

V rámci cvičenia Slovensko okrem iného reprezentovalo predovšetkým veliteľstvo a štáb prešovskej mechanizovanej brigády. Jej veliteľ, brigádny generál Martin Stoklasa zhodnotil cvičenie takto: „Cvi-

čenie Anakonda 2016 sa pre veliteľstvo a štáb brigády v štruktúre národného cieľa mechanizovaná brigáda 2013 začalo už v marci operačným rozkazom nadriadeného – veliteľstva 16. mechanizovanej divízie. Veliteľstvo a štáb 2.mb doplnené o vojakov ďalších zložiek OS SR – Vojenskej polície, vzdušných síl, Úrad hlavného lekára a, samozrejme, pozemných síl, spracovalo operačný rozkaz pre vedenie operácie CONSTANT DEFENDER. Na vykonávaciu fázu cvičenia sme odchádzali preveriť naplánované rozhodnutie pre vedenie operácie, schopnosť veliteľstva a štábu riadiť operácie a vykonávať plánovanie nasledujúcich operácií. Prvý raz bolo nasadené veliteľstvo a štáb brigády na cvičení mimo územia SR. Cvičenie poskytlo kvalitný výcvik, počas ktorého sa veliteľstvo a štáb zdokonaľovali v oblastiach ako targetting, vedenie hybridných operácií, podpora prvkov ISTAR, CIMIC a PSYOPS. Cvičenie poukázalo na potrebu aktualizácie štandardných operačných postupov a hlavne pochopenia úlohového velenia – mission command.“

Pán generál, úlohy cvičenia ste plnili v zostave poľskej mechanizovanej divízie, teda prv-

ku, ktorý v zostave slovenských ozbrojených síl absentuje. Aká to bola skúsenosť a čo priniesla?

Plnenie úloh v podriadenosti stupňa divízia umožnilo získať skúsenosti z operačného prostredia, v ktorom môže byť mechanizovaná brigáda nasadená. Je málo pravdepodobné nasadenie brigády v operácii pod velením NATO samostatne. Veliteľstvo a štáb brigády komunikoval s poľskou 16. mechanizovanou divíziou prostredníctvom styčných dôstojníkov.

Brigáda získala skúsenosti z udržiavania situačného prehľadu susedných jednotiek, možnosti použitia prvkov bojovej podpory a zálohy nadriadenej divízie. Bolo dôležité pochopiť zámer a priority veliteľa divízie, akceptovanie rizika a strát z pohľadu nadriadeného stupňa, pochopiť úlohu v zostave divízie, kedy je brigáda hlavným a kedy vedľajším – podporným úsilím divízie.

Na jeseň čaká vašu brigádu cvičenie Slovenský štít 2016, na budúci rok certifikácia. Ako z tohto pohľadu hodnotíte prínos cvičenia Anakonda-16?

Cvičenie Anakonda bolo jednou z výcvikových aktivít, ktoré smerujú k dosiahnutiu podmienok prvej fázy certifikácie NC mb 2013. Veliteľstvo a štáb brigády získali skúsenosti z oblastí plánovania a riadenia operácií v mnohonárodnom prostredí, vyhodnocovaní bojovej efektivity jednotiek, zdokonalili sa v štábnej činnosti, nasadenia a striedania operačných zmien a súbežnom plánovaní. Počas prvej fázy operácie CONSTANT DEFENDER, ktorá bola zameraná na vedenie hybridných operácií, brigáda musela reagovať použitím nekinetických prvkov bojovej podpory. Veliteľstvo a štáb brigády využije získané skúsenosti počas cvičenia Slovenský štít 2016.

Text: Jozef Žiak

Foto: autor, archív 2. mb

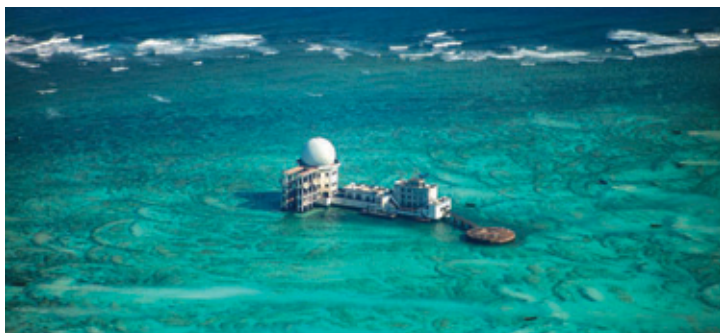

Po prevrate v Turecku

Po potlačení pokusu o prevrat v Turecku 16. júla zadržali viacerých generálov tureckých pozemných síl a dvoch sudcov ústavného súdu. K zadržaným patria veliteľ Druhej a Tretej armády tureckých pozemných síl, generáli Adem Huduti a Erdal Öztürk, ako aj generálmajor Avni Angun, ktorý slúžil s Hudutim v provincii Malatya na východe krajiny, kde sídli veliteľstvo Druhej armády. Druhá armáda pozemných síl, ktorá je tzv. poľnou armádou, má na starosti okrem iného ochranu hraníc so Sýriou, Irakom a Iránom, pokým Tretia armáda pôsobí vo východných a severných provinciách a podľa správ sa zúčastňuje na bojoch proti kurdským povstalcov. Podľa nemenovaného tureckého predstaviteľa k organizátorom prevratu patrili bývalý veliteľ vzdušných síl Akin Öztürk. Bezprostredným cieľom strojcov prevratu bolo ovládnuť kľúčové lokality vrátane Bosporského mosta a námestia Taksim v Istanbule či prezidentského paláca, úradu premiéra, sídla tajnej služby a parlamentu v Ankare. Vzbúrenci sa tiež pokúsili narušiť satelitnú infraštruktúru a obsadiť telekomunikačné uzly, pričom si už údajne rozdelili viac ako 100 postov v plánovanej vojenskej junte. Turecké médiá priniesli správy o zadržaní dvoch členov tureckého ústavného súdu v Ankare pre obvinenia, že boli zapletení do pokusu o prevrat. Vo väzbe skončili aj desiaty členovia najvyššieho správneho súdu krajiny. Štátna rada dohliadajúca na súdy a prokuratúra odvolala z funkcie 2 745 sudcov po celom Turecku.

Foto: TASR

Čína nerešpektuje Haag

Stály arbitrážny súd pri Medzinárodnom súdnom dvore v Haagu sa priklonil na stranu Filipín takmer vo všetkých bodoch v arbitráži o Juhočínskom mori. Rozhodol, že v rámci sporných Spratlyho ostrovov sa nedá považovať ani jedno suché územie za ostrov. To znamená, že aj keby všetky sporné územia patrili Číne, o čom súd nerozhodoval, väčšina vôd Juhočínskeho mora by právne nepatrila Číne, ale pripadla by Filipínam, Vietnamu, Malajzii a Bruneju ako ich výlučné ekonomické zóny od pobrežia pevniny. Čína by aj v prípade zisku všetkých sporných území mohla vytvoriť maximálne 12 námorných míľ teritoriálnych vôd. Aj to len okolo tých útvarov, ktoré súd uznal za skaly trvalo nad morskou hladinou. Čína rozhodnutie tribunálu odsúdila s tým, že ho neuznáva. Arbitrážny spor medzi Filipínami a Čínou sa ťahal od roku 2013. Juhočínske more má globálny ekonomický význam. Cez jeho vody prúdi tretina celosvetovej námornej dopravy. Je to druhá najviac využívaná námorná trasa na svete. Cez tri prielivy Juhočínskeho mora prúdi ročne približne 50 percent z celkovej svetovej kapacity námorných nákladných lodí.

Foto: Ashley Gilbertson

Vojaci počas letnej olympiády

Brazílska dočasná vláda uvoľnila ďalšie financie na armádu, aby jej pomohla s plnením úloh pri zaisťovaní bezpečnosti počas letných olympijských hier v Riu de Janeiro. Minister pre šport Leonardo Picciani vyhlásil, že napriek kritickému stavu rozpočtu vláda pridela ozbrojeným silám ďalších 24 miliónov dolárov na žiadosť ministerstva obrany. Armáda hliadkuje na športoviskách a v ďalších súvisiacich priestoroch už od 24. júla. Počas olympiády 5. – 21. augusta bude na poriadok a bezpečnosť dohliadať približne 85 000 policajtov a vojakov. To je zhruba dvakrát viac ako na letných olympijských hrách v Londýne.

Gruzínsko ruší povinnú vojenčinu

Gruzínsko ako jedna z prvých bývalých sovietskych republík už nebude vyžadovať, aby muži povinne slúžili v armáde. Ministerka obrany Tinatin Chidašeliová podpísala nariadenie, v ktorom sa uvádza, že všetci Gruzínci by mali prejavíť ochotu poslúžiť svojej krajine, ale tým, ktorí nechcú, už nebude uniforma nanútená. Tlačová agentúra AP uviedla, že z 15 bývalých sovietskych republík zrušili povinné odvody iba Lotyšsko a Litva. Litva ich však nedávno obnovila a Lotyšsko ich obnovenie zvažuje. Gruzínsko má záujem o vstup do NATO a jeho armáda sa pravidelne zúčastňuje na spoločných cvičeniach s americkými vojakmi, aby získala potrebný výcvik. Spomedzi nečlenských krajín NATO je najväčším prispievateľom do misie Resolute Support v Afganistane.

Podpora brannej povinnosti stúpa

Až tretina Nemcov si pre vzrastajúce bezpečnostné hrozby želá opätovné zavedenie brannej povinnosti. Vyplýva to z výsledkov prieskumu verejnej mienky, ktorý pre agentúru DPA vypracoval inštitút YouGov. Približne 36 percent oslovených uviedlo, že by sa radi vrátili k povinnej vojenskej službe, ktorú v Nemecku zrušili pred piatimi rokmi. Proti jej zavedeniu sa, naopak, vyslovila menej než polovica respondentov prieskumu, presnejšie 49 percent. Asi 15 percent oslovených odpovedať odmietlo. Brannú povinnosť, ktorá v Nemecku fungovala 55 rokov, pozastavila vláda 1. júla 2011. Povinná vojská služba je však aj naďalej zakotvená v nemeckej ústave, čo znamená, že by ju v prípade potreby vláda mohla ľahko obnoviť.

Civilná služba v Bielorusku

Od 1. júla v Bielorusku platí zákon o alternatívnej civilnej službe. Do úvahy berie len náboženské dôvody odmietnutia povinnej vojenčiny. Ministerstvo obrany si však vyhradzuje právo žiadostiam o civilnú službu nevyhovieť bez udania dôvodov. „Alternatívci“ spadajú do pôsobnosti ministerstva práce a sociálnej ochrany. Budú si musieť odkrútiť tri roky, teda dvojnásobok času povinnej vojenskej služby. Budú však platenou pracovnou silou v zdravotníctve, ústavoch sociálneho systému, poľnohospodárstve, železničnej údržbe a v ďalších sektoroch, ktoré stanoví ministerstvo práce a sociálnej ochrany. Bieloruské ministerstvo obrany povoláva mladých mužov vo veku 18 – 27 rokov dvakrát ročne. Na jar i na jeseň plánuje odviesť zhruba 10 000 mladých brancov.

Británia obnoví ponorky

Poslanci britského parlamentu schválili 18. júla obnovu zastarávajúcej flotily ponoriek nesúcich jadrové strely. Obnovu flotily ponoriek vyzbrojených jadrovými strelami Trident obhajovala v parlamente aj nová premiérka Theresa Mayová, ktorá vyhlásila, že vzdať sa jadrových zbraní by bol nebezpečný hazard. Po šesťhodinovej rozprave hlasovalo za obnovu ponorkovej flotily, ktorá je vo výzbroji britského Kráľovského námorníctva od roku 1990, 472 poslancov dolnej komory parlamentu, proti ich bolo 117. Podľa odhadov britskej vlády budú náklady na obnovu flotily v priebehu nasledujúcich 20 rokov predstavovať čiastku 41 miliárd libier (približne 49 miliárd eur).

TECHNIKA

NOVINKY • TRENDY • VÍZIE

Centauro II je prvé kolesové vozidlo vyzbrojené výkonným tankovým kanónom kalibru 120 mm

EUROSATORY 2016

V dňoch 13. až 17. júna 2016 sa na výstavisku na parížskom predmestí Villepinte už po 25. raz konala medzinárodná vojenská a bezpečnostná výstava Eurosatory.

Podujatie organizované tradične francúzskym združením zbrojárskeho priemyslu GICAT a výstavníckou spoločnosťou COGES si aj naďalej zachovalo štatút najväčšej výstavy svojho zamerania na svete. Zúčastnilo sa na ňom 1 572 vystavovateľov z 56 krajín. Najviac bolo už tradične domácich – 560 francúzskych subjektov.

Najväčší počet 139 zahraničných vystavovateľov pricestoval zo Spojených štátov amerických. Ďalšími boli Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska (80 vystavovateľov), Izrael (51 firiem a spoločností), Taliansko (47 subjektov) a Rakúsko (40 účastníkov). Výstavu si prišlo pozrieť 57 018 odborných návštevníkov zo 151

krajín, novinársku akreditáciu vydali 1 241 pracovníkom médií. Prišlo 212 oficiálnych delegácií z 96 štátov. Medzi nimi organizátori uvádzajú 13 ministrov obrany, 30 zástupcov ministra obrany a štátnych tajomníkov, 18 národných riaditeľov pre výzbrojovanie, 26 veliteľov ozbrojených síl a náčelníkov štábov.

Viditeľný rozdiel medzi perspektívnou tankovou muníciou kalibru 130 mm (vľavo) a súčasnou tankovou muníciou kalibru 120 mm (vpravo)

Modernizácia i novum

Jedným z prekvapení výstavy bol technologický demonštrátor nového hladkostenného tankového kanóna kalibru 130 mm s dĺžkou hlavne 51 kalibrov z dielni nemeckej spoločnosti Rheinmetall Defence. Demonštrátor tejto perspektívnej zbrane je výsledkom iniciatívnej práce spoločnosti. Celý kanón má hmotnosť zhruba 3 000 kg, pričom hmotnosť samotnej hlavne do-

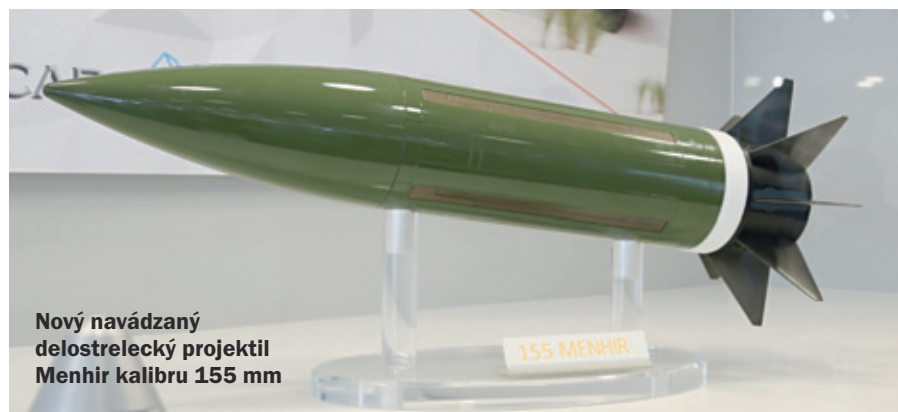
sahuje 1 400 kg. Pre nový kanón je určená aj nová munícia. Jej rozmery ukazujú, že perspektívny tank budúcnosti sa bez automatického nabíjania nezaobíde.

Ďalšou veľkou novinkou bola premiéra kolesového bojového vozidla Centauro II talianskej spoločnosti Iveco – Oto Melara. Ide o prvé kolesové vozidlo na svete, ktorého hlavnou výzbrojou je výkonný tankový kanón tretej generácie kalibru 120 mm s dĺžkou hlavne 45 kalibrov. Vozidlo dlhé 8,26 m, široké 3,12 m a s výškou po strop veže 3,65 m má bojovú hmotnosť 30 t. Pohon zabezpečuje preplňovaný vznetrový motor Iveco Vector 8V Euro III s maximálnym výkonom 533 kW a maximálnym krútiacim momentom 2 500 Nm, s ktorým dosiahne najvyššiu rýchlosť až 105 km/h.

V oblasti konštrukcií pásových i kolesových transportérov a bojových vozidiel pechoty bol zreteľný neustály pohyb. Výrobci prichádzajú s novými variantmi

vé vozidlo s trojčlennou posádkou a kapacitou šesť členov výsadku má maximálnu bojovú hmotnosť 38 t. Jeho pohon zabezpečuje motor s výkonom 563 kW. V diaľkovo ovládanej veži je hlavnou zbraňou automatický kanón kalibru 30 mm alebo 35 mm, sekundárnou zbraňou je trojhlavňový automatický guľomet RMG 7.62. Vozidlo je vybavené najmodernejšími optickými a elektronickými systémami. Autori konštrukcie pripravujú aj dlhší a ťažší variant, ktorý má označenie Lynx KF 41. Viditeľným rozdielom bude jeden pár pojazďových kolies navyše a prepravná kapacita osem vojakov výsadku. Maximálna bojová hmotnosť rozmernejšieho bojového vozidla pechoty Lynx KF 41 dosiahne až 44 t.

Rozsiahlou tematickou oblasťou sú pancierované automobily všetkých možných tried a kategórií. Návštevníci sa mohli po prvý raz na verejnosti zoznámiť s make-

Nový navádzaný delostrelecký projektíl Menhir kalibru 155 mm

jestvujúcich konštrukcií aj s úplne novými projektmi. Medzi kolesovými konštrukciami dominovali rozličné varianty vozidiel AMV 8×8 fínskeho výrobcu Patria a Piranha 8×8 americko-švajčiarskeho výrobcu GDLSE. Po prvý raz sme mohli vidieť AMV 8×8 so zbraňovou vežou Cockeril 3030 s automatickým kanónom kalibru 30 mm aj kolesové prieskumno-bojové vozidlo AMV35 s automatickým kanónom kalibru 35 mm. V oblasti pásových bojových vozidiel malo na výstave Eurosatory svetový premiéru bojové vozidlo pechoty Lynx KF 31 už spomínaného nemeckého výrobcu Rheinmetall Defence. Nové páso-

vou prvého člena francúzskeho programu rodiny perspektívnych pancierovaných vozidiel Scorpion, ktorým je viacúčelové pancierované vozidlo VBMR Griffon s podvozkovou skupinou 6×6. Hlavným určením nového pancierovaného vozidla hmotnostnej triedy 24,5 t bude preprava vojakov vybavených systémom FELIN a ich podpora na bojisku. Posádka vozidla je trojčlenná, prepravná kapacita je osemčlenné družstvo vybavené systémom vojaka budúcnosti FELIN. Pohon vozidla zabezpečí motor s výkonom 296 kW. Prototyp novej konštrukcie majú predstaviť už na budúci rok. Perspektívne sa ráta aj

Svetová premiéra perspektívneho tankového kanónu kalibru 130 mm L51

Kolesový opancierovaný transportér AMV 8x8 so zbraňovou vežou Cockerill 3030

s variantmi veliteľského stanovišťa a delostreleckého prieskumného vozidla.

Svetovú premiéru mal ľahký pancierovaný automobil LMV 2 talianskeho výrobcu Iveco Defence Vehicles. Napriek vizuálnej podobnosti s celosvetovo rozšíreným predchodcom ide o novú konštrukciu. Automobil LMV 2 ponúka lepšie celkové výkony, vyššiu spoľahlivosť a viac komfortu pre posádku. Dôležitým faktorom je zvýšenie únosnosti zhruba o 40 % na približne 1,5 t. Celá podvozková skupina je rekonštruovaná, nový je aj motor s výkonom 162,8 kW. Vozidlo je dlhé 4 845 mm, jeho šírka je 2 275 mm a výška 2 172 mm. Maximálna prevádzková hmotnosť vozidla LMV 2 je 8,1 t.

Výstava Eurosatory je medzinárodným podujatím, projekty a riešenia tú predstavujú krajiny zo všetkých kútov sveta. Po prvý raz sme sa mohli zoznámiť aj s ľahkým pancierovaným automobилом MZKT-490100 4x4 z dielň bieloruského výro-

bu vojenských úžitkových automobilov a špeciálnej kolesovej techniky MZKT z Minska. Vozidlo dlhé 6,4 m, široké 2,55 m a vysoké 2,66 m poháňa preplňovaný

vznetový štvorvalec ruskej výroby JaMZ-5345-10 s maximálnym výkonom 176 kW a maximálnym krútiacim momentom 784 Nm. Vozidlo s pohotovostnou hmotnosťou

Kolesový opancierovaný transportér AMV35 s automatickým kanónom kalibru 35 mm

Centauro II je prvé kolesové vozidlo vyzbrojené výkonným tankovým kanónom kalibru 120 mm

9,5 t a užitočnou nosnosťou 1,5 t dosahuje maximálnu rýchlosť na vozovke 105 km/h. Automobil má dvojčlennú posádku a prepravnú kapacitu osem vyzbrojených vojakov výsadku. Okrem základnej funkcie prepravy výsadku sa pripravuje viacero verzií vrátane nosičov zbraňových systémov.

Inteligencia i sila

V súčasnosti je na svetových trhoch široká škála typov presnej delostreleckej munície. Svoju novinku Menhir kalibru 155 mm predstavila muničná divízia spoločnosti Nexter. Táto munícia je použiteľná zo všetkých súčasných aj perspektívnych hlavných delostreleckých systémov kalibru 155 mm. Diaľkový dosah projektilu 155 Menhir je viac ako 60 km. Projektil s náplňou 5 kg výbušnej látky je navádzaný hybridným navigačným systémom kombinujúcim inerciálny systém s prijímačom družicového navigačného signálu GPS. V cieľi dosahuje maximálne odchylenie menej ako 10 m.

**Verejná premiéra
prehľadového
radaru krátkeho
dosahu Giraffe 1X**

**Novinkou je i
radar krátkeho
dosahu Ground
Master 60**

Jedným z možných riešení najnovšej výzvy PVO, ktorou je činnosť proti delostreleckej munícii C-RAM (Counter Rocket Artillery Mortar), je nová miniatúrna raketová riadená strela likvidujúca ohrozenie priamym fyzickým zásahom MHTKI (Miniature Hit-To-Kill Interceptor), ktorú vyvíja americká spoločnosť Lockheed Martin. Raketová riadená strela vo svojej aktuálnej podobe s dĺžkou 685,8 mm, priemerom tela 38,1 mm a štartovacou hmotnosťou 2,27 kg ponúka diaľkový dosah 2 km (s perspektívnym zvýšením až na 5 km). Na cieľ je navádzaná poloaktívnou rádiolokačnou hlavnicou pracujúcou v milimetrovom pásme vln.

Turecká firma Roketsan prichádza na svetové trhy s novou raketovou riadenou strelou Tiger, určenou na použitie z nových salvových raketometných systémov T-122/300. Nová raketová riadená strela s kalibrom tela 300 mm je dlhá 5 250 mm a jej štartovacia

hmotnosť je 585 kg. Bojová časť má hmotnosť 105 kg. Riadenú strelu poháňa raketový motor spaľujúci pevné kompozitové palivo, let je riadený štvoricou aerodynamických plôch v nose strely. Navádzač systém je inerciálny, doplnený o prijímač systému družicovej navigácie GPS. Diaľkový dosah riadenej strely Tiger je 30 – 120 km s odchýlkou v cieľovej oblasti menej ako 50 m.

Informovanosť

Radary zostávajú vo všetkých sférach vojenstva aj naďalej jedným z hlavných zdro-

**Modulárny
exoskeleton
Hercules**

**Opancierovaný automobil
LMV 2 je úplne novou
konštrukciou**

jov informácie. Množstvo a široká škála typov, ktoré ponúkajú výrobcovia, svedčia o tom, že táto technika nestráca nič zo svojej dôležitosti.

Premiéru pred odbornou verejnosťou mal ľahký prehľadový radar Giraffe 1X švédskeho výrobcu Saab. Stanica pracuje vo frekvenčnom pásme X. Hmotnosť radaru je menej ako 300 kg. Kompaktná anténová jednotka sa v azimute otáča celokruhovo (360°) rýchlosťou 60 ot/min a v elevácii je priestor v rozsahu 0° - 70° skenovaný 12 lúčmi s elektronickým formovaním. Operátor môže okrem pracovného režimu celokruhového prehľadu pracovať aj v režime sektorového prehľadu. Deklarovaný prístrojový dosah radaru je 75 km. Pri sledovaní malého bezposádkového lietajúceho prostriedku je maximálny diaľkový dosah 13 km a maximálny výškový dosah 4 km. Vzdušné ciele kategórie malého stíhacieho lie-

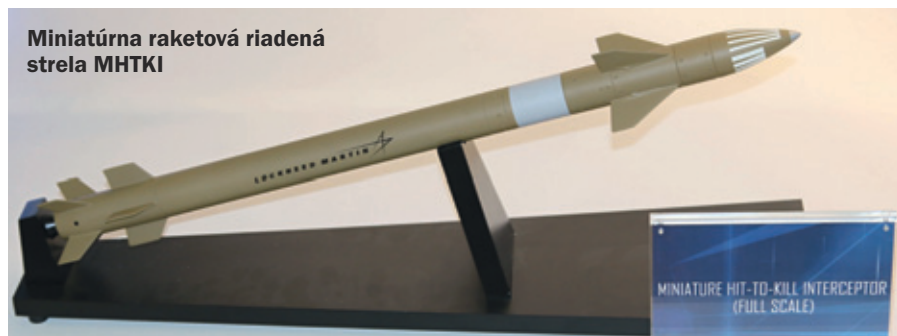

**Maketa pripravovaného
opancierovaného vozidla
Griffon**

**Pásové bojové vozidlo
pechoty Lynx KF 31**

**Miniatúrna raketová riadená
strela MHTKI**

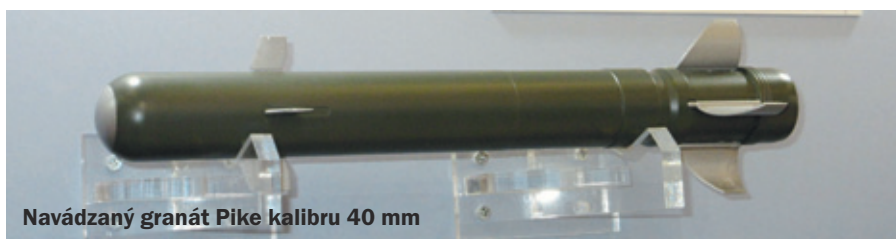

ných a hladinových cieľov je maximálna sledovacia kapacita vyše 200 trás.

Svetovou premiérou bolo aj predstavenie prototypu nového prehľadového radaru krátkého dosahu Ground Master 60 francúzskej spoločnosti Thales Air Systems SAS. Nový radar môže pracovať na pozícii aj počas pohybu. Jeho programové vybavenie disponuje aj špecifickou nadstavbou na zachytenie a sledovanie hrozieb typu RAM. Radar pracujúci

radla dokáže radar sledovať na maximálnu vzdialenosť 25 km a do maximálnej výšky 8 km. V prípade vzdušných cieľov kategórie ľahké lietadlo je maximálny diaľkový dosah radaru Giraffe 1X do 30 km a maximálny výškový dosah 10 km. Kapacita pri sledovaní vzdušných cieľov je viac ako 100 trás, pri sledovaní pozem-

Navádzaný granát Pike kalibru 40 mm

**Nový bieloruský
opancierovaný
automobil
MZKT-490100
4x4**

**Nová turecká raketová
riadená strela Tiger
kalibru 300 mm**

v pásme S má maximálny prístrojový diaľkový dosah 80 km a výškový dosah do 25 km. Pokrytie v azimute je celokruhové (360°) otáčaním antény a v elevácii je pokrytie v rozsahu od -5° do +70°. Anténová jednotka s fázovaným radom sa otáča rýchlosťou 40 ot/min. Aparatúra radaru a jej programové vybavenie umožňuje súčasne sledovať 200 trás vzdušných cieľov.

Číslo 313 opäť žije

Československý ľahký tank LT-38 patril medzi najlepšie ľahké tanky na počiatku druhej svetovej vojny. Aj keď paradoxne najviac ho používala nemecká armáda, lebo až do nemeckej okupácie Čiech v marci 1939 sa spomínané vozidlá v čs. armáde neobjavili.

Výroba sa rozbehla až po okupácii a to pod názvom PzKpfw 38. V nemeckom ťažení do Poľska i Francúzska sa tanky osvedčili. Menej už po napadnutí ZSSR v roku 1941, keď proti nemu stál sovietsky tank T-34.

Vyrábali ho Nemci

Takmer sedem desiatok tankov sa dostalo aj na Slovensko, kde tvorili jadro martinského pluku útočnej vozby. Ďalšie boli dodané do Maďarska, Bulharska, Rumunska, ale aj do Švédska, Švajčiarska, Lotyšska či Peru.

Jeden zo slovenských, s vežovým číslom 313, sa zúčastnil na bojoch proti Sovietskemu zväzu a potom i na bojoch proti Nemcom v Slovenskom národnom povstaní, v oblasti Oravy. Patril medzi najstaršie v slovenskej armáde, a preto sa neskôr používal predovšetkým na výcvik. Historik Múzea SNP v Banskej Bystrici Marian Uhrin, ktorý sa históriou tanku zaoberal, zistil, že posádka tanku sa usilovala uniknúť cez horské sedlo smerom na Zázrivú, lebo vodič bol z dediny a chcel sa dostať domov. Pod sedlom zlyhal tanku motor a zostal v nedostupnom horskom teréne. Potom ležal desaťročia v lesoch nad Istebným. Veľa z neho už nebolo poznať. Čas i miestni

Ľudia, ktorí ho postupne rozoberali, urobili svoje. Napriek tomu domáci stále to miesto volali Pri tanku.

Znovuzrodenie tanku

Torzo tanku 313 banskobystričské Múzeum SNP vlni odkúpilo v rozpadnutom stave od zberateľa z Oravy. Generálny riaditeľ Múzea SNP v Banskej Bystrici Stanislav Mičev spomína: „Tank sme doniesli v zlom stave, bol úplne skorodovaný. Naši konzervátori ho postupne renovovali. Nejde nám o celkovú rekonštrukciu. Veď mnohé múzeá vo svete neukazujú len kompletne zbierkové predmety, ale aj ich časti. To je aj cieľ našej rekonštrukcie. Ukázať, čo je možné urobiť aj zo zdanlivej kopy šrotu. Naši ľudia postupne vytvorili unikátny exponát.“

Bolo za tým množstvo hodín práce, hľadania súčastí, štúdia nákresov a dokumentácie. Dielo sa nakoniec podarilo. Aj keď zamestnanec múzea Dušan Bezúch spomína, že keď po prvý raz uvidel torzo, nebol veľmi optimistický. Do augustových osláv SNP sa napriek množstvu problémov tank LT-38 postupne dával do takej podoby, v ktorej

ho budú môcť návštevníci múzea uvidieť. „Tank chceme využiť ako exponát v originálnom stave. Nechceme ho spojzdníť, ani celý úplne rekonštruovať. Je z častí, ktoré sa našli v lese na Orave. Najskôr sa konzervovali, lebo boli hlboko skorodované, znečistené... Rekon-

štruovaný tank bude od augusta umiestnený v priestoroch Pamätníka, na prízemí, kde bola kaviareň,“ hovorí Dušan Bezúch.

Návštevníci múzea však podobu ľahkého čs. tanku LT-38 dobre poznajú. Veď jeden z jeho exemplárov je umiestnený v malom parčíku neďaleko Pamätníka.

Dvojstranu pripravil: Jozef Žiak

Foto: autor, Múzeum SNP

Tank LT-38

Osádka:	4 osoby
Hmotnosť:	9,7 t
Výzbroj:	37,2 mm kanón 2 ks 7,92 mm guľomet Praga EPA, výkon 112 kW
Motor:	Praga EPA, výkon 112 kW
Rozmery:	dĺžka 4,55 m šírka 2,13 m výška 2,31 m
Brodivosť:	0,9 m
Stúpavosť:	60 percent
Prekonanie zvislej prekážky:	0,8 m
Prekonanie priekopy:	1,88 m
Najvyššia rýchlosť na ceste:	42 km/h
Dojazd na ceste:	200 km

Tank sa vrátil do Martina

Veliteľ martinského práporu výcviku podplukovník Róbert Kecsö si veľmi želal, aby podstavec pred kasárňami nezostal po odsune tanku T-34 do Vojenského historického múzea prázdny. „Tank neodmysliteľne patrí k posádke Martin. Práve v nej boli dislokované dva tankové pluky,“ hovorí veliteľ práporu.

Priznáva, že až po dlhšom hľadaní sa im podarilo objaviť starý hrdzavý tank T-34 vo vojenskom útvere v Zemianskych Kostofanoch. Príslušníci roty materiálo-technického zabezpečenia kapitána Igora Podhuru po jeho transporte do Martina zistili, že ich čaká množstvo práce. Odviedli ju v priestoroch dielni technickej ošetrovne v kasárňach SNP od začiatku decembra 2015 až do mája 2016, keď sa tank znova mohol vrátiť na podstavec pred kasárňami.

Podľa veliteľa družstva opráv pásovej a špeciálnej techniky rotného Jozefa Chrenšťa a skúseného mechanika Jozefa Lacka prácu na rekonštrukcii tanku sprevádzalo množstvo technických problémov. „Spočiatku sme si mysleli, že sa nám podarí vozidlo spojzdníť, ale motor bol zadretý a vo veľmi zlom stave. Postupne sme bojovali s hrdzou. Pásky a pojazďové kolesá boli doslova hrdzou zažraté do seba. Čakalo nás množstvo hodín práce a úsilia, aby sme tank postupne dostali do žiadaného stavu,“ konštatuje Jozef Lacko. Rotný Chrenšť ho dopĺňa, že celkovo na rekonštrukcii tanku odpracovali vyše 400 hodín. Na trojitý nástrek spotrebovali viac ako 15 litrov farby.

Veliteľ práporu výcviku podplukovník Róbert Kecsö si veľmi cení aktivitu dielenských špecialistov pri oprave tanku. „Podarilo sa im tank rekonštruovať v rekordnom čase. Keď som ho videl v pôvodnom stave, mal som pochybnosti, či to do mája tohto roka stihnú. Musím ich pochváliť. Často aj na úkor svojho voľného času, odviedli naozaj veľmi dobrú prácu. Patrí im za ňu veľké poďakovanie. Najmä Jozefovi Lackovi, ktorý využil svoje bohaté skúsenosti a poznatky z tankovej techniky, ale aj ďalším jeho kolegom. Som rád, že mám v útvere takých odborníkov, ktorým nie je ľahostajná ani naša vojenská história,“ hovorí spokojný veliteľ práporu.

Najmenšia stíhačka

Indické letectvo zaradilo v júli do výbroje prvé dva kusy nadzvukového stíhacieho lietadla HAL Tejas. Je to prvá stíhačka, ktorú kompletne navrhli, vyvinuli a vyrobili v Indii. Zároveň je to najmenšie a najľahšie stíhacie lietadlo na svete.

Tejas nie je prvým indickým bojovým strojom. V 60. rokoch vyrábala spoločnosť HAL stíhacie bombardéry HF-24 Marut. Tie však navrhoval nemecký konštruktér Kurt Tank a neboli nadzvukové. Tejas tak má pre Indiu viacero prvenstiev.

Vývoj lietadla rozhodne nebol jednoduchý. Začal sa už v 80. rokoch, keď krajina hľadala náhradu za veľkú flotilu stíhačiek MiG-21. Začal sa tak program LCA (ľahké bojové lietadlo), ktorý po postavení viacerých prototypov dostal meno Tejas (Žiariaci). Prvý let absolvoval v januári 2001 a v roku 2011 povolili typu zaradenie do služby. Prvé dva kusy teraz prevzala 45. peruť indického letectva pomenovaná Lietajúce dýky.

Tento rok dodá továreň ešte šesť kusov a na budúci rok ďalších osem. Indické letectvo plánuje postupne zaradiť do výbroje 200 strojov v jednomiestnej verzii a 20 dvojmiestnych cvičných lietadiel. Ďalších 40 kusov v námornej verzii prevezme indické námorníctvo.

Tejas má dĺžku 13,2 m a rozpätie iba 8,2 m. Maximálna vzletová hmotnosť je 13 500 kg, bežná hmotnosť naloženého lietadla je iba 9 500 kg. Stroj dosahuje maximálnu rýchlosť 1,8 Mach. Výzbroj tvorí dvojhlavňový kanón kalibru 23 mm a na ôsmich závesníkoch môže niesť 3 500 kg nákladu. Jeden závesník je určený pre navádzací a zameriavací kontajner, na zvyšných siedmich môžu byť umiestnené bomby, rakety a prídavné nádrže. Tejas môže niesť navádzané strely proti lietadlám, pozemným cieľom i lodiam.

Text: Miroslav Barič

Aurora opäť v službe

Ruské námorníctvo prevzalo krížnik Aurora. Nejde o žiadne nové plavidlo, ale 113-ročnú slávnu loď, ktorá prežila niekoľko vojen a zohrala rolu aj v bolševickej revolúcii v roku 1917. Krížnik bol zakotvený ako múzeum na rieke Neve v Petrohrade, v roku 2014 ho však odtiahli do dokov na rekonštrukciu. Na lodi opravili spodnú časť trupu a dostala nový náter. Modernizovaný bol aj hasiaci systém a inštalované nové expozície. Opravená loď sa v polovici júla 2016 vrátila do zostavy ruskej flotily a zakotvila ju na pôvodnom mieste.

Južná Kórea posilňuje

Juhokórejská armáda objednala 600 obrnených vozidiel. Dodávky sa začnú koncom roka 2016 a posledné kusy by mali dostať do roku 2023. Väčšinu tvoria 20-tonové osemkolesové stroje K808. Výzbroj tvorí 30 mm kanón a 7,62 mm guľomet. Uvezú 12 vojakov, na ceste dosahujú rýchlosť 110 km/h a vo vode plávajú rýchlosťou 10 km/h. Doplnia ich šesťkolesové vozidlá K806 určené najmä na prieskum. Ich výzbroj tvorí guľomet a 40 mm granátomet. Vývoj K808 a K806 sa začal v roku 2012.

Katar kúpi doteraz najväčšie lode

Väčšinu výbroje katarského námorníctva doteraz tvorili hliadkové člny. Tie najstaršie teraz nahradia nové plavidlá. Za 5,4 miliardy dolárov kúpi Katar štyri korvety s výtlakom 3000 ton, jednu výsadkovú loď s výtlakom 10 000 ton a dva 700-tonové hliadkové člny. Katar tak získa doposiaľ najväčšie bojové plavidlá vo svojej histórii. Lode vyrobia v talianskych lodeniciach a raketové systémy pre ne dodá európske konzorcium MBDA. Dodáť by ich mali do roku 2025.

Afganské A-29 Super Tucano v akcii

V januári prevzal Afganistan štyri z 20 objednaných turbovrtuľových cvičných a ľahkých bojových lietadiel A-29 Super Tucano. Po niekoľkých mesiacoch tréningu s nimi začali afganskí piloti lietať aj na bojové lety. Ide väčšinou o prieskum, ale aj o útoky na pozemné ciele. A-29 sa pri nich môže pohybovať pomalšie a nižšie ako prúdové stroje. Lietadlo dosahuje maximálnu rýchlosť 590 km/h. Výzbroj tvoria dva guľomety kalibru 12,7 mm v krídlach a 1 550 kg bômb a rakiet na piatich závesníkoch. Super Tucano môže niesť aj presne navádzanú muníciu. Do konca roka by mal Afganistan prevziať ešte štyri kusy, všetkých 20 bude mať do konca roku 2018.

Čína má vlastné transportné stroje

V roku 2006 Čína zrušila objednávku na 38 ruských transportných lietadiel Il-76 a začala vyvíjať vlastné ťažké nákladné stroje Xian Y-20. V júli tohto roka čínske letectvo prevzalo prvý sériový kus. Ide o štvormotorové prúdové lietadlo, ktoré odvezie 66 ton nákladu. Maximálna vzletová hmotnosť je 220 ton, rýchlosť je 918 km/h a dolet 4 500 km s maximálnym nákladom. Nie je známe, koľko kusov čínske letectvo objedná. Výskumný ústav čínskej vojenskej univerzity v roku 2014 odporúčal nákup najmenej 400 lietadiel pre naplnenie potrieb ozbrojených síl. Magazín Jane's v júni 2016 informoval, že čínske ozbrojené sily požadujú až 1 000 strojov Y-20.

Dobrý biznis pre Boeing

Británia v júli uzavrela dohodu s americkým výrobcom lietadiel Boeing o kúpe vojenských lietadiel a modernizácii helikoptér Apache v hodnote miliárd libier. Britské ministerstvo obrany po otvorení veľtrhu leteckej techniky vo Farnborough na juhu Anglicka oznámilo, že sa dohodlo s Boeingom na kúpe deviatich lietadiel P-8A Poseidon, ktoré pátrajú po ponorkách a modernizácii 50 helikoptér Apache. Ministerstvo obrany vo svojom vyhlásení odhadlo náklady na kúpu lietadiel a modernizáciu vrtuľníkov na 2,3 miliardy USD (2,08 miliardy eur).

Hrdinovia a zloduchovia

Keď na Silvestra 1944 zradca a špión známy ako Antek ukazoval počas razie nemeckých okupantov v Klenovci prstom na partizánov a ich spolupracovníkov, srdce 17-ročného Júliusa Molitorisa sa rozbúšilo. Antek, vlastným menom Anton Vazač, po matke Rakúšan a po otcovi Moravák, však napokon na neho neukázal.

„Už pred začiatkom vojny v roku 1939 bolo cítiť v regióne napätie,“ začal svoje rozprávanie vojnový veterán a regionálny historik J. Molitoris. „Maďarskí chlapci na gymnáziu v Rimavskej Sobote boli k nám, Slovákovi, poriadne agresívni. Po anexii južného Slovenska Maďarskom sme museli sklopiť hlavy a presunúť sa do Tisovca, kde v priestoroch meštianky narýchlo zriadili gymnázium, na ktorom sme pokračovali v štúdiu.“

Oddiel študentov

„Klenovec bol väčšinou evanjelický a československý. Ľudáci nemali u nás väčšiu podporu. Odboj proti fašizmu sa u nás začal po rozpade Československa. Po dedine sme nachádzali letáky, no odpor bol ešte sporadický. Napríklad vládne komisári a vedúcemu predajne obuvi vyhodili dynamitom schody. Pani Anna Englerová sa z ľudákov vysmievala, až skončila v Ilave. V Klenovci boli dve odbojové skupiny – občianska a komunistická, ktoré sa na Veľkú noc 1944 spojili, podobne ako tomu bolo na národnej úrovni, a pripravovali Povstanie. Na pokyn Vojenského ústredia

ilegálnej SNR precvičili vojakov v zálohe. Chlapci každú nedeľu chodili na cvičenie, pričom netušili, že sa pripravujú na boj s nacistami. Spomínam si, ako na jednom cvičení si kadet Martin Trnavský buchol zaisteným granátom o prilbu, aby našich mužov uistil, že bez vytrhnutej poistky sa im nič nestane.“

V lete 1944 už v okolitých lesoch pôsobili partizáni a viacerí muži z obce sa k nim pridali. „Po vyhlásení Povstania, mal som 17 rokov, som sa dobrovoľne prihlásil do povstaleckej armády. Zaradili ma do študentskej čaty. Veliteľom nám bol kamarát Samko Hrivnák, ktorý študoval na vojenskej reálke v Martine. Už pred Povstaním nás zapojili do čistenia zbraní, ktoré boli uložené v stodole na Mravcovom vršku. V utorok 29. augusta 1944 nás vyslali na Klenovské vrchy, aby sme povolali chlapcov do armády. Krátko nato sa pred obecným domom zhromaždilo skoro tristo mužov, z ktorých vytvorili povstalecký prápor.“

Po krátkom vojenskom výcviku začali aj študenti chodiť do služby. Nasledovalo niekoľko týždňov relatívneho pokoja, keď sa začal generálny útok nemeckých

okupantov na povstalecké územie. „Bolo to 19. októbra 1944, keď zaútočili od Rimavskej Soboty na obranné postavenie povstalcov pri Rimavskej Bani. Boje trvali tri dni. Niektorí z nás sa na nich zúčastnili. Ostaní sme plnili úlohy v tyle.“

Trpký Silvester

Na Silvestra 1944 uskutočnili nacisti v obci raziu na partizánov, povstaleckých vojakov a ilegálnych pracovníkov. „Ženy a deti zatvorili v kostole. Nás, mužov, sústredili v kultúrnom dome,“ – vzdychol si J. Molitoris. Bolo na ňom vidieť napätie, ktoré prežíval pred 72 rokmi. Vtedy totiž vstúpil na scénu v Klenovci Antek, nemecký špión. Jeho príbeh je veľmi zaujímavý. Začiatkom roka 1944 prebehol k Červenej armáde. Získal si dôveru, vyslali ho do partizánskej školy. V septembri sa dostal na Slovensko s výsadbou majora Sadilenka, ktorého partizánsky zväzok N. S. Chruščova pôsobil v Klenovských vrchoch. Koncom decembra 1944 ich zradil a inicioval raziu nemeckých okupantov v obci.

„Napokon sa postavil v kultúrnom dome, v ktorom nás zadržovali, do dverí spolu s dvoma vojakmi. Každý z nás musel prejsť vedľa nich. Mnohí sa triasli na celom tele. Iní mali kolená pevné. Nie všetkých poznal a obvinil. Napriek tomu 38 mužov odviekli do Banskej Bystrice a potom do koncentrákov...“

Náckovia nanovo

Anteka zaistili v roku 1945 na južnej Morave. V roku 1946 ho Ľudový súd v Rimavskej Sobote odsúdil na smrť zastrelením. „Správal sa skupne a svoju spravodajskú hru hral do konca. Veď aj na popraviske ako poslednú vetu zvolal: „Nech žije Stalin!“ – striasol sa odporom Július Molitoris a pokračoval: „Teším sa, že v Gemer a Malohonte budeme informačno-turistickú Cestu SNP. No na tabuliach už viackrát niekto čiernou farbou zatrel slová Slovenské národné povstanie. Áno, bohužiaľ, aj v našom kraji rôzni náckovia a zloduchovia dvíhajú hlavu.“ No potešilo ho, že koncom mája cez jeho rodný Klenovec prešiel pochod vojakov Ozbroyených síl SR v uniformách v rámci akcie Duchovne po stopách hrdinov SNP. Pred pamätníkom v strede obce sa vojaci stretli s občanmi, s členmi SZPB a mládežou a položili vence k pomníkom padlých v prvej a druhej svetovej vojne. „Takú morálnu podporu veľmi potrebujeme,“ – dodal na záver nášho rozhovoru.

Text a foto: Pavol Vitko

Spoločný výcvik psovodov

V Krpáčove pod Nízkymi Tatrami a v niektorých ďalších lokalitách v Brezne a Osrblí sa v dňoch 27. júna až 1. júla uskutočnil Národný kooperačný výcvik psovodov a služobných psov ozbrojených zborov a Vojenskej polície.

Riadiaci výcviku hlavný kynológ MO SR a vedúci oddelenia kynológie Odboru výcviku a kynológie Vlkanová – Hronsek Vojenskej polície major Peter Šoltés zdôrazňuje, že na výcviku sa zúčastnili zástupcovia zložiek nielen rezortu obrany, ale aj vnútra a spravodlivosti. „Teda všetkých, ktoré na Slovensku využívajú pri svojej činnosti psovodov a psov. V tomto roku sa na výcviku zúčastňujú aj zástupcovia českej Vojenskej polície. Dovedna 56 psovodov a 70 psov.“

Služobné psy boli rozdelené do troch skupín podľa spôsobu ich využitia. Na všestranné (hliadkové, strážne, obranárske), špeciálne na detekciu otravných a psychotropných látok a na detekciu výbušnín. Psovodi so svojimi psami plnili rôznorodé úlohy v rôznych prostrediach. Nielen v okolí horského hotela Hydro Krpáčovo, v nepoužívanom hoteli Junior v tej istej lokalite, biatlonového areálu Osrblie, ale aj v objektoch autobusovej a vlakovej stanice v Brezne, tamajšieho gymnázia, Sírúsi klubu či bývalej mliekarene. Aby čo najlepšie preverili svoje zručnosti. Plnili úlohy najmä pri prieskume terénu, nájdení a označení páchatelov. Za denného svetla i v noci.

Podľa majora Šoltésa veľmi prospešná pre všetkých účastníkov výcviku bola aj výmena skúseností, ktoré získali pri svojej doterajšej činnosti. So spoločným výcvikom je spokojný aj hlavný kynológ českej Vojenskej polície kapitán František Hanslík.

Text a foto: Jozef Žiak

NATO EOD Demonstrations and Trials

Na Slovensku sa raz za dva roky koná jedna z najvýznamnejších výstav v oblasti EOD – NATO EOD Demonstrations and Trials. Jej 4. ročník sa s podporou Divízie budúcich bezpečnostných hrozieb NATO uskutoční 6. – 7. septembra v bratislavskej Inchebe. Prinesie nielen prehľad najmodernejších technológií EOD a CIED, ale poskytne aj priestor na vzájomnú komunikáciu, výmenu názorov a hľadanie riešení, či už počas samotnej výstavy a dynamických ukážok, alebo počas konferencie s očakávanou účasťou významných odborníkov z oblasti EOD/CIED. Zvolené témy výstavy, ukážok a konferencie odzrkadľujú bezpečnostnú situáciu doma a vo svete.

Tohtoročná výstava bude mať hneď niekoľko prvenstiev. Po prvý raz bude jej spoluorganizátorom Centrum výnimočnosti C-IED so sídlom v Madride zamerané na oblasť CIED, pričom táto téma bude aj súčasťou otvorených otázok konferencie. Výstava pripomenie 5. výročie vzniku Centra výnimočnosti pre oblasť EOD a bude i významným príspevkom v súvislosti s historicky prvým predsedníctvom Slovenskej republiky v Rade Európskej únie.

Na minulej výstave NATO EOD Demonstrations and Trials 2014 sa zúčastnilo viac ako 43 vystavovateľov zo 17 krajín. Konferencia a semináre poskytli priestor pre diskusiu na tému Nové technológie – EOD podpora a obmedzenia v období po ISAF a zúčastnilo sa jej 20 prednášajúcich z 11 krajín a viac ako 1 000 návštevníkov.

Text: plk. Lubormír Mrváň, riaditeľ EOD COE Trenčín

Pripravujú sa na Black Hawk

Vyčlenení príslušníci prešovského vrtuľníkového krídla, piloti a technický personál v týchto mesiacoch absolvujú v USA výcvikový kurz, zameraný na zvládnutie viacúčelových vrtuľníkov Sikorsky UH-60 Black Hawk. Deväť kusov tohto moderného stroja by malo posilniť naše vzdušné sily.

Celý kurz je rozdelený do dvoch modulov na základni Fort Rucker v štáte Alabama, kde je školiace centrum pre prípravu osádok vrtuľníkov. Paralelne prebieha výcvik na simulátore a neskôr aj na vrtuľníku. Dopoludnia teória, popoludní lietanie. Po každom zvládnutom bloku nasleduje preskúšanie. Každý inštruktor má na starosti dvoch žiakov.

Texas, Alabama i Virgínia

V júli už prví dvaja slovenskí piloti ukončili úvodný AQC kurz a začali jeden kurz na inštruktora a druhý na zalietavacieho pilota. Ďalší štyria postupne pokračujú v ich stopách. Podľa jedného z pilotov, majora Vladimíra Jakubíka bežný letový deň sa začína tromi hodinami teoretickej výučby, nasleduje presun na letisko. Tam veliteľ priblíži úlohy, ktoré pilotov v ten deň čakajú. Nasleduje

Kurz špecialistov EOD na Lešti

V priestoroch Centra výcviku Lešť špecialisti trenčianskeho Centra výnimočnosti pre oblasť EOD (likvidáciu nevybuchnutej munície) EOD COE v dvoch týždňových kurzoch v priebehu júna vyškolili 32 frekventantov z 13 krajín NATO a PfP.

Vedúci kurzu, starší dôstojník skupiny výcviku kapitán Dušan Harabin približuje, že jeho účastníci z Rakúska, Kanady, Holandska, Belgicka, Dánska, Nórska, Francúzska, Nemecka, Maďarska, Slovinska, Českej republiky a Slovenska sa školili v kurze na identifikáciu podomácky vyrábaných výbušnín a ich likvidáciu.

„Najskôr sa oboznámili s teóriou a potom si prakticky vyskúšali zisťovanie a likvidáciu takýchto výbušnín. Posledné vojnové konflikty vo svete ukázali na veľké množstvo podomácky vyrábaných výbušnín, ktoré sa v nich používajú. Majú za následok množstvo ľudských životov. Dajú sa vyrobiť z pomerne lacných a prakticky bežne dostupných zložiek okolo nás. Práve preto sú také nebezpečné a je potrebné vyškolit špecialistov na ich zisťovanie a lik-

prípravu a detailnejšie rozobratie plnenia letových úloh s inštruktorom a samotné lietanie.

Technický personál najskôr absolvoval jazykovú prípravu v San Antóniu v Texase. Nasledovala samotná technická príprava na základni Fort Eustise vo Virgínii. Kapitán Jozef Beregházy spomína, že v tomto roku celú prípravu absolvuje celkovo 13 príslušníkov technického personálu.

Úspešná príprava

„Všetci máme dlhoročné skúsenosti s prácou na leteckej technike. Zhruba 10 až 25 rokov sme pôsobili na vrtuľníkoch Mi-2, Mi-8, Mi-17 či Mi-24. Niektorí z nás začínajú v nových odbornostiach, ďalší pokračujeme v našej starej odbornosti. Po ukončení kurzu by mal jeden z palubných technikov pokračovať v školení pre inštruktora palubných technikov na základni Fort Rucker v Alabame, kde prebieha aj výcvik našich pilotov. Jednotlivé technické kurzy sú v trvaní od 18 do 24 týždňov. Podľa odbornosti,“ približuje starší inžinier Jozef Beregházy kurz.

Podľa neho úspešne ukončili napríklad tematiku základov elektrotechniky, opráv elektroinštalácie po bojovom poškodení. Od konca júna prešli na školenie na samotnom vrtuľníku UH-60M. Potom sa od polovice augusta budú zaoberať aj typom vrtuľníka CH-47F CHINOOK. A po skončení kurzu budú vlastne typizovaní pre oba typy vrtuľníkov. V kurze sú okrem slovenských technikov ich americkí kolegovia a frekventanti z Jordánska a Saudskej Arábie.

Kapitán Beregházy a jeho kolegovia oceňujú ústretovosť a veľmi dobrý prístup zo strany amerických inštruktorov.

Text: Jozef Žiak ● Foto: vrtuľníkové krídlo Prešov

vidáciu,“ hovorí kapitán Harabin, ktorý v roku 2012 absolvoval v USA odborný kurz pre túto oblasť a doteraz sa jej venuje.

Medzi frekventantmi kurzu sú operátori EOD a rôzni špecialisti, ktorí prichádzajú do styku s takými výbušninami či už doma, alebo počas zahraničných misií. Nie náhodou. Podomácke vyrábané výbušniny (Homemade explosives) sú v súčasnosti veľkou hrozbou pre bezpečnostné zložky po celom svete. Napriek tomu, že predaj jednotlivých prekursorov na ich výrobu je kontrolovaný, páchatelia neváhajú často siahnuť aj po iných materiáloch a produktoch; ich miešaním ohrozujú životy nielen seba, ale každého, kto sa do kontaktu s takými výbušninami môže dostať.

Text a foto: Jozef Žiak

● Pri príležitosti predsedníctva SR v Rade EÚ sa 12. júla v priestoroch SZ SR pri EÚ v Bruseli pod záštitou náčelníka oddelenia pre spoluprácu s EÚ, zástupcu vojenského predstaviteľa plk. Ericha Hrehuša uskutočnila slávnostná recepcia pracovnej skupiny vojenského výboru EÚ EUMCWG a pracovnej skupiny pre spôsobilosti EUMCWG/HTF. Zúčastnili sa na nej aj predseda EUMCWG brigádny generál Juan Manuel Orti Pérez a predseda EUMCWG/HTF plukovník Jean-Louise Nurenberg. V rámci predsedníctva SR v Rade EÚ prebral pplk. Juraj Tůma funkciu zástupcu predsedu pracovnej skupiny EUMCWG/HTF.

● 10. júla odcestovali do Afganistanu dvaja príslušníci prešovského vrtuľníkového krídla z radov technického personálu – nadporučík Marek Jurko a rotmajster Martin Grec. V Sieni čti vrtuľníkového krídla v Prešove sa s nimi rozlúčil zastupujúci veliteľ podplukovník Erik Kropuch. Pôsobiť budú minimálne štyri mesiace v leteckom predsunutom tíme AAT, ktorého úlohou je výcvik príslušníkov lietajúceho a technického personálu Afganskej národnej armády na vrtuľníkoch Mi-171 a Mi-24/35.

● Príslušníci raketometného oddielu si 12. júla uctili III. spomienkovým behom pamiatku príslušníkov OS SR, ktorí zahynuli v operáciách medzinárodného krízového manažmentu mimo územia SR. Trať v dĺžke 7 160 m s celkovým prevýšením 94 m, ktorá viedla v blízkosti rieky Slaná a v okolí trigonometra Sedlo, najrýchlejšie absolvoval nadporučík Peter Sedliak s časom 27,32 min.

● Nová hlavná predstaviteľka misie UNFICYP Elizabeth Speharová 7. júla v Nikózii prvý raz slávnostne odovzdala medaily OSN príslušníkom modrých baretov. Pre veliteľku generálmajorku Kristin Lundovú to bolo posledné odovzdávanie vyznamenaní pred jej odchodom z misie. V pondelok 11. júla sa zúčastnila na slávnostnom udeľovaní medailí v Sektore 4. Generálmajorka sa rozlúčila s vojakmi a poďakovala im za ich prácu. Veliteľ sektora 4 podplukovník Paňko zaželal generálmajorke Lundovej veľa úspechov.

● Duklianske kasárne v Bratislave navštívili 4. júla kadeti amerického Výcvikového centra dôstojníkov v zálohe. Oboznámili sa s úlohami a poslaním útvaru, výstrojom a výzbrojou Čestnej stráže prezidenta SR. Sprestrením programu bolo hudobné vystúpenie čatára Ondreja Slávika, ukážky netradičných cvikov so zbraňou a sebaobranu.

● V posádke Sereď sa 4. júla uskutočnil slávnostný nástup pri príležitosti 14. výročia vzniku žienijného práporu. Zástupca veliteľa práporu major Jozef Kasl zároveň privítal 46 malých žienijných bojovníkov – účastníkov Žienijného kempu 2016 a deviatich čerstvých absolventov Akadémie ozbrojených síl SR. Nástup bol zavŕšený slávnostným pochodom.

● V pondelok 4. júla v priestoroch vojenského areálu Bratislava – Vajnory v prítomnosti I. zástupcu náčelníka Generálneho štábu OS SR generálmajora Pavla Macka plukovník Ján Marek odovzdal velenie bratislavskej posádky. Prevzal ho plukovník Igor Jančovič. Generálmajor Macko poďakoval plk. Marekovi a vyjadril presvedčenie, že nový veliteľ nadviaže na jeho úspechy.

● Vyše desať rokov spolupracujú OS SR so Spoločnosťou starostlivosti o nemecké vojnové hroby na Slovensku. Šiesteho júla sa 20 profesionálnych vojakov z 21. zmiešaného mechanizovaného práporu Trebišov a 17 nemeckých vojakov na podnet spoločnosti stretlo na pracovnej brigáde pri pamätníku na Dukle. Vyzbrojení motorovými píľami, sekerami a lopatami zveladili príľahlý cintorín a lesný chodník pre turistov od pamätníka k vyhliadkovej veži.

● Podplukovník Dušan Michálek odovzdal funkciu veliteľa 13. mechanizovaného práporu v Leviciach. Novým veliteľom sa stal podplukovník Nikola Vicena. Pri príležitosti odchodu zo služobného pomeru profesionálneho vojaka pplk. Michálek prevzal Pamätnú medailu náčelníka Generálneho štábu OS SR za prácu v prospech ozbrojených síl.

Borodino

Bitka pri Borodine na
obrazu A. J. Averjanova

Napoleon Bonaparte (1769 – 1821), generál revolučného Francúzska, konzul Francúzskej republiky a napokon francúzsky cisár, viedol vojakov do vyše 80 bitiek a prehrál ich len zopár. Niektorí historici tvrdia, že najdôležitejšou z nich nebol ani Slavkov (1805), ani Lipsko (1813), ba ani Waterloo (1815), ale Borodino (1812), kde sa zlomil jeho osud.

Boj pred hradbami Smolenska

Predohra výpravy do Ruska

V októbri 1806, necelý rok po Slavkove, porazil Napoleon Prusov pri Jene a Auerštade a prinútil kráľa Fridricha Viliama III. (1770 – 1840) ujsť do východného Pruska. Ruský cár Alexander I. Pavlovič (1777 – 1825) mu išiel na pomoc, ale keď Napoleon obsadil Varšavské veľkokniežatstvo, radšej neprekročil hranice svojej ríše. Opustený pruský kráľ sa Bonapartovi musel podrobiť.

Poliaci a ich spojenci Litovci vždy považovali Rusko za hrozbu a Napoleona víťali ako záchrancu. A tak mu v roku 1807 do postele priam strčili 21-ročnú krásnu grófkú Máriu Walewskú, vydatú za 70-ročného poľského aristokrata, len aby urýchlili cisárov útok na Rusko. Napoleon sa však ešte musel vysporiadať s rakúskym cisárom Františkom I. (1768 – 1835), ktorého síce pri Slavkove porazil, ale

nepovažoval za úplne podrobeného. To dosiahol až víťazstvom pri Wagrame v júly 1809. Potom dobudoval novú Veľkú armádu (Grande Armée) a získal pre ňu i spojencov. Ochotných, najmä Poliakov a Litovcov, i z donútenia – predovšetkým Rakúšanov a Prusov.

Napoleon mal na vojnu s Ruskom viacero dôvodov. Jednak mu cár kedysi odmietol dať za manželku svoju sestru, ignoroval tiež kontinentálnu blokádu Veľkej Británie a obavy vzbudzovali aj úspechy ruskej armády v bojoch s Turkami a jej reorganizácia. Navyše, cár sa ani netajil, že by chcel posunúť hranice Ruska na západ. A tam boli Litva a Varšavské veľkokniežatstvo, ktoré od roku 1807 síce deklarovalo nezávislosť, ale v skutočnosti ho riadilo Francúzsko. Pohár Napoleonovej trpezlivosti pretiekol, keď ho cár v apríli 1812 vyzval, aby Poľsko opustil! Francúzska Gran-

de Armée s asi 500 000 vojakmi a 2 000 delami 24. júna 1812 pri litovskom Kaunase začala prechádzať hraničnú riekou Nemen a o päť dní bez boja obsadila hlavné mesto Litvy Vilnius.

Vojvodcovia a ich vojská

V Grande Armée sa zišli vojaci vyše dvadsiatich národov. Najviac (až 200 000) bolo pochopiteľne Francúzov a velili im maršali Ney, Davout, Murat a ďalší. Druhý najväčší kontingent (asi 100 000 mužov) tvorili Poliaci pod velením kniežaťa Poniatowského. Rakúšanov (asi 40 000) viedol Karl Filip zo Schwarzenbergu, Prusov (tiež okolo 40 000) Jacques E.

Generál
princ Pjotr
Ivanovič
Bagration

J. A. Macdonald a boli tu aj Bavori, Vestfálci, Sasi, Holanďania, Taliani, Španieli, Portugalci, Chorváti a ďalší.

Proti Grande Armée stáli dve západné ruské armády generála Michajla Bogdanoviča Barclaya de Tolly (asi 127 000 vojakov a

**Kutuzov
na svojom veliteľskom
poste pri Borodine**

558 diel) a generála princa Pjotra Ivanoviča Bagrationa (asi 48 000 mužov). Je zaujímavé, že obaja títo vojvodcovia boli cudzinci. De Tolly pochádzal z Kurónska (dnešná Litva) a Bagration z Gruzínska. No zatiaľ čo de Tolly bol pre svoju ústupovú taktiku spálenej zeme medzi Rusmi nepopulárny, Bagration, ktorý pri Borodine prišiel o život, sa stal ruským národným hrdinom! Ani jedného z nich však vojnová sláva neovenčila tak, ako generála Michaila Illarionoviča Kutuzova, ktorého cár v auguste 1812, ešte pred tým, ako Rusi ustúpili od Smolenska, vymenoval za hlavného veliteľa všetkých ruských vojsk. Kutuzov tak ako 64-ročný prevzal velenie, ale pokračoval v taktike de Tollyho a napriek nevôli cára ustupoval tvrdiac: „My Napoleona neporazíme, my ho preľstíme!“ Zastavil sa až pri Borodine, pretože vydať nepriateľovi bez boja iba asi 130 kilometrov vzdialenú Moskvu bolo politicky i morálne neprijateľné.

Zbrane a taktika

Rusom sa taktický ústup i tzv. taktika spálenej zeme evidentne vyplatila, pretože Napoleon z polmilionovej armády, s ktorou prekročil Nemen, mohol pri Borodine nasadiť „iba“ asi 100 000 pešiakov, 30 000 jazdcov (najmä

Skladba Kutuzovovej artilérie bola pestrejšia, pretože podobne ako Rakúšania pri Slavkove, aj Rusi pri Borodine boli doma a mohli sem dopraviť aj delá a húfnice väčšieho kalibru. Delami Rusi bránili najmä improvizované predsunté opevnenia zvané reduty v tvare štvoruholníka alebo obdĺžnika so stranou až 100 metrov dlhou, ktorých základom boli zemné valy obohnané priekopou.

**Napoleon so štábom
pozoruje borodinské
bojisko**

Borodinské jatky

Napoleon prekročil poľsko-litovské hranice 24. júna 1812, ale dve ustupujúce armády de Tollyho a Bagrationa prinútili k bitke až 17. augusta pri Smolensku. Rusi mesto neubránili, no podarilo sa im uniknúť, hoci stratili 15 000 vojakov. Grande Armée mala asi 10 000 padlých.

K Borodinu Napoleon pritiahol začiatkom septembra 1812. Pred samotnou bitkou však musel ešte bojovať o tzv. Ševardinskú redutu, ktorej obranci síce padli prakticky do jedného, ale spôsobili Francúzom strašné straty. Kutuzov vďaka ich obeti získal čas na dobudovanie obrany, prísun posíl, ako aj prehľad o nepriateľovi, ktorý musel predčasne rozvinúť svoje sily.

Bagration. Čoskoro Poliakov podporili i zbory maršalov Davouta, Ney a Junota a jazdecké zálohy maršala Murata. Predpoludním už Rusi obrovský tlak nevydržali a ustúpili. Z bojiska odniesli i ťažko zraneného Bagrationa, ktorý o päť dní nato zomrel.

Medzitým na pravom krídle ruskej obrany generál de Tolly brániaci tzv. Rajevského redutu odrazil dva útoky nepriateľa. Potom

mu Kutuzov poslal na pomoc jazdecké jednotky generála Uvarova a kozákov atamana Platova, čím zdržal Napoleonov hlavný útok o dve hodiny. Ten sa však o druhej popoludní predsa len začal a po dvojhodinovej urputnej bitke a veľkých stratách museli Rusi svoje pozície opustiť a ustúpiť. Najskôr do Možajska a potom až za Moskvu. Dosť toho však mal i Napoleon, ktorý Rusov nedokázal okamžite prenasledovať, pretože z celej jeho armády neporušená zostala iba cisárska garda, ktorú si držal v zálohe.

Epilóg

Bitka pri Borodine sa skončila „plichtou“. Napoleon síce Kutuzova prinútil ustúpiť, ale nezničil a poskytol mu šancu na odplatu. Na roz-

**Francúzski dragúni a poľskí huláni
útočia na ruskú pechotu**

dragúnov, hulánov a husárov) a 587 diel. Rusi disponovali približne 95 000 pešákmi, 24 000 jazdcami (najmä husármi a kozákmi) a až 640 delami.

Vo francúzskom poľnom delostrelectve prevládali 12 librové delá Gribeauval, ktoré sa prepravovali pomocou šiestich koní a každé obsluhovalo 5 až 6 delostrelcov. Boli to prvé normalizované delá, ktoré ešte pre kráľa Ľudovíta XVI. (1754 – 1793) skonštruoval Jean Baptiste Vaquette de Gribeauval, ale do výzbroje sa dostali až po revolúcii v roku 1792 a za cisárstva prispeli k mnohým Napoleonomým víťazstvám. Až tak, že ich nazývali „Najlepší Napoleonov vojak“.

Ruskí delostrelci čelia útoku nepriateľa

Vlastná bitka sa začala 7. septembra 1812 o pol šiestej ráno útokom poľského zboru na ľavé krídlo Rusov, ktorému velil generál

**Poprava ruských podpaľáčov
v horiacej Moskve**

diel od Hitlera, ktorý v 20. storočí chcel Rusko tiež dobyť, ale mohol sa na Moskvu pozerať nanajvýš z diaľky, francúzsky cisár niekoľko týždňov v Kremli spal. Potom však z mesta, ktoré mu doslova „pod zadkom“ podpaľovali ruskí záškodníci (a Francúzi ich bez milosti popravovali), musel utekať. To je však už iný príbeh. V každom prípade, Borodino zostane jednou z najkrvavejších kapitol našej novodobej histórie. Na oboch stranách do bitky 7. septembra 1812 išlo asi štvrtá milióna vojakov. V ten istý deň podvečer z nich už nežilo okolo 90 000! Takéto straty za jediný deň sme nezaznamenali ani v 1. a ani v 2. svetovej vojne!

Text: PhDr. Ján Dolinay

Csaba motivuje

Veliaci poddôstojník prvej protiletadlovej batérie, rodák zo Šiah nadrotmajster Csaba Lipták je v ozbrojených silách už 18 rokov. Po absolvovaní ročnej praporečickej školy v Liptovskom Mikuláši, smer vojsková PVO, začínal v Slovenskom Grobe ako radista.

Pokračoval v levickom mechanizovanom prápore. Po presune prostriedkov vojskovej PVO do nitrianskej brigády pôsobí v nej. Najskôr ako strelec. Na svojom konte má 15 vystrelených rakiet kompletu S-2 a jednu 9K38 IGLA.

Postupne sa stal veliacim poddôstojníkom prvej batérie. Jej veliteľ kapitán Vladimír Matis si jeho prácu pochvaľuje. „Práve takto si predstavujem prácu veliaceho poddôstojníka. Má veľký prehľad o poddôstojníkoch a vojakoch, o tom, čo potrebujú. Efektívne prenáša všetky ich žiadosti. Je mojou pravou rukou smerom k príslušníkom batérie,“ hovorí spokojný veliteľ.

Na streľbách Tobruq Arrows 2016 pôsobil ako bezpečnostný technik. Pociťoval veľkú zodpovednosť za ich výsledky. Ako bezpečnostný technik i veliaci poddôstojník. „Je to taký zvláštny rok. Z 9 strelcov čaty sú 5 novostrelci a z celkových 12, ktorí strieľajú, sedem vojakov vôbec nestrieľalo z kompletu 9K38 IGLA. Preto sme sa od začiatku zamerali na ich prípravu. Je normálne, že každý nový strelec zažíva určitý stres, nervozitu. Poznám to z vlastnej skúsenosti. Strelec musí vedieť pred svojimi prvými streľbami čo a prečo sa robí s raketou. Keď mu niečo zlyhá, prečo je to tak, čo sa udeje v komplete. Práve preto je s ním bezpečnostný technik, ktorý mu s tým pomáha. Dbá na dodržanie všetkých bezpečnostných opatrení. Všetko mu vyhodnotí a vydáva povel. Keď zdvihne červenú zástavku, starostlivo pozorujem, či do 8 sekúnd vyletí raketa a či potom zasiahne cieľ. Pre mňa je najväčším zadosťučinením, keď vzápätí môžem zahlasiť: Cieľ je zasiahnutý a zničený, spotreba rakiet jedna,“ hovorí úspešný veliaci poddôstojník batérie. Veliteľ oddielu major Martin Ďuračka o nadrotmajstrovi Liptákovi konštatuje, že je jeden z najskúsenejších poddôstojníkov oddielu, veľmi dobrý odborník, na neho sa dá vždy úplne spoľahnúť, ovláda nielen techniku, ale vie aj dobre pracovať s ľuďmi, dobre ich motivovať.

Text a foto: Jozef Žiak

Úspešná vizitka

Na medzinárodnom cvičení Tobruq Arrows 2016 (Tobrucké šípy), ktoré sa na prelome mája a júna uskutočnilo vo Vojenskom výcvikovom priestore Hradište v západných Čechách, bol za slovenskú stranu vyhodnotený a ocenený ako najlepší vojak veliaci poddôstojník druhej protiletadlovej čaty rotmajster Peter Hudec.

Na strelnici Březina pôsobil počas spoločných bojových streliieb prenosnými raketovými kompletmi, ktoré sú vo výzbroji ozbrojených síl Českej republiky, Litvy a Slovenska, ako bezpečnostný technik. Rodák z Martina je v ozbrojených silách už vyše 17 rokov. Začínal v martinskom prápore okamžitej reakcie. Medzinárodné skúsenosti získal v misii KFOR v Kosove. Pred siedmimi rokmi prešiel spoločne s jednotkou vojskovej PVO k nitrianskej protiletadlovej raketovej brigáde, do protitankového oddielu. Spomína, že len dva týždne po príchode k jednotke ho čakal krst ohňom: bojové streľby kompletu S-2. „Bol to pekný pocit. Aj keď bol rešpekt pred streľbami a trochu aj obavy. Dopadlo to dobre. Potom nasledovali ďalšie streľby. Najmä s kompletom 9K38 IGLA. Ten je už pokročilejší a pre strelca jednoduchší. Musím sa však priznať, že ako bezpečnostný technik, hoci sám nestrieľam, pociťujem hádam ešte väčšiu zodpovednosť,“ priznáva rotmajster Peter Hudec.

Začal sa výcvik dob

V prápore výcviku Martin sa začal výcvik prvých dobrovoľných vojakov. Potrvá do 30. septembra 2016. V rámci pilotného projektu nastúpilo na základný vojenský výcvik a potom odbornú časť 37 dobrovoľníkov, z toho 13 žien. Do projektu dobrovoľnej vojenskej prípravy sa pôvode prihlásilo 129 záujemcov, časť z nich však neprešla zdravotnou prehliadkou, psychotestami alebo bola vyradená z administratívnych dôvodov.

Určite by sme boli radi, ak by záujemcov o dobrovoľnú vojenskú prípravu bolo viac, no ide o pilotný projekt a treba mu dať šancu. Chceme, aby dobrovoľná vojenská príprava bola v budúcnosti jedným zo zdrojov aktívnych záloh, ale aj záloh ako takých. Po ukončení výcviku prvých dobrovoľných vojakov stanovíme ďalší postup a prijme-me opatrenia, aby bola takáto forma vojenskej služby pre mladých ľudí

Čerstvý strelec z kompletu vojak Andrej Belica si svojho bezpečnostného technika pochvaloval: „Dokázal ma perfektne pripraviť a pred samotnými streľbami aj upokojiť, aby som zbytočne nezmätkoval. Zdôraznil, na čo si mám dávať pozor. Aj vďaka nemu moje premiérové streľby dopadli úspešne.“ Vojak Belica bol len jednou z vizitiek úspešnej práce rotmajstra Huďeca.

Jeho odbornosť, prehľad a dobrú prácu s príslušníkmi jednotky vysoko oceňuje aj veliteľ prvej protiletadlovej batérie kapitán Vladimír Matiš a veliteľ oddielu major Martin Ďuračka. „Je veľmi dobrý odborník, má výborný prístup k ľuďom, vie ich motivovať a pracovať s nimi. Je správnym

človekom na správnom mieste,“ konštatuje spokojne kapitán Matiš.

Text a foto: Jozef Žiak

rovoľ'ných vojakov

atraktívnejšia. Nevylučujeme ani zmeny v legislatíve tak, aby sme nastavili správne systémové riešenie,“ povedal minister obrany Peter Gajdoš.

„Okrem osvojenia základných bojových zručností je významným prínosom dobrovoľnej vojenskej prípravy formovanie morálnych kvalít jednotlivca -- sebadisciplíny, rozvoja tímovej spolupráce, lepšieho zvládania stresových a záťažových situácií. Odborným výcvikom získa vojak dobrovoľnej vojenskej prípravy špecifické vedomosti, návyky a zručnosti potrebné pri plnení úloh ozbrojených síl,“ zdôraznil náčelník generálneho štábu Milan Maxim.

V rámci prvej 9-týždňovej časti výcviku získa absolvent dobrovoľnej vojenskej prípravy základné vedomosti a zručnosti z taktiky, streľby z ručných zbraní, orientácie v teréne, zdravotníckej, ale aj topografickej prípravy. Počas trojtýždňového odborného výcviku nadobudne vedomosti z jednej zo štyroch vojenských odborností: strelec, ženista, odmorovač alebo spojár.

Foto: Pavol Vitko

• V priestoroch Práporu výcviku Martin boli 8. júla slávnostne vyradení čakatelia prípravnej štátnej služby odbornosti G10 (pešie, motorizované, mechanizované a tankové vojsko) a odbornosti G60 (čestná stráž). Odborný výcvik úspešne ukončilo 48 čakateľov, ktorí boli zároveň povýšení do vojenskej hodnosti vojak 2. stupňa. Najlepšími absolventmi odborného výcviku sa stali voj. 1. st. Lukáš Karaš a voj. 1. st. Tomáš Miškovič.

• Vyše desať rokov spolupracujú Ozbrojené sily Slovenskej republiky so Spoločnosťou starostlivosti o nemecké vojnové hroby na Slovensku. Šiesteho júla sa 20 profesionálnych vojakov z 21. zmiešaného mechanizovaného práporu Trebišov a 17 nemeckých vojakov na podnet spoločnosti stretlo na pracovnej brigáde pri pamätníku na Dukle. Vyzbrojení motorovými píľami, sekerami a lopatami zveľadili príľahlý cintorín a lesný chodník pre turistov od pamätníka k vyhliadkovej veži.

• Príslušník Ozbrojených síl Slovenskej republiky vojak Lukáš Kučerák, príslušník 13. mechanizovaného práporu Levice, získal titul majstra sveta v zápase družstiev na Majstrovstvách sveta v karate v Dubline. Úspešný bol aj v zápase jednotlivcov vo váhovej kategórii do 75 kilogramov, kde obsadil 2. miesto. K víťazstvu mu telefonicky blahoželal minister obrany Peter Gajdoš.

• Príslušníci veliteľstva základne a podriadených Muničných skladov absolvovali 1. júna 2016 v Posádkovom cvičisku Sučany – Turany výcvik zo základných bojových zručností s cieľom precvičiť témy vševojsovej prípravy a preveriť ich zvládnutie. Zamerali sa na činnosť na kontrolno-prepúšťacom mieste, zásady vedenia boja v zastavanom priestore, preverili postupy pri zistení nástražných výbušných systémov, zásady orientácie a pochodu v teréne.

• Oddelenie výcviku, vzdelávania a špecializačnej prípravy odboru špecializovaných zdravotníckych a veterinárnych činností Úradu hlavného lekára Ružomberok s pracoviskom v Liptovskom Mikuláši realizovalo kurz CLS – Rozšírená prvá pomoc v bojových podmienkach – bojový záchranár. Zahŕňal teoretickú prípravu, praktickú prípravu na simulátoroch a výcvik v poľných podmienkach so simuláciou taktického prostredia vrátane nočného výcviku.

• V priestoroch Ústavu znaleckého výskumu a vzdelávania Žilinskej univerzity v Žiline sa uskutočnilo školenie zamerané na používanie softvéru PC-DRAW pre vojenských policajtov z Odborov PV Bratislava a Prešov, Oddelenia vyšetrovania Trenčín a Odboru výcviku a kynológie Vlkanová – Hronsek. Sústredili sa najmä na dokumentovanie dopravných nehôd, vypracovanie náčrtu a plánu miesta udalosti.

• Na strelnici Odboru výcviku a kynológie Vojenskej polície vo Vlkanovej - Hronseku sa pod záštitou Ústavu na výkon väzby a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody v Banskej Bystrici konali Majstrovstvá v streľbe zo služobných zbraní, na ktorých sa za Vojenskú políciu zúčastnili domáci rtm. Peter Toscano a rtm. Vladimír Fecura z OPV Prešov. Súťažiaci bojovali dva dni v ôsmich parkúroch. V kategórii Jednotlivci zboru a pozvaní hostia na druhom mieste skončil rtm. Vladimír Fecura. Aj v kategórii Družstvá zboru a pozvaní hostia obsadilo družstvo VP druhé miesto.

Dana Veldáková, 3. jún 1981

Šport: atletika

Disciplína: trojskok

Tréner: Radovan Dubovský

Bronzová medailistka z halových ME 2009 v Turíne aj 2011 v Paríži s 11. miestom na majstrovstvách Európy spokojná isto nebola. Jej forma stúpa a po účasti na OH v Pekingu aj v Londýne chce do tretice dosiahnuť najlepší výsledok.

Jana Veldáková, 3. jún 1981

Šport: atletika

Disciplína: skok do diaľky

Tréner: Radovan Dubovský

Najlepšia slovenská diaľkarka skočila na posledných majstrovstvách Slovenska v protivetre osobný rekord 675 cm a to jej zabezpečilo účasť na tretích OH. V ostatnom období sa zlepšila v rýchlosti aj v technike, takže má na to, aby zabodovala o finále.

nrtm. Martina Hrašnová, 21. marec 1983

Šport: atletika

Disciplína: hod kladivom

Tréner: Rudolf Lukáč

Na MS 2009 v Berlíne bola bronzová, aj na ME 2012 v Helsinkách a v roku 2014 v Zürichu získala striebro. V decembri absolvovala operáciu kolena. Tréning dobehla, psychicky je dobre naladená, takže Rio môže byť vrcholom jej kariéry.

Mária Gáliková, 21. august 1980

Šport: atletika

Disciplína: chôdza na 20 km

Tréner: Roman Benčík

Vlani v Dudinciach zlepšila vlastný slovenský rekord na 20 km z majstrovstiev Európy 2014 v Zürichu. Tento rok ho opäť posunula v Poděbradoch na 1:30:53. Má výbornú techniku, jej forma stúpa.

Mária Czáková, 2. október 1988

Šport: atletika

Disciplína: chôdza na 20 km

Tréner: Matej Spišiak

Na minulej olympiáde v Londýne skončila na 53. mieste, vlani na majstrovstvách sveta v Pekingu na 30. a na univerziáde v Gwang-ču bola ôsma. Zdravotne je aj po náročnom tréningu v pohode, kráča stále lepšie, čo chce potvrdiť aj v Riu.

Matúš Bubeník, 18. február 1990

Šport: atletika

Disciplína: skok do výšky

Tréner: Svätoslav Ton

Druhým miestom za výkon 228 cm sa stal vlani v Kórei najúspešnejším slovenským atlétom na XXVIII. letnej svetovej univerziáde, pričom predtým v Banskej Bystrici „dal“ aj 231 cm. Dá ich aj v Riu?

Marcel Lomnický, 6. júl 1987

Šport: atletika

Disciplína: hod kladivom

Konzultant: Libor Charfreitag

Keďže sa pred OH cíti sa výborne, jeho snom je vrátiť sa k medailám, ktoré odštartovali jeho kariéru, keď ako junior či atlét do 23 rokov stával na stupňoch víťazov na majstrovstvách Európy aj sveta.

des. Anton Kučmín, 7. jún 1984

Šport: atletika

Disciplína: chôdza na 20 km

Tréner: Matej Spišiak

Na minulých LOH na 20 km časom 1:22:25 hod. skončil na 23. mieste, čím prekonal nielen svoj osobný rekord, ale aj dovtedajšie najlepšie umiestnenie slovenského chodca na olympijských hrách od roku 1993. Za kľúčové považuje, že sa mu tento rok opäť podarilo zlepšiť svoje osobné maximum z roku 2014 o 1:16 min.

nrtm. Matej Tóth, 10. február 1983

Šport: atletika

Disciplína: chôdza na 50 km

Tréner: Matej Spišiak

Vlaňajší majster sveta z Pekingu sa cíti v pohode, záťažové tréningy vyšli nad očakávanie.

Držme palce našim v Riu

Minister obrany SR Peter Gajdoš sa 19. júla v Banskej Bystrici stretol so športovcami z Vojenského športového centra Dukla Banská Bystrica, ktorí budú už o pár dní reprezentovať Slovensko na letnej olympiáde v Rio de Janeiro.

VŠC Dukla Banská Bystrica má v slovenskej výprave v rámci športových klubov a centier na olympiáde najväčšie zastúpenie. S 19 športovcami tvoria takmer 40 percent z celkového počtu 52 športovcov, pričom sedem členov Dukly bude mať na olympiáde premiéru.

„Chcel som sa s vami takto stretnúť ešte pred vašou cestou na olympijské hry, pretože som presvedčený, že pozornosť a podporu celého rezortu obrany si zaslúžite po celý čas, nie až vtedy, keď nám urobíte radosť medailou. Vôbec však nepochybujem o tom, že aj v Rio de Janeiro budete robiť tú najlepšiu reklamu nielen Dukle, ale aj celému Slovensku,“ povedal šéf rezortu obrany a všetkým športovcom, trénerom a členom realizačného tímu odovzdal pre šťastie pamätné mince. „Verím, že ich premeníte na medaily,“ povedal s úsmevom.

Riaditeľ VŠC Dukla Banská Bystrica Richard Galovič ocenil podporu zo strany vedenia rezortu obrany. „Môžem potvrdiť, že športovci aj ich tímy mali vytvorené tie najlepšie podmienky na prípravu,“ povedal.

Reprezentácia VŠC Dukla Banská Bystrica má doteraz na konte z letných olympijských hier 7 zlatých, 5 striebor-

ných a 4 bronzové medaily. Ďalších 5 medailí má zo zimnej olympiády.

Hry XXXI. letnej olympiády sa budú konať od 5. do 21. augusta. Hostujúce mesto Rio de Janeiro v Brazílii vybrali 2. októbra 2009 na 13. olympijskom kongrese v Kodani. Nadchádzajúce olympijské hry budú prvé v Južnej Amerike.

Martin Tišťan, 12. november 1992

Šport: atletika

Disciplína: chôdza na 50 km

Tréner: Roman Benčík

Na majstrovstvách Slovenska v chôdzi na 50 km vytvoril nový osobný rekord a splnil limit na OH. Nový „osobák“ vytvoril v apríli na 84. ročníku chodeckých pretekov v Poděbradoch aj na 20 km. V Riu chce byť ešte lepší ako vlni na MS v Pekingu, kde vyhral Matej Tóth a on skončil na 24. mieste.

Čat. Dušan Majdán, 8. september 1987

Šport: atletika

Disciplína: chôdza na 50 km

Tréner: Roman Benčík

Dušan Majdán bol vlni v Pekingu devätnásty a kvalifikoval sa do Ria. Limit na olympiádu potvrdil v marci v Dudinciach.

Jakub Grigar, 27. apríl 1997

Šport: vodný slalom

Disciplína: kajak muži

Tréner: Tomáš Mráz

Olympijskú miestenku si vybojoval piatym miestom vo finále kategórie K1 na májových majstrovstvách Európy vo vodnom slalome v Liptovskom Mikuláši. V júli sa stal v Krakove majstrom sveta v K1 v kategórii do 23 rokov.

nrtm. Peter Gelle, 23. august 1984

Šport: rýchlostná kanoistika

Disciplína: K1 1000 m

Tréner: Radovan Šimočko

Olympijskú miestenku si vybojoval vlni na MS v Miláne, kde skončil ôsmy. Ako chutí medai-

la z veľkého podujatia vie z ME v roku 2012, kde získal v K2 na 1 000 m spolu s Erikom Vlčekom bronz.

rtn. Juraj Tužinský, 24. august 1984

Šport: strelba

Disciplína: vzduchová a ľubovoľná pištoľ

Tréner: Tibor Kiss

Skúsenejší pištoľiar má bronz z ME v roku 2010 aj z Európskych hier 2015. Na minulých OH skončil vo vzduchovke pätnásty a v ľubovoľnej pištoľi 23. Vzostupná tendencia jeho výsledkov naznačuje, že v Riu by to malo byť lepšie.

Katarína Listopadová, 22. marec 1993

Šport: plávanie

Disciplína: 100 m znak, 100 m motýlik

Tréner: Dirk Lange, Miroslav Machovič

Bronzová plavkyňa z vlaňajšej univerziády v Gwang-ču na 100 m motýlik bude v Riu plávať aj 100 m znak. V ostatnom období pokorila dva slovenské rekordy. Finále prípravy na OH absolvovala v špičkových podmienkach na Floride, takže ak v roku 2010 skončila na OH mládeže v Singapure štvrtá, mohla by v Riu zabojsovať o plavecké finále aj medzi seniormi.

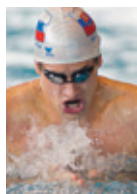
slob. Tomáš Klobočník, 21. jún 1990

Šport: plávanie

Disciplína: prsia 100 m

Tréner: Dirk Lange

Získal striebro na Svetovom pohári v Dubaji 2013 v disciplíne 200 m prsia či bronz v roku 2013 v Dubaji za 100 m prsia.

Bol piaty na MS 2014 v Dauhe v krátkom bazéne na 200 m prsia.

des. Patrik Tybor, 16. september 1987

Šport: cyklistika

Disciplína: preteky Elite

Tréner: Martin Fraňo

Na jar si z pretekov Okolo Maroka odniesol druhé miesto v celkovom poradí a jedno etapové víťazstvo. Fantastickú jazdu predviedol v piatej kráľovskej 193 km dlhej etape z Marrákeša do Ouarzazate. Podobne by mohol prevapíť aj v Riu.

slob. Ondrej Kružel, 23. august 1988

Šport: vzpieranie

Disciplína: nad 105 kg

Tréner: Rudolf Lukáč

Hoci superťažký borec Kružel získal na aprílových ME v Nórsku za 355 kg v dvojboji 16. miesto, pokračoval v tréningu na úrovni vlastných osobných rekordov, takže v Riu to môže byť ešte lepšie.

Vincent Farkaš, 13. január 1993

Šport: rýchlostná kanoistika

Disciplína: C1 1000 m

Tréner: Slavomír Kňazovický

V dodatočnej kvalifikácii zdolal Mateja Rusnaka a v júni získal na ME v Bulharsku veľmi dobré 6. miesto. Hoci mohol štartovať na majstrovstvách sveta juniorov, rozhodol sa pre sústredenú prípravu na olympiádu.

Text: Pavol Vitko

Foto: Pavol Blažek, Pavol Uhrin, Ivan Kelement, TASR, autor a archív VŠC

Vojenský pútnici v Levoči

„Na vojenskej púti v Levoči som bola po siedmy raz, dcérku beriem so sebou od jej troch rokov – a aj keď počas sobotnej svätej omše na nás nezostala takmer nitka suchá, neprišli sme sem predsa pre pekné počasie ani opaľovať sa. To, čo sme dostali, bolo oveľa dôležitejšie ako trocha nepohody,“ povedala nám pri návrate z 20. vojenskej púte v Levoči čatárka Tatiana Riljaková z Ružomberka.

V sobotu 2. júla ordinár Ozbroyených síl a ozbrojených zborov SR František Rábek na Mariánskej hore privítal slovenských vojakov, policajtov, colníkov a ďalších príslušníkov ozbrojených zborov od Bratislavy až po Prešov. Z Rakúska pricestoval partnerský vojenský biskup Werner Freistetter, vedúcim nemeckej skupiny bol vojenský dekan podplukovník Siegfried Weber a v zastúpení poľského vojenského biskupa brigádneho generála Józefa Guzdeka bol na čele vyše dvadsiatich poľských vojakov podporučík Marek Okoň. Všetci,

vrátane Čestnej stáže OS SR a vojenskej hudby z Banskej Bystrice zvládli silný prívalový lejak, ktorý sa začal zároveň so svätou omšou celebranou biskupom Rábekom. „Ak je stretnutie dvoch ľudí navyše osočným pre tretieho, je to šírenie dobra,“ povzbudil ich biskup Rábek v kázni, ktorú venoval najmä čoraz viac sa vytrácajúcej medziľudskej komunikácii.

Dvadsať vojenská púť do Levoče bola súčasťou každoročnej národnej Mariánskej púte, ktorá vyvrcholila v nedeľu 3. júla slávnostnou svätou omšou celebranou arcibiskupom Mariom Giordanom, apoštolským nunciom na Slovensku. Medzi oficiálnymi hosťami bol aj 1. zástupca náčelníka Generálneho štábu OS SR generálmajor Pavel Macko. „Na našu púť do Levoče chodíme už šesť rokov a sme hrdí, že sa tu stretávame v uniformách,“ povedala rotná Emília Doležiová, sprevádzaná manželom Marianom, taktiež rotným. „Veľmi ma povzbudila tunajšia atmosféra, bola to úžasná energia, ktorá ma duchovne posunula opäť dopredu,“ poznamenala Mária Matisová, zamestnankyňa bratislavského ministerstva obrany, ktorá mala na vojenskej púti v Levoči premiéru.

Text a foto: Pavol Vitko

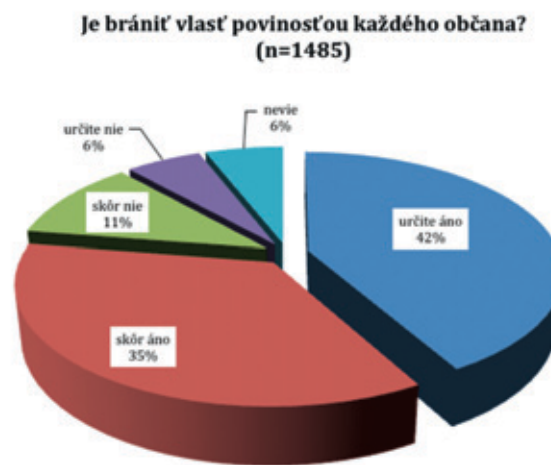
Mládež a povinnosť brániť vlast

Až 67 % mladých ľudí by bolo ochotných osobne pomôcť pri obrane nášho štátu v prípade, že by bol vojensky ohrozený. Vyplýva to z výsledkov výskumu, ktorého respondentmi bolo 1 485 študentov, tretiakov stredoškôľakov, zo 68 škôl z celého Slovenska.

V predchádzajúcom čísle Obrany sme čitateľov informovali o prvých výsledkoch sociologického výskumu, ktorý boli zameraný predovšetkým na zisťovanie názorov mládeže na ozbrojené sily, na záujem stať sa profesionálnym vojakom, resp. na záujem zúčastniť sa dobrovoľnej vojenskej prípravy. Vo výskume sme však skúmali aj iné otázky.

Áno obrane

Prostredníctvom dotazníka sme zisťovali tiež postoje stredoškolskej mládeže k obrane vlasti. Zaujímalo nás, čo si myslia o tejto občianskej povinnosti. Zisťovali sme aj mieru osobnej ochoty respondentov pomôcť pri obrane štátu v prípade, že by bolo Slovensko vojensky ohrozené. Výsledky výskumu ukazujú, že až 77 % z respondentov výskumu sa domnieva, že „brániť vlast“ je povinnosťou každého občana. Opačný názor, odmietajúci takúto občiansku povinnosť, zastáva len 17 % študentov stredných škôl.

Tí respondenti, ktorí sa domnievajú, že brániť vlast nie je povinnosťou každého občana, najčastejšie ako dôvod uviedli, že každý má právo rozhodnúť sa pre obranu vlasti sám, že je to osobná vec každého človeka. Našli sa aj takí, ktorí vo vzťahu k obrane vychádzali z istej skepsy voči Slovenskej republike ako vlasti. Túto skupinu odpovedí reprezentujú tvrdenia ako napríklad: „Slovensko tiež nebráni záujmy každého občana“;

„Prečo by mali občania brániť krajinu, ktorá na nich kašle?“ Takéto názory sú však, našťastie, medzi mladými ojedinelé. Skôr typické boli v rámci tejto skupiny odpovede typu: „Človek by nemal byť povinný konať násilie,“ alebo: „Brániť vlast je povinnosť vlády alebo vojakov.“ Pozitívne je zistenie, že väčšina mladých ľudí neodmieta úlohu obrancov vlasti a uvedomuje si osobnú zodpovednosť za obranu vlastnej krajiny.

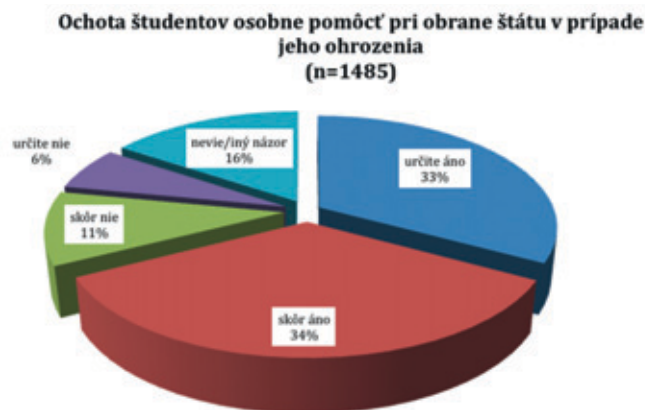
Osobná zainteresovanosť

Z výsledkov výskumu vyplýva, že dve tretiny opýtaných by boli ochotní pomôcť osobne pri obrane štátu v prípade, že bol vojensky ohrozený.

Tých, ktorí verbálne odmietli v prípade potreby pomôcť pri obrane štátu, nie je veľa, tvoria len 17 % zo všetkých opýtaných študentov. Zvyšných 16 % neuviedlo svoj názor na otázku (resp. vyslovilo iný názor). Zaujímavé je, že nie je zásadný rozdiel medzi chlapcami a dievčatami, napriek tomu,

že chlapcom taká povinnosť vyplýva zo zákona a dievčatám nie.

Obrana štátu nie je len povinnosťou ozbrojených síl, je to povinnosť každého občana štátu. Je dobré, ak môžeme na základe našich výskumov konštatovať, že mladí ľudia (väčšina mládeže) si túto povinnosť uvedomujú.

Text: Karol Čukan

ŠTÝL

KULTÚRA • ZÁBAVA • VOLNÝ ČAS

Záver augusta bude aj v roku 2016 patriť Medzinárodným leteckým dňom Slovak International Air Fest na Leteckej základni Sliač, ktoré už tradične organizujú Slovenská letecká agentúra z Banskej Bystrice a Ministerstvo obrany Slovenskej republiky v dňoch 27. a 28. augusta.

Legendárne krídla opäť mieria na Sliač

Medzinárodné letecké dni SIAF 2016 sa budú konať pri príležitosti výročia Slovenského národného povstania a predsedníctva Slovenskej republiky v Rade Európskej únie. V predvečer leteckých dní sa v Banskej Bystrici uskutoční udeľovanie cien Zlaté krídla – Národná cena letectva Slovenskej republiky. Ocenené budú najvýznamnejšie osobnosti, projekty, spoločnosti a inštitúcie slovenského leteckého života. Na Medzinárodných leteckých dňoch by sa mali zúčastniť letci z 13 krajín Európy a sveta. Záštitu nad MLD SIAF 2016 prevzali okrem ministra obrany Petra Gajdoša aj minister vnútra Robert Kaliňák a minister dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR Roman Brecely.

Jednou z krajín, ktorá sa pravidelne zúčastňuje na SIAF-e, je Belgicko. Počas predchádzajúcich ročníkov MLD SIAF

predstavili belgické vzdušné sily leteckú techniku F-16 Fighting Falcon, Agusta 109 BE a C-130 Hercules. Tento rok sa v premiére na Slovensku a na MLD SIAF 2016 predstavia Červení diabli z belgických vzdušných síl, ktoré pilotujú inštruktori belgického letectva na lietadlách Marchetti SF 260. Okrem tejto skupiny sa predstavia aj F-16 Fighting Falcon a Embraer ERJ - 145.

Aj lietadlá ukrajinských vzdušných síl Suchoj Su-27 budú účastníkmi SIAF 2016. Tieto stroje sa tu naposledy predstavili na leteckých dňoch v roku 2013. „Som šťastný, že sa hlavnému programovému partnerovi, Ministerstvu obrany SR, podarilo zabezpečiť takého atraktívneho a žiadaného účastníka,“ povedal riaditeľ Medzinárodných leteckých dní SIAF 2016 Hubert Štoksa. Okrem lietadiel Su-27, ktoré sa

predstavia v rámci letovej aj statickej ukážky, priletí na statickú ukážku aj AN-26.

Pýcha španielskych vzdušných síl sa po troch rokoch vracia na Leteckú základňu Sliač, aby ponúkla to najlepšie zo svojho programu. Patrulla Águila predvedie počas posledného augustového víkendu krásu a južanský temperament. Tím leteckých akrobatov španielskych vzdušných síl má svoje domovské sídlo na leteckej základni San Javier neďaleko La Manga v regióne Murcia. Skupina, ktorá vznikla 4. júla 1985, lieta na strojoch Casa C-101 Aviojets. Farby španielskej zástavy a dych vyrazajúce formácie mohli vidieť fanúšikovia letectva v roku 2002 v rámci Leteckých dní SIAD v Bratislave a na Medzinárodných leteckých dňoch na Sliači v roku 2013.

Text a foto: SIAF

Letné hudobné festivaly

AUGUST 2016

Rock pod kameňom

4. – 6. augusta

Rybníky, Amfiteáter Snina

14. ročník medzinárodného hudobného festivalu Rock pod Kameňom na Sninských Rybníkoch opäť predstaví rock, metal, punk vo všetkých podobách. Zahrajú Within Temptation, Wanastowi Wjacy, Dirkschneider, Doro, Primal Fear, Kabát, Peter Nagy, Bijouterier, Karpina, Konflikt, Dereš a mnoho ďalších.

Vstup: permanentka 30 eur, jednodňová vstupenka 25 eur

Červeník

5. – 6. augusta

Amfiteáter Červeník

Aj tento rok sa v amfiteátri obce Červeník koná jeden z najstarších slovenských hudobných festivalov. 51. ročník sa koná 5.- 6. augusta a zažijete zábavu plnú hudby, spevu a tanca patriacu všetkým generáciám. Aj vďaka účinkujúcim ako Pussycat, Hokýže Slíže, Hex, Chinaski, Gladiator, Zuzana Smatanová, Družina a ďalším.

Vstup: permanentka 10 eur, na mieste 12 eur, jednodňová vstupenka 8 eur, na mieste 10 eur

Galota Fest

5. – 6. augusta

Zelená voda, Nové Mesto nad Váhom

Tretí ročník multižánrového festivalu v obľúbenom letovisku má tento rok kapacitu obmedzenú na 2 000 návštevníkov. Tešiť sa môžu na Nattali Rize & band, Congo Natty aka Rebel MC, MC Brother Culture, DJ Aphrodite, Misanthrop, Iron Dread, Congo Dubz, Moja Reč & Komplot, Medial Banana a iných.

Vstup: v predpredaji 14 eur, na mieste 16 eur

Grape

12. – 13. augusta

Piešťany

Siedmy ročník obľúbeného hudobného festivalu zameraného na svetovú indie pop/rockovú a elektronickú scénu sa bude konať na letisku v Piešťanoch. Vystúpia na ňom aj Bloc Party, MØ, Netsky live, Crystal Castles, Milky Chance, Jake Bugg, Kaytranada, Dub FX, Camo & Krooked, Circa Waves, HVOB, Jan Blomqvist & Band, Scarecrow, Walter Schnitzels-son, Purist, Jimmy Pé, Bulp, Max Bazowski, Fresh Out Of The Bus, Inkwall, Subtension.

Vstup: permanentka na mieste 55 eur, jednodňová vstupenka na mieste 50 eur, ŽŤP 29 eur

More//Than//Fest

19. – 20. augusta

Zvolenská Slatina

Festival prevažne metalových kapiel More//Than//Fest sa koná na futbalových ihriskách vo Zvolenskej Slatine. Headlinermi sú „rýchlici a melodiici“ z Veľkej Británie Dragonforce, Children of Bodom, Stratovarius a Ensiferum z Fínska či britskí Cradle of Filth.

Vstup: 38 eur

Fest Maringota

19. – 20. augusta

Skalica

Festivalovú sezónu piaty ročník multižánrového hudobného festivalu Maringota. V pieskovom lome nad golfovým ihriskom v Skalici bude znieť hudba zo všetkých krajín V4: Hard to Frame, Technoroid Community, Karpatské chrbáty, Medial Banana a ďalší. Chýbať nebudú tvorivé dielne, výstavy, trdelníky a povestné miestne vína.

Vstup: permanentka 8 eur, na mieste 10 eur, jednodňový vstup 6 eur na mieste

Lodenica

25. – 27. augusta

Piešťany

Najväčší slovenský festival country, folk a trampskej hudby pozýva posledný prázdninový víkend už na 18. ročník do malebného campingu Lodenica v Piešťanoch. Koncerty, tančeka, súťaže, atrakcie. Emir Kusturica & The No Smoking Orchestra, Čechomor, Middle Of The Road, Honza Nedvěd, František Nedvěd a Tie break, IMT Smile, Kamelot, Desmod, Allan Mikušek, Pavel Žalman Lohonka, Spiritual Kvintet, Bukasový Masív, Pacipacifik, Ploštín Punk, Cop, The Buttons, Slniečko, Malina Brothers, Nový Rownák a mnohí ďalší.

Vstup: jednodňová vstupenka 15 eur, permanentka 21 eur, VIP permanentka 50 eur
Deti do 130 cm zdarma v sprievode zákonného zástupcu/doklad-preukaz poistenca
ŽŤP zľavnená vstupenka 10 eur

Terchovský Budzogán

26. – 27. augusta

Terchová

13. ročník festivalu Terchovský budzogán po roku pokračuje pod Rozsutcom v Terchovej, Amfiteáter nad Bôrami. Posledný augustový víkend sa návštevníci festivalu dočkajú rockového výkvetu: Dog Eat Dog, Horkýže Slíže, Inekafe, Slobodná Európa, Zóna A, The Paranoid, Arzén, From Our Hands, Metropolis, Editor, Mad Frequency, Caliber X, Six Between, Radix, All Against Nothing, Dymytry, Rybičky 48, Porta Inferi...

Vstup: dvojdná permanentka 25 eur

FILM

War Dogs

Tvorca komédií Road Trip, Starsky a Hutch, Škola zvädzania a fenoménu Vo štvorici po opici Todd Phillips si tentoraz vybral za námet skutočnú udalosť. Časopis Rolling Stone uverejnil reportáž Arms and the Dudes o dvojici mladých chalanov, ktorí si počas vojny v Iraku užívali radosti Miami Beach. Keď sa dozvedeli o iniciatíve vlády Spojených štátov, umožňujúcej malým spoločnostiam uchádzať sa o vojenské objednávky, chytili príležitosť za pačesy a začalo sa im dariť. Čím viac zarábali, tým menej dbali na morálku i opatrnosť. Napokon získali zmluvu na dodávku zbraní pre afganskú armádu za 300 miliónov dolárov. Až neskoro zistili, že sú len pešákmi v špinavej hre, ktorej pravidlá diktuje niekto iný. V hlavných úlohách účinkujú Miles Teller a Jonah Hill, nakrúcalo sa v Miami, Los Angeles a Rumunsku.

VIDEO

Sila života

V roku 2014 na festivale v Cannes predstavil americký herec Tommy Lee Jones druhý celovečerný hraný film vo vlastnej réžii. Je ním veľmi osobitý western The Homesman, v ktorom samostatne hospodáriaca slobodná Mary Bee Cuddy (Hilary Swank) preváža od mexických hraníc až do Iowy trojicu duševne chorých žien. Na cestu divočinou si najme ako pomocníka bývalého vojaka Georga Briggsa (Tommy Lee Jones). Nesúrodá dvojica na ceste čelí nástrahám a nebezpečenstvám, vyplývajúcim nielen z divokej krajiny oplývajúcej Indiánmi i banditmi, ale i z vysoko rizikového nákladu – a napokon i z komplikovaných vzťahov, ktoré sa medzi nimi rozvinú. Film, ktorý sa nikdy nedostal do našich kín, prichádza na DVD a BD. Vo vedľajších úlohách účinkujú Miranda Otto, John Lithgow, James Spader, Hailee Steinfeld, Meryl Streepová a ďalší.

Povstanie na jamajský spôsob

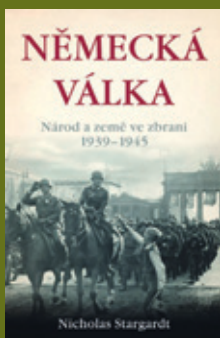
V dňoch 26. a 27. augusta sa na bratislavských Zlatých pieskoch uskutočnia deviaty ročník jedného z najvplyvnejších a najrenomovanejších slovenských hudobných festivalov – Uprising, venovaný reggae, dancehallu, ska, latino, dubstepu, hip-hopu a príbuzným žánrom. Ako zdôrazňujú sami usporiadatelia, svojím názvom (angl. uprising – povstanie) a termínom pripomína významnú udalosť v slovenských dejinách – Slovenské národné povstanie.

Hviezdou bude jeden z najpopulárnejších predstaviteľov súčasného reggae, spevák a producent Puppa Albo, ako sa Alborosie zvykne prezývať. Hity ako Kingston Town, Herbalist, Police či Jah Jah Crown príde predstaviť s kapelou Shengen Clan. Festivalovú premiéru bude mať očarujúca nemecko-nigérijská speváčka Nneka. Dokonale kombinuje soul s reggae a hip-hopom, prirovnávajú ju k Lauryn Hill, Macy Gray či Corinne Bailey-Rae. Ďalším Jamajčanom v programe je Tarrus Riley, ktorého od minulého roka pozná celý svet vďaka spolupráci s Ellie Goulding na albume Powerful. Ku koncertom Tarrusa Rileyho a kapely Blak Soil Band neodmysliteľne patrí aj jej frontman Dean Fraser, ktorý sa predvedie aj so svojou sólovou show. Ďalšou z jamajských hviezd bude Kabaka Pyramid, uznávaný člen Reggae Revival Movement s kapelou The Bebble Rockers. Indonézske reggae bude reprezentovať Ras Muhamad. Priaznivci soundsystémovej kultúry sa môžu tešiť na škótsku crew Mungo's Hi Fi. Prichádza aj Big Red, jeden zo zakladateľov najúspešnejšej a najslávnejšej francúzskej ragga skupiny 90. rokov Raggasonic. Na Zlaté piesky má namierené aj ikona digital reggae 80. rokov, jamajský reggae veterán, spevák a didžej King Kong. So svojou pozitívnou One-Man-Band a zmesou rocku, reggae, hip-hopu a ska sa vráti Rocky Leon. Právě balkánske šialenstvo predvedie Dubioza Kolektiv z Bosny a Hercegoviny.

Uprising je kus Jamajky v Bratislave. Nenechajte si ho ujsť.

KNIHA

Německá válka:

Národ a krajina v zbrani, 1939 – 1945

Nicholas Stargardt v knihe Německá válka (vydavateľstvo BETA Dobrovský, 2016) dokazuje, že ešte stále sa možno na druhú svetovú vojnu pozeráť inak – napríklad očami obyčajných Nemcov, ktorí odišli na front, a ich matiek a manželiek. Predkladá denníkové zápisy vojakov a ich rodín, ale aj hlásenia SD, výzvednej služby SS, ktorej agenti odpočúvali rozhovory v obchodoch či električkách a podávali správy špičkám režimu. Dôraz kladie na výňatky z dokumentárnych materiálov, prostredníctvom ktorých odhaľuje mýty, ktoré v Nemecku zakorenili v povojnovom období. Nicholas Stargardt žil v Austrálii, Japonsku, Anglicku a Nemecku. Vyštudoval v Cambridgei a prednáša na oxfordskej Magdalen College modernú európsku históriu. Zaoberá sa nemeckými dejinami devätnásteho a dvadsiateho storočia.

VOJENSKÝ HISTORICKÝ KALENDÁR

AUGUST

3. august

1526 V Banskej Bystrici sa začalo druhé ozbrojené povstanie baníkov

1926 Z bývalej vládnej budovy na Vajanského nábreží v Bratislave sa začalo pravidelné rozhlasové vysielanie

4. august

1306 V Olomouci bol zavraždený český kráľ Václav III., čím dynastia Přemyslovcov vymrela po meči

1321 Začal sa boj o Trenčín medzi vojskami uhorského kráľa Karola Róberta a Štefana Čecha z rodu Šternberkovcov (nástupca neboného Matúša Čáka). Kráľovi sa podarilo hrad dobyť a definitívne zvíťaziť nad uhorskými oligarchami.

5. august

1831 V Trebišove vojsko strieľalo do sedliakov, ktorí sa zhromaždili na protest proti zavádzaniu proticholeroých opatrení

9. august

1976 Štart sovietskej kozmickej sondy Luna 24, ktorá úspešne pristála na Mesiaci a vrátila sa so vzorkami späť

12. august

1976 Po obliehaní trvajúcim 52 dní sa pravicové kresťanské sily zmocnili palestínskeho utečeneckého tábora Taal Zaafar, poslednej moslimskej enklávy v kresťanmi ovládanej oblasti Bejrútu v Libanone

13. august

1521 Hlavné mesto Aztéckej ríše Tenochtitlán dobyli španielski conquistadori

1926 Narodil sa kubánsky politik Fidel Castro, celým menom Fidel Alejandro Castro Ruz

1961 Okolo Západného Berlína začali stavať prísne stráženú, tri až štyri metre vysokú betónovú hraničnú stenu – Berlínsky múr

14. august

1941 Winston Churchill a Franklin D. Roosevelt podpísali dohodu o princípoch vedenia vojny a povojnového usporiadania sveta – Atlantickú chartu

17. august

1916 V Martine zomrel slovenský spisovateľ, literárny vedec a politik Svetozár Hurban Vajanský (na obrázku)

20. august

1941 Príslušníci 13. stíhacej letky v Piešťanoch npor. Letectva Ľudovít Kukorelli, npor. Jozef Kolumbus a por. Jozef Arnold boli uväznení pre pokus o odlet do ZSSR, kvalifikovaný ako spolupráca na protištatnej činnosti

21. august

1941 Rýchla brigáda prestala existovať, jej podstatná časť sa včlenila do Rýchlej divízie

1991 Lotyšsko vyhlásilo nezávislosť od Sovietskeho zväzu

23. august

1666 Na Muránskom hrade sa prvý raz zišli účastníci protihabsburskej opozície. Pod vedením palatína Františka Vešelého vypracovali plán spojenectva s tureckou Portou, ktorý sa však napokon nerealizoval.

24. august

1991 Ukrajinský parlament vyhlásil nezávislosť od Sovietskeho zväzu

25. august

1626 Sedmohradské knieža Gabriel Betlen podniklo tretiu (poslednú) výpravu proti cisárovi Ferdinandovi II. Skončila sa mierom, uzatvoreným v Bratislave 20. 12. 1626, ktorým viac-menej potvrdil mier v Mikulove (31. 12.).

1991 Bielorusko vyhlásilo nezávislosť od Sovietskeho zväzu

26. august

1346 Storočná vojna: anglické vojsko porazilo francúzsku armádu v bitke pri Kreščaku, v ktorej zomrel aj český kráľ Ján Luxemburský

28. august

1916 Prvá svetová vojna: Taliansko a Rumunsko vyhlásili vojnu Nemecku

1926 Slovenskí legionári na protest proti ignorovaniu ich záujmov založili v Turčianskom Sv. Martine vlastnú stavovskú organizáciu Združenie legionárov na Slovensku

1996 V areáli MO SR slávnostne odhalili Pamätník zmierenia venovaný všetkým padlým slovenským vojakom

29. august

1526 Bitka pri Moháči, prelom medzi stredovekom a novovekom. Uhorská armáda kráľa Ľudovíta II. Jagelovského stratila v bitke proti tureckému sultánovi Sulejmanovi I. 20-tisíc vojakov. V rozvodnom potoku sa utopil sám Ľudovít II. (*1. 7. 1506). Uhorsko sa na 150 rokov ocitlo pod osmanskou nadvládou.

1756 Pruský kráľ Fridrich II. Veľký vpadol do Sasku, čím sa začala sedemročná vojna

30. august

1941 Nemecké vojská začali obliehať Leningrad, úplná blokáda mesta sa začala 8. septembra

1991 Azerbajdžan a Kirgizsko vyhlásili nezávislosť od ZSSR

PERSONÁLNY ÚRAD OS SR
v Liptovskom Mikuláši
ODDELENIE VÝCHOVNÝCH A KULTÚRNYCH ČINNOSTÍ

UYHLASUJE
celorezortné súťažné prehliadky

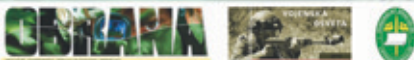
Galéria MIL 2016

Kategórie: 1. Maliarstvo, sochárstvo
2. Úžitkové umenie
3. Detská tvorba

FotoAtak 2016

Kategórie: 1. Vojak a uniforma
2. OS SR fotoobjektívom
3. Voľná tvorba

Uzávierka súťažných prehliadok - 14. október 2016

 www.osveta.mil.sk
www.personal.mil.sk

Čestná stráž prezidenta Slovenskej republiky
v spolupráci s Ústrednou vojenskou nemocnicou
SNP Ružomberok

organizuje

DOBROVOĽNÝ BEZPRÍSPEVKOVÝ
ODBER KRVI

Kedy? Utorok 6. september 2016,
od 7.30 hod. do 11.00 hod.

Kde? Sieň cti a tradícií ČS PSR (Duklianske kasárne),
Za kasárňou 3, Bratislava – Nové Mesto

Prosíme všetkých záujemcov, aby sa do 2. septembra 2016
telefonicky nahlásili na tel. č. 0960 322 182.

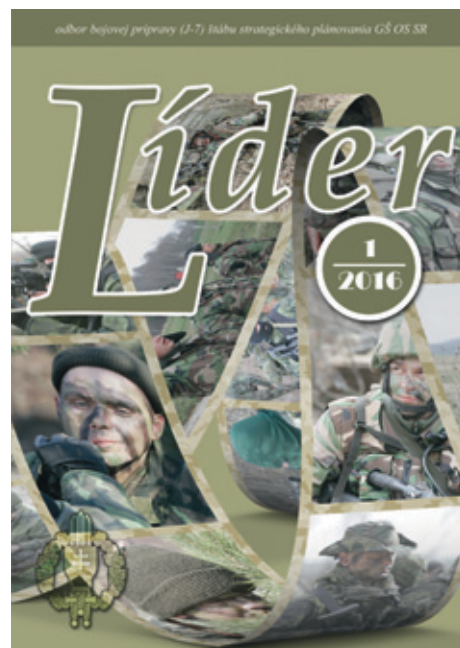
Pre jedného len kvapka, pre iného život.....

Líder

Právnu úpravu mobilizácie, úlohy a povinnosti orgánov štátnej správy, územných samospráv a právnických a fyzických osôb na úseku obrany štátu či systém vedenia príslušnej mobilizačnej dokumentácie sumarizuje v článku Mobilizácia Ozbrojených síl SR autor Martin Bačko. Je publikovaný v účelovej publikácii Líder, ktorú dva razy ročne vydáva odbor bojovej prípravy štábu

strategického plánovania GŠ OS SR. Podplukovník Peter Koška v publikácii analyzuje aspekty operačného plánovania, Rudolf Šulík píše o príprave Slovenskej republiky na naše predsedníctvo v Rade Európy a Bohumil Kostrec analyzuje systém vzdelávania na vojenských katedrách v rámci civilných vysokých škôl počas minulého režimu. V publikácii je priložený praktický Vreckový šlabikár lídra, v ktorom sú uvedené názvy významných zákonov, interných predpisov a dokumenty NATO, ktoré by mohol vojenský líder potrebovať. Viac na:

<http://web.gs.mil.sk/sbsp/odbp/oad/Lder/Forms/AllItems.aspx>

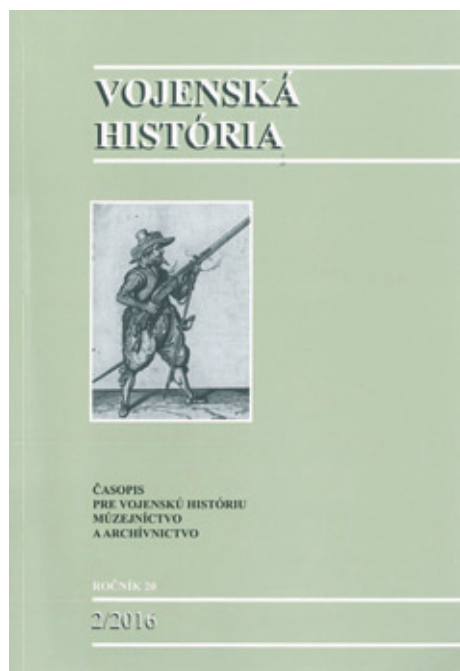

Vojenská história

„Viac ako dve tretiny príslušníkov armády nebolo na nemecký rozkaz ozbrojených. Nemecká strana sa obávala, že väčšina zbraní by sa v konečnom dôsledku dostala k partizánom,“ píše o situácii v armáde vojnovnej Slovenskej republiky koncom roka 1944 Igor Baka v článku Posledná vojenská mobilizácia ľudáckeho režimu a spoločnosť na Slovensku na konci druhej svetovej vojny. V najnovšom časopise

Vojenská história nás ďalej Zdenko Gálik oboznámi s Hlohovcom vo víre vojnových udalostí od konca pádu Veľkej Moravy až po 13. storočie. Róbert Lamoš prináša výpoveď ríšskeho maršala Hermanna Göringa v dokumentoch a Ferdinand Vrábek analyzuje podiel Slovákov na politickom usmernení česko-slovenskej akcie v Rusku v rokoch 1914 až 1916. Druhé číslo tohtoročnej Vojenskej histórie je aj na: <http://www.vhu.sk/data/att/6771.pdf>

Text: Pavol Vitko

MILITARY ENGLISH HIGHER LEARNING

Pripravila Nadežda Kochmanová • Foto: U.S. Army Sgt. 1st Class Clydell Kinchen

Military schools carry on a proud tradition of academic and personal excellence **stemming** from years of research, volumes of know-how and military experience. Hollywood to the contrary, they are not retirement outposts for disillusioned know-it-all officers and sergeants that seem to be focused on one thing only: pounding freshmen into the earth. Running a military school requires immense amounts of administrative **savvy** combined with a **deft touch** for fund-raising and the skills of a career diplomat. It is true, however, that the syllabi of a military academy invite a rather large degree of self-discipline and commitment, since they usually combine academics with military training.

The popular image of a military education institution might be central training grounds surrounded by college buildings; the truth of the matter is that at first glance military academies are not that much distinguishable from the civilian ones, except that they prepare candidates for service in the officer corps of the army, the navy, marine corps, air force or coast guard. In general there are three types of academies: high school-level institutions awarding academic qualifications, university-level institutions awarding bachelor's degree level qualification, and those preparing officer cadets for commissioning into the armed service. The primary educational goal at military academies is to provide high quality education that includes significant **coursework** and training in the fields of military tactics and military strategy. The amount of non-military coursework varies by both the institution and the country, and the amount of practical military experience gained varies as well.

Some of these institutions of higher learning are government-owned and they are **tuition-free** under the condition that a graduate will spend time in active military service afterwards (usually 5-10 years of service). Graduates from national academies are typically commissioned as officers in the country's military. Most military schools are, however, private and have high tuition, with financial aid available. Thus, their graduates have no requirement to join the military after graduation, although some schools have a high rate of graduate military service. Today, most of these schools have **ventured away** from their military roots and now **enroll** both military and civilian students.

Historically, the first military academies were established in the 18th century to provide future officers specializing in engineering, artillery and such. The oldest of these is the Royal Danish Naval Academy set up in 1701. However, the true boom of higher military learning came under the **impetus** of the Napoleonic Wars, where academies for the training of commissioned officers of the army were set up in most of the combatant nations: the Kriegsakademie in Prussia and the Royal Military College in Sandhurst, England (1801), the École spéciale militaire de Saint-Cyr in France (1802), West Point academy in the United States (1802) and others.

Although military academies are somehow conservative when it comes to **enforcement of the rules**, they have realized the potential of technology early and have fully embraced them. The new trend is online education, which enables military service members to earn a college degree while serving their country. Online courses and degree programs are developed specifically to provide the flexibility needed to fit the **op-tempo** and duty schedules of active duty soldiers. Most schools offer online programs that range from Associates to Masters degrees and, depending on the course, may take as little as 1-2 hours a day, 3 days a week.

GLOSSARY

- **stemming** /'stemɪŋ/ – vyplývajúce; • **savvy** /'sævi/ – uvedomelosť, pochopenie; • **deft touch** /deft tʌtʃ/ – obratnosť, šikovnosť; • **coursework** /kɔ:s wɜ:k/ – študijné práce; • **tuition-free** /tju:'ɪʃən fri:/ – bez škólného; • **ventured away** /'ventʃəd ə'wei/ – odklonili sa; • **enroll** /ɪn'rəʊl/ – zapísať sa (na školu); • **enforcement of the rules** /ɪn'fɔ:smənt əv ðə ru:lz/ – vymáhanie (dodržiavania) pravidiel; • **op-tempo** /ɒp'tempəʊ/ – operačné tempo.

Npor. Mgr. Jozef Michňák, štábný kaplán protiletadlovej raketovej brigády Nitra

DUCHOVNÉ SLOVO

Čo to je?

Malé sviatosti – sväteniny. Čo sú sväteniny? Niektorí z vás už možno boli na púti v Ríme navštíviť miesta, na ktorých žili i umierali prví kresťania, a stretnúť sa s viditeľnou hlavou Cirkvi.

Keď sa chodí po Ríme – veľmi často v horúčavách – dobre je občas sa osviežiť. Stačí niekoľko dúškov a zasa vládžeme kráčať ďalej... Mohli by sme povedať, že sviatosti sú kompletným oddychom a posilnením na našej ceste. Sviatosti sú, ako keď ideme do reštaurácie a tam si riadne odýchame, posilníme sa a pokračujeme ďalej. No okrem takýchto dlhších zastavení potrebujeme často kratučký oddych, povzbudenie, občerstvenie. Potrebujeme priamo na ulici každodenného života dúšok sviežej vody a zasa vládžeme ďalej žiť. To sú sväteniny. Občerstvenie na našej púti. Sú to posvätné znaky, ktorými sa naznačujú a na orodovanie Cirkvi dosahujú najmä duchovné účinky.

Sviatosti nám sprostredkujú milosť posväcujúcu a sväteniny nám sprostredkujú milosť pomáhajúcu. Pripravujú ľudí na prijatie hlavného účinku sviatostí a posväcujú rozličné okolnosti života. Každý pokrstený je povolaný, aby bol „požehnaním“, a aby požehnával. Preto laici môžu udeľovať niektoré požehnania. Sväteniny neudeľujú milosť Ducha Svätého na spôsob sviatostí, ale pripravujú na prijatie milosti a uspôsobujú na spoluprácu s ňou. Medzi sväteniny patria predovšetkým požehnania (osôb, jedla, predmetov, miest). Každé požehnanie je oslavou Boha a prosbou o jeho dary.

Asi najznámejšia svätenina je svätená voda. Prežehnanie sa svätenou vodou je veľmi potrebné a je krásnym zvykom v kresťanských domoch mať pri vchode sväteničku. Keď sa vraciame domov zo školy, z práce, urobíme na sebe znak kríža a prosíme o silu žiť lásku v rodine. Škoda, že to niekedy robíme automaticky. Ak tieto veci robíme s vierou, odháňame od seba veľa zla. V našich rodinách nemáme zabudnúť na požehnanie jedla, ktoré nám dal Pán. Keď sa rodina pred jedlom stretne a krátko pomodlí, vyprosuje si veľkú silu a veľké požehnanie – aj to je jedna zo svätenín.

Prevencia počas letných horúčav

Letné mesiace okrem zábavy a relaxu so sebou prinášajú aj nástrahy. Na ľudský organizmus vplyvajú nielen extrémne horúčavy, ale i potraviny, pitný režim či voda v prírodných a umelých kúpaliskách. Zvýšenú pozornosť treba venovať aj pieskoviskám v detských ihriskách.

Extrémne vysoké až tropické teploty prinášajú viacero zdravotných rizík, ktoré môžu spôsobovať vážne kolapsové stavy, za istých podmienok vedúce až k prípadným úmrtiam osôb chorých najmä na kardiovaskulárne ochorenia, vysoký krvný tlak, termoregulácie a závažné hormonálne ochorenia. Záťaž teplom môže viesť k poklesu výkonnosti, zvýšenej únavnosti a môže spôsobiť prehriatie organizmu so zvýšením telesnej teploty, malátnosťou, ospalosťou, bolesťami hlavy, závratmi, nevoľnosťou až zvracaním.

Dodržiavanie pitného režimu: Dospelý človek by mal počas dňa vy-píť podľa hmotnosti aj tri litre vody. Nevhodné sú však nápoje s obsahom cukru, kofeínu, chinínu či alkoholu. Do pitného režimu sa teda nezapočítavajú tekutiny prijaté vo forme malinoviek, piva, alkoholu, kávy. Ideálna je obyčajná voda. Nápoje by sa mali prijímať pravidelne v menších dávkach. Dôležitá je tiež ich teplota – vhodnejšie sú vlažné nápoje. Potreba pitia rastie nielen v závislosti od vonkajšej teploty, ale aj od telesnej aktivity a zdravotného stavu. Najmä u detí treba dbať na to, aby pili pred, počas i po fyzickej námahe. Vodu je potrebné piť aj vtedy, keď nepocítujete smäd.

Stravovanie: Strava má byť v letných mesiacoch „ľahšia“ t.j. ľahko stráviteľná, s nižšou energetickou hodnotou, súčasne však musí poskytovať dostatok výživných látok. Zložením má byť vyvážená a pestrá – dostatok celozrnných výrobkov, ovocia a zeleniny, nízkotučných mliečnych výrobkov, rýb, hydiny, zemiakov a strukovín, menej jedál a potravín bohatých na tuky a jednoduché sacharidy. Kupovať stačí len také množstvo a druhy potravín, ktoré sme schopní skonzumovať do vyznačeného dátumu spotreby, a pre ktoré máme zaistené podmienky skladovania podľa pokynov výrobcu na obale. Po nákupe dopraviť potraviny čo najskôr domov – uchovať v chladničke.

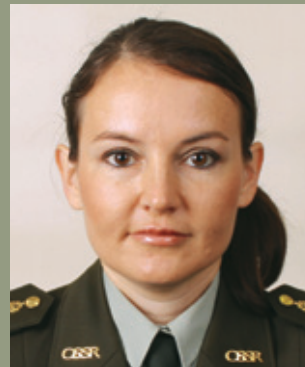
Kvalita vody: Opatrní treba byť aj pri návšteve prírodných, či umelých kúpalísk. Odporúčame verejnosti kúpať sa len v kúpaliskách, ktoré sú pod stálou kontrolou. ÚVZ SR pravidelne počas letnej kúpaciej sezóny vykonáva monitoring kvality vody. Aktuálne výsledky pravidelne počas letnej kúpaciej sezóny zverejňuje v piatok na svojej internetovej stránke.

Klimatizácia: Schladiť sa okrem kúpania vo vode môžeme aj klimatizáciou v aute či v domácom, alebo pracovnom prostredí. Aby nám klimatizácia neškodila, ale naopak, bola nám na osoh, musí byť nastavená tak, aby rozdiel teplôt medzi vonkajším a vnútorným prostredím nebol vyšší ako 5 maximálne 7 stupňov Celzia. Náhle zmeny teplôt vzduchu za krátky časový úsek predstavujú pre organizmus stresovú situáciu, vznik tzv. teplotného šoku (celkové oslabenie organizmu).

Vhodný odev: Podľa možnosti svetlých farieb a z prírodných materiálov, má byť ľahký, vzdušný a voľného strihu.

Syntetické materiály nie sú vhodné, pretože neumožňujú odparovanie potu. Počas pobytu mimo domova chráňte svoj zrak kvalitnými slnečnými okuliarmi a používajte pokrývku hlavy, ktorá chráni pred slnečným úpalom.

Slnenie: Na priame slnenie sú vhodné len ranné a neskoré popoludňajšie hodiny. V prípade pobytu pri vodných plochách, kúpaliskách a vo voľnej prírode sa treba od 10. do 16. hodiny zdržiavať na tienistom mieste. Pri opaľovaní treba používať kvalitné krémy s vysokým ochranným faktorom pred UV žiarením. Pri pobyte na slnku treba chrániť predovšetkým našu kožu, oči a používať prikrývky hlavy. Pred slnkom

MIESTO PRE PSYCHOLÓGA

npor. Mgr. Jana
Slezáková
ženijný prápor PS Sereď

sa musia chrániť dojčatá a malé deti, starí ľudia, osoby trpiace KVO (kardiovaskulárnym ochorením).

Obmedzenie aktivít: Starší a chronicky chorí ľudia by mali na minimum obmedziť svoje aktivity a z domovov vychádzať, pokiaľ sa dá, len ráno alebo večer.

Záťaž teplom pri práci

Extrémne zvýšené teploty počas letného obdobia môžu spôsobovať záťaž zamestnancov teplom na väčšine pracovísk. U zamestnancov môže záťaž teplom viesť k poklesu výkonnosti, zvýšenej únavnosti a môže spôsobiť až prehriatie organizmu so zvýšením telesnej teploty, malátnosťou, ospalosťou, bolesťami hlavy, závratmi, nevoľnosťou až zvracaním. Ako prevenciu porúch zdravia v súvislosti so zvýšenou záťažou teplom počas letného obdobia odporúčame zabezpečiť na pracoviskách tieto preventívne opatrenia:

Pitný režim: Dostupnosť a dostatok pitnej vody na pracovisku pre zamestnancov je samozrejmosťou, pričom zamestnávateľ musí pitnú vodu zabezpečiť na vlastné náklady. Okrem toho odporúčame konzumáciu dostatočného množstva vhodných nápojov, ktoré majú občerstvujúce a uhrádzajúce vlastnosti. Uhrádzajúce nápoje slúžia na uhrádzanie tekutín, solí a ďalších látok stratených nadmerným potením. Prostredníctvom pitného režimu sa odporúča uhradiť najmenej 70 % vody stratenej za pracovnú zmenu nadmerným potením a dýchaním. Nápoje musia byť zdravotne neškodné, majú mať vhodné chuťové vlastnosti a teplotu. Majú obsahovať čo najmenej cukru (do 6 %), pretože sladké nápoje zvyšujú pocit smädu. Nápoje nemajú obsahovať ani malé množstvo alkoholu, pretože alkohol zvyšuje metabolizmus a tým aj produkciu tepla v organizme. Teplotu nápojov odporúčame v rozmedzí 12 až 15 °C. Za vhodné sa považujú napr. stolové minerálne vody s obsahom Na⁺ do 100 mg/l, bylinkové čaje, ovocné čaje alebo šľavy. Finančne uhrádzať tieto občerstvujúce nápoje nie je povinnosťou zamestnávateľa.

Pracovný odev: Vhodný pracovný odev má byť jednovrstvový, podľa možnosti svetlej farby a z prírodných materiálov, pretože syntetické materiály neumožňujú odparovanie potu.

Úprava režimu práce: V prípade potreby umožniť zamestnancom prestávky v práci, aby sa mohli ochladiť osprchovaním alebo umytím pokožky chladnou vodou. Na vnútornom pracovisku, na ktorom je v dôsledku záťaže teplom z technologických dôvodov prekračovaná prípustná operatívna teplota, a na iných pracoviskách za mimoriadne teplých dní sa čas práce upraví tak, aby bol dodržaný najmä dlhodobý a krátkodobý únosný čas práce (tab. 1 až 15 vyhlášky MZ SR č. 99/2016 Z. z.). V odôvodnených prípadoch sa pri záťaži teplom vykonávajú aj ďalšie opatrenia, ktoré sú uvedené v prílohe č. 3 citovanej vyhlášky.

Zabránenie insolácii: Na pracovisku je potrebné zabrániť insolácii, t. j. prenikaniu priamych slnečných lúčov cez okná alebo svetlíky, tienením, napr. žalúziami alebo roletami. Ak nie je na pracovisku klimatizácia, treba zabezpečiť zvýšenie pohybu vzduchu vetraním. Pri používaní ventilátorov ich treba umiestniť a nasmerovať tak, aby nedochádzalo k nežiaducemu priamemu ochladzovaniu povrchu tela zamestnancov.

Text: Úrad verejného zdravotníctva SR

DYSGRAFIA a DYSORTOGRAFIA

porucha písania a porucha pravopisu

Dysgrafia je špecifickou poruchou písania, grafického prejavu ako takého. Písmo detí s dysgrafiou je kostrbaté, ťažšie čitateľné až nečitateľné, neupravené, nepamätajú si dostatočne tvary písmen, zamieňajú ich a samotný proces písania je neúmerne pomalý vo vzťahu k fyzickému veku dieťaťa. Proces písania vyčerpáva dysgrafikovu kapacitu pozornosti, takže na obsahovú a gramatickú stránku prejavu sa už dostatočne nesústredí. Záťažou pre tieto deti býva písanie zľava doprava, prirodzené je pre nich písať opačne, čo je pravdepodobne spôsobené nevyhranenosťou dominujúcej hemisféry. Väčšina dysgrafikov má problémy aj s vyjadrovaním myšlienok písanou formou. Ich písomný prejav je jednoduchý a obsahovo chudobný, hoci sa dokážu vyjadrovať plynule a nechýba im ani predstavivosť. Písanie je pre tieto deti natoľko ťažké, že sa usilujú formulovať čo najjednoduchšie vety s minimálnym počtom slov. PVhodnými metódami pri práci s deťmi trpiacimi dysgrafiou sú napríklad ústna skúška, tiché čítanie, cvičenie zrkovového vnímania – čítanie po slabikách, čítanie pomocou okienka, logopedické metódy, obťahovanie, využitie počítača.

Dysortografia je špecifická porucha pravopisu, ktorá sa veľmi často vyskytuje v spojení s dyslexiou. Navonok sa u detí prejavuje slabšou schopnosťou osvojiť si pravopis jazyka, napriek primeranej inteligencii a bežnému výučbovému vedeniu. Typickými znakmi sú napríklad zámena poradnia písmen či slabík pri písaní slov, chybovosť pri písaní mäkkeňov, dlžňov, znížená schopnosť aplikovať dobre naučené gramatické pravidlá do písomnej podoby. Porucha nepostihuje celú oblasť gramatiky, chýba skôr „cit pre jazyk“, čoho dôsledkom je znížená schopnosť skloňovať a časovať slovné druhy. Schopnosť naučiť sa cudzí jazyk je takisto negatívne ovplyvnená. Podkladom je často nedostatočne rozvinutá oblasť zrkovovej a sluchovej percepcie – sluchová pamäť, analýza, syntéza, audiomotorická koordinácia a pod. Dysortografia sa môže rozvinúť aj na báze poruchy dynamiky duševných procesov, ako sú hyperaktivita alebo hypoaktivita. Najlepším riešením je návšteva psychológa a špeciálneho pedagóga, najlepšou zbraňou v boji proti špecifickým poruchám učenia je trpezlivosť.

Partizáni v povojnovom období

Koncom druhej svetovej vojny operovalo na Slovensku viacero partizánskych skupín a zväzov, v ktorých podľa odhadov pôsobilo niekoľko tisíc osôb. Väčšia časť z nich vznikla okolo organizátorských výsadvok zo Sovietskeho zväzu a väčšina z partizánskych skupín sa politicky orientovala na komunistickú stranu. To sa do značnej miery stalo predzvesťou úlohy, ktorú partizáni zohrali v slovenskej politike po roku 1945.

V povojnovom Československu mali bývalí odbojáři prednostný nárok na vstup do štátnych služieb. Tento sa, pochopiteľne, týkal aj partizánov, pričom oni samotní prejavovali záujem o vstup do armády (pri uznaní partizánskych dôstojníckych či poddôstojníckych hodností), ale aj do bezpečnostných zložiek štátu, keď napríklad do Národnej bezpečnosti vstúpilo len do roku 1946 viac než 2 000 bývalých partizánov. Účasť v odboji uľahčila získavať aj ďalšie výhody, napríklad pri vstupe do národných správ konfiškovaných podnikov.

Komunistická orientácia partizánov mala značný vplyv aj na ich postoje vo verejnom živote. V polovici mája 1945 si partizáni ustanovili svoju stavovskú organizáciu – Zväz slovenských partizánov. Podobne ako ďalšie organizácie, združujúce bývalých účastníkov odboja či politických väzňov, aj zväz sa deklaroval ako nadstranícky. V praxi sa však zväz, ktorý bol s Komunistickou stranou Slovenska prepojený aj personálne, stal akousi úderkou tejto strany na politickom kolbišti. Tento jav sa prejavoval čím ďalej tým intenzívnejšie od jari 1946, keď sa partizáni stali najzarytejšími kritikmi tzv. aprílovej dohody medzi prevažne evanjelickým vedením Demokratickej strany a katolíckymi politikmi, podľa ktorej si predstavitelia oboch konfesií poddelili vplyv v strane.

Partizáni a ich zväz zohrali aktívnu úlohu aj pri dvoch zrejme najdôležitejších udalostiach konca 40. rokov minulého storočia v slovenských dejinách, t. j. pri tzv. jesennej politickej kríze a pri februárovom prevrate v roku 1948. V dňoch 18. – 19. augusta 1947 sa v Bratislave konal zjazd Zväzu slovenských partizánov, na ktorom funkcionári zväzu ultimatívny spôsobom žiadali očistu Demokratickej strany od „nevyhovujúcich“ politikov. Táto akcia bola naplánovaná a koordinovaná v spolupráci s vedením KSS a špičkami bezpečnostného aparátu a predchádzala verejnému odhaleniu tzv. slovenského sprisahania. V priebehu septembra pracovníci spravodajsko-bezpečnostného odboru Povereníctva vnútra (mnohí z nich taktiež bývalí partizáni) sčasti odkryli a sčasti vykonštruovali niekoľko protištátnych skupín a na základe účelovo používaných a sčasti aj vyfabrikovaných dôkazov sa im podarilo tieto skupiny prepojiť s viacerými poprednými politikmi Demokratickej strany. Demokrati sa pod nesmiernym politickým tlakom museli vzdať viacerých pozícií, ktoré obsadili na základe výsledkov volieb z roku 1946. Váhu partizánskym hrozbám dodalo aj ozbrojenie približne 1500 z nich a ich nasadenie do boja proti bojovníkom Ukrajinskej povstaleckej armády (tzv. banderovcom), ktorí sa po porážkach v Poľsku snažili cez československé územie prejsť do Nemecka.

Dôležitú úlohu zohrali partizáni aj v priebehu februára 1948. Dňa 20. februára 1948 podali nekomunistickí ministri demisiu a vládna kríza sa stala poslednou

Generálmajor in memoriam Viliam Žingor (1912 - 1950)

Viliam Žingor odišiel do hôr v roku 1943 po tom, ako odmietol narukovať a odísť bojovať na východný front. Postupne okolo seba zhromaždil ďalších podobne zmýšľajúcich ľudí a v roku 1944 sa jeho skupina pripojila ku skupine, ktorú okolo seba organizovali sovietski výsadvkáři pod velením Piotra A. Velička. Z Veličkovej 1. partizánskej brigády M. R. Štefánika sa po značnom personálnom posilnení vyčlenila Žingorova 2. partizánska brigáda M. R. Štefánika. Žingor sa so svojimi mužmi zúčastnil na bojoch v Turci a po porážke Slovenského národného povstania pokračovali v odpore až do oslobodenia. V roku 1945 vstúpil do KSS a stal sa úradujúcim predsedom Zväzu slovenských partizánov a členom Slovenskej národnej rady za KSS. V roku 1947 sa s komunistami rozišiel a vzdal sa aj funkcie v partizánskom zväze. Od roku 1948 sa o neho začala intenzívne zaujímať Štátna bezpečnosť, čo sa prejavilo kontrolou pošty, sledovaním a uskutočňovaním ďalších agentúrno-operatívnych opatrení. Koncom novembra 1949 ho v rámci veľkého policajného záťahu zatkli a vzápätí príslušníci ŠtB vykonštruovali protištátnu skupinu „Turiec“. Po mučení sa Žingor priznal k páchaniu trestnej činnosti a nasledoval inscenovaný politický proces. Súd bývalého partizánskeho veliteľa a ďalšie dve osoby poslal na šibenicu, ostatných na dlhé roky do väzenia. V roku 1968 sa odsúdení dočkali rehabilitácie a Žingora v roku 1990 povýšili in memoriam do hodnosti generálmajora.

konfrontáciou o charakter štátu. Komunisti využili demisiu na uchopenie moci, na tento účel im poslúžili viaceré politické aj nepolitické a priamo nátlakové akcie. Medzi také na Slovensku môžeme zaradiť aj obsadenie sekretariátu DS príslušníkmi bezpečnosti a partizánmi, účasť partizánov na pôsobení akčných výborov, ktoré prepúšťali a zastrášovali zamestnancov ústredných úradov či hliadkovanie vo fabrikách, úradoch a podobne, kde mali zabráňovať vyjadrovaniu podpory nekomunistickým politikom.

Text: Mgr. Matej Medvecký, PhD.
Vojenský historický ústav

Svetlomet APM-90M

Zariadenie APM-90M na podvozku automobilu ZIL-130E je letiskový pristávací svetlomet sovietskej výroby. Slúži ako prostriedok na osvetlenie pristávacej plochy počas nočnej prevádzky, pristávací svetelný maják na navádzanie lietadiel do priestoru letiska alebo vyznačovanie jednotlivých bodov v teréne.

Môže tiež slúžiť ako pojazdná elektrocentrála na napájanie spotrebičov jednosmerného prúdu max. 12 kW a napätia 110 V.

Na podvozku ZIL-u

Svetlomet je určený na prevádzku v poľných podmienkach pri relatívnej vlhkosti okolitého prostredia do 98 % za dažďa či sneženia a rovnako pri teplote v rozmedzí $\pm 40^{\circ}\text{C}$. Štvorčlenná posádka dokáže zariadenie uviesť do pracovnej činnosti v priebehu 15 minút.

Medzi hlavné časti zostavy APM-90M patrí: automobilový agregát, svetlomet a súprava ZIP. Automobil ZIL-130E má špeciálne upravenú prevodovku, karburátor, valníkovú nadstavbu a tiež kabínu vodiča. Podstavec svetlometu je pripojený k podlahe nadstavby v štyroch bodoch pomocou skrutiek. Pozdĺž bočnic valníka sú umiestnené dva kovové skladovacie boxy a v prednej časti vľavo zásobníky na výmenné dielce. V konštrukcii svetlometu sa počítalo s možnosťou nastavenia červených alebo zelených snímateľných svetelných filtrov. Vozidlo disponuje vlastným generátorom jednosmerného prúdu PR-125, blokom na reguláciu napätia, rozvodmi a regulačným reostatom. Generátor PR-125 je upevnený priamo na ráme automobilu za prevodovkou – pod kabínou vozidla. Má štyri hlavné a štyri pomocné póly. Je poháňaný motorom automobilu cez prevodové ústrojenstvo pozostávajúce z kardanového

hriadeľa a prepínacej spojky. Menovitý výkon generátora PR-125 je špecifikovaný na 17,9 kW.

Špeciálne vybavenie kabíny automobilu spočíva v umiestnení voltmetra, prepínača snímača indikátora hladiny benzínu, reostatu a záružky na zaistenie tlačidla plynu. Do kabíny je vyvedená páka prepínača spojky s istiacim kolíkom. Vľavo od stĺpika riadenia je pripojený fixátor brzdového pedálu. Jeho úlohou je zabrzdiť automobil počas činnosti svetlometu. Používanie ručnej brzdy (brzdacej kardan) počas činnosti motora s generátorom nie je možné.

Lýra pre svetlomet

Samotný svetlomet sa skladá zo štyroch základných častí: podstavca, otočného stojana s lýrou, bubnového tela svetlometu a oblúkovej lampy. Podstavec svetlometu predstavuje konštrukciu zvaranú z „U“ profilov, ku ktorým je privarený stredový čap otočného stojana s tzv. lýrou (vidlicou). V lýre je uchytené bubnové telo svetlometu s parabolickým reflektorom – priemer 900 mm a ohniskovou vzdialenosťou 366 mm. Do bubnového tela možno okrem oblúkovej lampy umiestniť na špeciálnej objímke žiarovku 10 kW, 110 V. Oblúčková lampa pracuje s uhlíkmi intenzívneho horenia typu 16-150 a režimom horenia oblúka $30 \pm 2\text{V}$; $150 \pm 5-10\text{A}$.

Svetlomet sa môže otáčať vo vertikálnej, aj horizontálnej rovine automaticky (pomocou elektromotora) alebo ručne. Vertikálny automatizovaný pohyb predstavuje režim kývania. V horizontálnej rovine okrem kývania aj kruhové otáčanie ľubovoľným smerom.

Vystavené vozidlo ZIL-130E APM-90M vyrobili v roku 1983. V ČSĽA plnilo úlohy najskôr v leteckom útvere Mošnov na severnej Morave. Jeho druhým a zároveň posledným používateľom bol vojenský útvar Sliač. V roku 1987 urobili revíziu elektrickej časti zariadenia v leteckých opravovniach Banská Bystrica. Podľa záznamníka súpravy zariadenie odpracovalo dovedna 3 686 hodín. Aktívne sa používalo do júna 2005. Vozidlo ako zbierkový predmet nadobudol Vojenský historický ústav v júni 2013. Do depozitu VHM Piešťany ho previezli 11. novembra 2015.

Technické údaje:

Nákladný automobil ZIL-130E, APM-90M

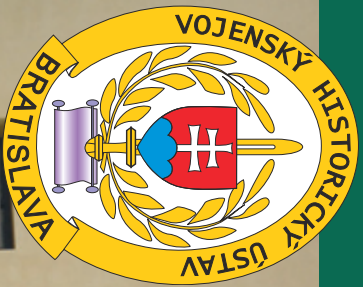
pohotovostná

hmotnosť vozidla:	8 525 kg
Dĺžka vozidla:	6,7 / 7,45 m
Šírka vozidla:	2,5 / 4,07 m
Výška vozidla:	3,3 / 4,25 m
Motor:	ZIL-130V8
Obsluha:	4 osoby
Objem motora:	5,969 l
Výkon:	112,5 kW
Obsah palivovej nádrže:	170 + 150 l
Viditeľnosť zábleskov svetlometu (majáka):	125 km z výšky 4 000 m 75 km z výšky 1 000 m Typ GSV-16-M1

Generátory:

Text a foto: Jerguš Váry, VHM Piešťany

Vojenské historické múzeum Piešťany
Múzejné oddelenie Piešťany
Žilinská cesta 6545
921 01 Piešťany
Kontakt: 033/7913804,
vhnpiestany@vhu.sk

Otváracie hodiny:

jún až september:
utorok až nedeľa vstup do múzea:
10.00, 13.00, 15.00 hod.
október až máj (vopred nahlásené skupiny
v počte 10 až viac osôb):
utorok až piatok vstup do múzea:
10.00, 13.00 hod.

Technická prestávka: 12.00 – 13.00 h.

Vstupné: Dospelí – 1.00 eur

Študenti a dôchodcovia – 0.50 eur
Vojnoví veteráni, zamestnanci rezortu
MO SR, členovia Zväzu múzei na Slovensku, Slovenskej
historickej spoločnosti pri SAV, Spoločnosti slovenských
archivárov a deti do 15 rokov – vstup zdarma

Letiskový prístavací svetlomet APM zo zbierkového fondu Vojenského historického múzea Piešťany